

RADA PRE REGULÁCIU

Pozn.:

15.03.2011 – návrh RP schválený RpR

15.03.2011 – návrh RP zaslaný na MH SR a MŽP SR

14.04.2011 – zaslanie pripomienok MH SR

18.04.2011 – pripomienky MH SR prerokované na rokovaní RpR

28.04.2011 –RpR schválila dopracovaný návrh RP

28.04.2011 – schválený dopracovaný návrh RP zaslaný na MH SR a MŽP SR

11.05.2011 – RP odsúhlasené MH SR s pripomienkami

12.05.2011 – pripomienky MH SR prerokované na rokovaní RpR a akceptovateľné zapracované do RP

REGULAČNÁ POLITIKA

NA NASTÁVAJÚCE REGULAČNÉ OBDOBIE

2012 - 2016

Bratislava, marec 2011

OBSAH

1. ZHODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO REGULAČNÉHO OBDOBIA Z POHLADU DOSIAHNUTEJ TRANSPARENTNOSTI TRHU A VPLYVU CENOVEJ REGULÁCIE

Prehľad platnej legislatívy

1.1. Elektroenergetika

1.1.1. Vývoj regulovaných zložiek koncovej ceny elektriny

- a) Prenos elektriny
- b) Distribúcia elektriny
- c) Dodávka elektriny pre domácnosti a malé podniky
- d) Tarifa za prevádzkovanie systému

1.2. Plynárenstvo

1.2.1. Preprava plynu

1.2.2. Distribúcia plynu

1.2.3. Uskladňovanie plynu

1.2.4. Cenová regulácia dodávky plynu

- a) Dodávka plynu domácnostiam
- b) Dodávka plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť
- c) Dodávka plynu dodávateľom poslednej inštancie

1.3. Tepelná energetika

1.4. Vodné hospodárstvo

1.4.1. Výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou

1.4.2. Poskytovanie vodohospodárskych služieb

2. ZHODNOTENIE REGULAČNÉHO OBDOBIA 2009 – 2011 Z POHLADU TRANSPARENTNOSTI TRHU

2.1. Elektroenergetika

2.2. Plynárenstvo

2.3. Tepelná energetika

2.4. Vodné hospodárstvo

2.4.1. Výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou

2.4.2. Poskytovanie vodohospodárskych služieb

3. ZHODNOTENIE REGULAČNÉHO OBDOBIA 2009 - 2011 Z POHLADU VPLYVU CENOVEJ REGULÁCIE NA TRH

3.1. Elektroenergetika

3.1.1. Výroba elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie a elektriny vyrobenej kombinovanou výrobou elektriny a tepla a elektriny vyrobenej z domáceho uhlia

3.1.2. Dodávka elektriny pre domácnosti

3.2. Plynárenstvo

3.3. Tepelná energetika

3.4. Vodné hospodárstvo

3.4.1. Výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou

- 3.4.2. Poskytovanie vodohospodárskych služieb
- 3.5. Štandardy kvality a oddelená evidencia ako nástroje regulácie

4. CIELE A PRIORITY REGULAČNEJ POLITIKY NA NASTÁVAJÚCE OBDOBIE

4. 1. Návrh koncepcie rozsahu cenovej regulácie a návrh spôsobu vykonania cenovej regulácie v elektroenergetike a plynárenstve

4.2. Elektroenergetika

- 4.2.1. Prevádzkovanie prenosovej sústavy
- 4.2.2. Prevádzkovanie distribučnej sústavy
- 4.2.3. Podporné a systémové služby
- 4.2.4. Dodávka elektriny
- 4.2.5. Výroba elektriny
- 4.2.6. Organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou
- 4.2.7. Spôsob vykonania cenovej regulácie v elektroenergetike:

4.3. Plynárenstvo

- 4.3.1. Prevádzkovanie prepravnej siete
- 4.3.2. Prevádzkovanie distribučnej siete
- 4.3.3. Dodávka plynu
- 4.3.4. Uskladňovanie plynu
- 4.3.5. Spôsob vykonania cenovej regulácie v plynárenstve:

4.4. Návrh koncepcie cenovej regulácie a návrh spôsobu vykonania cenovej regulácie v tepelnej energetike

- 4.4.1. Návrh rozsahu cenovej regulácie
- 4.4.2. Návrh spôsobu vykonania cenovej regulácie

4.5. Návrh koncepcie rozsahu cenovej regulácie a návrh spôsobu vykonania cenovej regulácie vo vodnom hospodárstve

- 4.5.1. Výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom, odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou
 - 4.5.1.1. Návrh rozsahu cenovej regulácie
 - 4.5.1.2. Návrh spôsobu vykonania cenovej regulácie
- 4.5.2. Poskytovanie vodohospodárskych služieb
 - 4.5.2.1. Návrh rozsahu cenovej regulácie
 - 4.5.2.2. Návrh spôsobu vykonania cenovej regulácie

5. KONCEPCIA ROZSAHU CENOVEJ REGULÁCIE VO VZŤAHU K ŠTANDARDOM KVALITY

REGULAČNÁ POLITIKA NA NASTÁVAJÚCE REGULAČNÉ OBDOBIE 2012 – 2016

Rada pre reguláciu podľa § 8 ods. 2 a § 12 ods. 2 zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vypracovala tento návrh regulačnej politiky:

ÚVODNÉ USTANOVENIA

Regulačná politika je strategickým dokumentom, ktorý vypracováva Rada pre reguláciu ako nezávislý kolektívny štátny orgán stratégie a riadenia regulácie v sieťových odvetviach. Regulačná politika ustanovuje východiská, princípy a spôsoby regulácie sieťových odvetví.

Regulačná politika ustanovuje postupy Rady pre reguláciu a Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“) pri výkone regulácie v sieťových odvetviach vo väzbe na všeobecne záväzné právne predpisy Slovenskej republiky platné ku dňu jej vypracovania. Regulačná politika zohľadňuje aj zmeny a doplnenia vyplývajúce zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, ktorou sa zrušuje smernica 2003/54/ES (ďalej len „smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES“) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom, ktorou sa zrušuje smernica 2003/55/ES (ďalej len „smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES“), ktorými sa transponuje energetická legislatíva Európskej únie do právneho poriadku Slovenskej republiky.

1. ZHODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO REGULAČNÉHO OBDOBIA Z POHLADU DOSIAHNUTEJ TRANSPARENTNOSTI TRHU A VPLYVU CENOVEJ REGULÁCIE

Regulačná politika definuje postupy Rady pre reguláciu a Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“) pri výkone regulácie v sieťových odvetviach vo väzbe na právne predpisy Slovenskej republiky platné ku dňu jej vypracovania. Súčasťou regulačnej politiky je aj zhodnotenie predchádzajúceho regulačného obdobia.

Dňa 14.03.2008 Rada pre reguláciu predložila v súlade so zákonom č. 276/2001 Z. z. na odsúhlasenie novú regulačnú politiku na regulačné obdobie 2009 – 2011.

Odsúhlasená regulačná politika zaviedla také regulačné nástroje a metódy regulácie, ktoré zabezpečili transparentný a nediskriminačný výkon činností v sieťových odvetviach a ktoré všetkými dostupnými kontrolnými mechanizmami sledovali dodržiavanie pravidiel hospodárskej súťaže, zabránili zneužívaniu dominantného postavenia na trhu s tovarom a službami a zabezpečili ochranu práv odberateľov s dôrazom na najzraniteľnejšie skupiny odberateľov.

Napriek tomu, že rok 2011 ešte nie je ukončený, Rada pre reguláciu predkladá zhodnotenie doterajšieho regulačného obdobia, ktoré bolo regulačnou politikou stanovené na tri roky.

Rozhodujúcim cieľom, ktorý si Rada pre reguláciu vo svojej regulačnej politike stanovila, bolo dosiahnutie stability cenového vývoja a zabezpečenie návratnosti investícií a primeraného zisku vo všetkých regulovaných oblastiach. Tomuto cieľu boli podriadené všetky postupy a metódy regulácie. Hoci regulačné obdobie ešte nie je ukončené, z výsledkov, ktoré sú v predloženom materiáli prezentované vo forme tabuliek a grafov, možno usudzovať, že stanovený cieľ sa dosiahol.

Zhodnotenie je vykonané stručným popisom plnenia cieľov regulačnej politiky pre jednotlivé regulované činnosti z pohľadu dosiahnutej transparentnosti trhu a vplyvu cenovej regulácie na trh. Číselné vyjadrenie vývoja je prehľadne uvedené v tabuľkovej forme, v ktorej sú pre porovnanie spracované údaje od roku 2009. Pretože výsledkom aplikovania regulačnej politiky v praxi úradu v roku 2010 bolo aj stanovenie cien energií a vody na rok 2011, sú do zhodnotenia zahrnuté aj údaje o úradom schválených a predpokladaných cenách v tomto roku.

Prehľad platnej legislatívy

Zákon č. 276/2001 Z. z. o regulácii sieťových odvetví a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 397/2002 Z. z., zákona č. 442/2002 Z. z., zákona č. 658/2004 Z. z., zákona č. 107/2007 Z. z., zákona č. 112/2008 Z. z., zákona č. 283/2008 Z. z., zákona č. 73/2009 Z. z., zákona č. 309/2009 Z. z., zákona č. 142/2010 Z. z. a zákona č. 558/2010 Z. z. (ďalej len „zákon č. 276/2001 Z. z.“)

Zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení zákona č. 555/2005 Z. z., zákona č. 238/2006 Z. z., zákona č. 107/2007 Z. z., zákona č. 68/2008 Z. z., zákona č. 112/2008 Z. z., zákona č. 283/2008 Z. z., zákona č. 476/2008 Z. z., zákona č. 73/2009 Z. z., zákona č. 309/2009 Z. z., zákona č. 293/2009 Z. z., zákona č. 142/2010 Z. z. a zákona č. 136/2010 Z. z. (ďalej len „zákon č. 656/2004 Z. z.“)

Zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení zákona č. 99/2007 Z. z., zákona č. 309/2009 Z. z. a zákona č. 136/2010 Z. z. (ďalej len „zákon č. 657/2004 Z. z.“)

Zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení zákona č. 525/2003 Z. z., zákona č. 364/2004 Z. z., zákona č. 587/2004 Z. z., zákona č. 230/2005 Z. z., zákona č. 515/2008 Z. z. a zákona č. 394/2009 Z. z. (ďalej len „zákon č. 442/2002 Z. z.“)

Zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 364/2004 Z. z.“)

Zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 492/2010 Z. z. a v znení zákona č. 558/2010 Z. z. (ďalej len „zákon č. 309/2009 Z. z.“)

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 755/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd v znení nariadenia vlády č. 367/2008 Z. z. (ďalej len „nariadenie vlády č. 755/2004 Z. z.“)

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 409/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s plynom v znení nariadenia vlády č. 212/2010 Z. z. (ďalej len „nariadenie vlády č. 409/2007 Z. z.“)

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 317/2007 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou v znení nariadenia vlády č. 211/2010 Z. z. (ďalej len „nariadenie vlády č. 317/2007 Z. z.“)

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 212/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje vzor žiadosti o vydanie povolenia (ďalej len „vyhláška č. 212/2005 Z. z.“)

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 328/2005 Z. z., ktorou sa určuje spôsob overovania hospodárnosti prevádzky sústavy tepelných zariadení, ukazovatele energetickej účinnosti zariadení na výrobu tepla a distribúciu tepla, normatívne ukazovatele spotreby tepla, rozsah ekonomicky oprávnených nákladov na overenie hospodárnosti prevádzky sústavy tepelných zariadení a spôsob úhrady týchto nákladov **v znení vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 59/2008 Z. z.** (ďalej len „vyhláška č. 328/2005 Z. z.“)

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 630/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje teplota teplej úžitkovej vody na odbornom mieste, pravidlá rozpočítavania množstva tepla dodaného na prípravu teplej úžitkovej vody a rozpočítavania množstva dodaného tepla **v znení vyhlášky Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 358/2009 Z. z.** (ďalej len „vyhláška č. 630/2005 Z. z.“)

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 208/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti žiadosti a zoznam dokumentov na udelenie výnimky z povinnosti zabezpečiť prístup tretích strán do siete a zásobníka pre nové významné plynárenské zariadenie alebo zrekonštruované plynárenské zariadenie (ďalej len „vyhláška č. 208/2008 Z. z.“)

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 315/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú štandardy kvality dodávanej elektriny a poskytovaných služieb (ďalej len „vyhláška č. 315/2008 Z. z.“)

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 316/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú štandardy kvality dodávaného tepla a poskytovaných služieb pri dodávke tepla (ďalej len „vyhláška č. 316/2008 Z. z.“)

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 317/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú štandardy kvality dodávania pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou a súvisiacich služieb (ďalej len „vyhláška č. 317/2008 Z. z.“)

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 328/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú štandardy kvality dodávaného plynu a poskytovaných služieb v plynárenstve (ďalej len „vyhláška č. 328/2008 Z. z.“)

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 349/2008 Z. z., o pravidlách pre predaj elektriny formou aukcií (ďalej len „vyhláška č. 349/2008 Z. z.“)

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 415/2008 Z. z., o spôsobe vedenia oddelenej evidencie skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, o spôsobe vedenia oddelenej evidencie nákladov, výnosov, aktív a pasív a predkladaní výstupov z oddelenej evidencie (ďalej len „vyhláška č. 415/2008 Z. z.“)

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 366/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách o preukázaní technických predpokladov na podnikanie v energetike (ďalej len „vyhláška č. 366/2009 Z. z.“)

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 490/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o podpore obnoviteľných zdrojov energie, vysoko účinnej kombinovanej výroby a biometánu (ďalej len „vyhláška č. 490/2009 Z. z.“)

Vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 283/2010 Z. z., ktorou sa ustanovuje rozsah ekonomicky oprávnených nákladov vyvolaných odpojením sa odberateľa od sústavy tepelných zariadení dodávateľa a spôsob ich výpočtu (ďalej len „vyhláška č. 283/2010 Z. z.“)

Výnos Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z 18. júna 2008 č. 1/2008 o rozsahu cenovej regulácie v sieťových odvetviach a spôsobe jej vykonania (ďalej len „výnos č. 1/2008“)

Výnos Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z 28. júla 2008 č. 2/2008, ktorým sa ustanovuje regulácia cien v elektroenergetike (oznámenie č. 311/2008 Z. z.) v znení výnosu z 1. októbra 2008 č. 7/2008 (oznámenie č. 377/2008 Z. z.), výnosu z 10. júna 2009 č. 2/2009 (oznámenie č. 239/2009 Z. z.), výnosu z 9. septembra 2009 č. 7/2009 (oznámenie č. 362/2009 Z. z.) a výnosu z 23. júna 2010 č. 2/2010 (oznámenie č. 302/2010 Z. z.) (ďalej len „výnos č. 2/2008“)

Výnos Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z 23. júla 2008 č. 3/2008, ktorým sa ustanovuje regulácia cien za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom a za odvedenie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou (oznámenie č. 295/2008 Z. z.) v znení výnosu z 10. júna 2009 č. 3/2009 (oznámenie č. 240/2009 Z. z.) (ďalej len „výnos č. 3/2008“)

Výnos Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z 23. júla 2008 č. 4/2008, ktorým sa ustanovuje regulácia cien v plynárenstve a ktorým sa dopĺňa výnos Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z 31. júla 2007 č. 4/2007, ktorým sa ustanovuje rozsah a štruktúra oprávnených nákladov, spôsob určenia výšky primeraného zisku a podklady na návrh ceny v plynárenstve (oznámenie č. 291/2008 Z. z.) v znení výnosu z 1. októbra 2008 č. 7/2008 (oznámenie č. 377/2008 Z. z.), výnosu z 10. júna 2009 č. 4/2009 (oznámenie č. 241/2009 Z. z.) a výnosu z 23. júna 2010 č. 4/2010 (oznámenie č. 303/2010 Z. z.) (ďalej len „výnos č. 4/2008“)

Výnos Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z 23. júla 2008 č. 5/2008, ktorým sa ustanovuje regulácia cien za poskytovanie vodohospodárskych služieb súvisiacich s využitím vodného toku (oznámenie č. 294/2008 Z. z.) v znení výnosu z 10. júna 2009 č. 5/2009 (oznámenie č. 242/2009 Z. z.) (ďalej len „výnos č. 5/2008“)

Výnos Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z 23. júla 2008 č. 6/2008, ktorým sa ustanovuje regulácia cien tepla (oznámenie č. 296/2008 Z. z.) v znení výnosu z 1. októbra 2008 č. 7/2008 (oznámenie č. 377/2008 Z. z.), výnosu z 10. júna 2009 č. 6/2009 (oznámenie

č. 243/2009 Z. z.) a výnosu z 23. júna 2010 č. 6/2010 (oznámenie č. 304/2010 Z. z.) (ďalej len „výnos č. 6/2008“)

Výnos Úradu pre reguláciu sieťových odvetví z 10. júna 2009 č. 1/2009 o rozsahu cenovej regulácie v sieťových odvetviach a spôsobe jej vykonania (oznámenie č. 238/2009 Z. z.) v znení výnosu z 20. mája 2010 č. 1/2010 (oznámenie č. 242/2010 Z. z.) (ďalej len „výnos č. 1/2009“)

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1228/2003 z 26. júna 2003 o podmienkach prístupu do siete pre cezhraničné výmeny elektrickej energie (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 12/zv. 2) v platnom znení (ďalej len „európske nariadenie č. 1228/2003“),

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1775/2005 z 28. septembra 2005 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn (Ú. v. EÚ L 289, 3. 11. 2005) (ďalej len „európske nariadenie č. 1775/2005“),

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES z 26. júna 2003 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrickou energiou a o zrušení smernice 96/92/ES zo dňa 26. 06. 2003 (Ú. v. EÚ L 176, 15. 07. 2003) (ďalej len „smernica č. 2003/54/ES“),

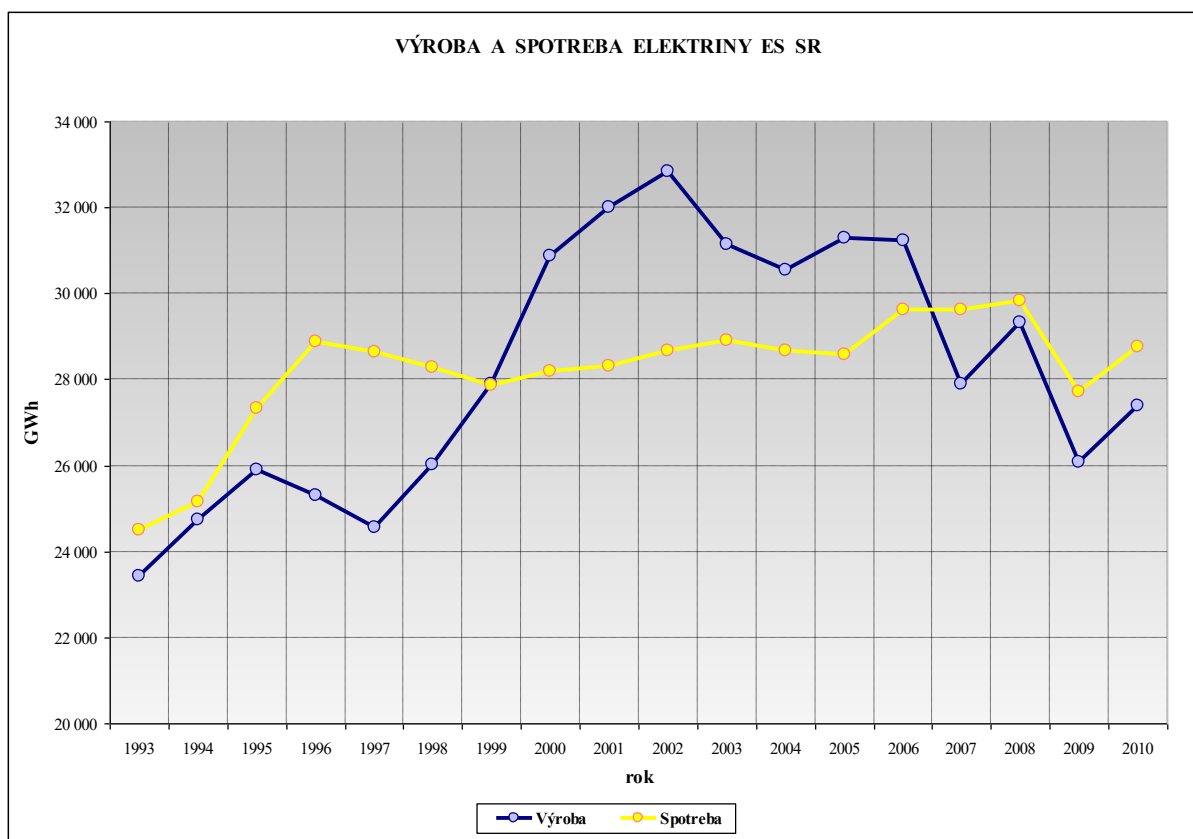
Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/55/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh so zemným plynom (Ú. v. EÚ L 176, 15. 07. 2003), ktorou sa ruší Smernica č. 98/30/ES zo dňa 26. 06. 2003 (ďalej len „smernica č. 2003/55/ES“).

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/89/ES z 18. januára 2006 o opatreniach na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektriny a investícií do infraštruktúry (Ú. v. EÚ L 33, 4. 2. 2006) (ďalej len „smernica č. 2005/89/ES“).

1.1. Elektroenergetika

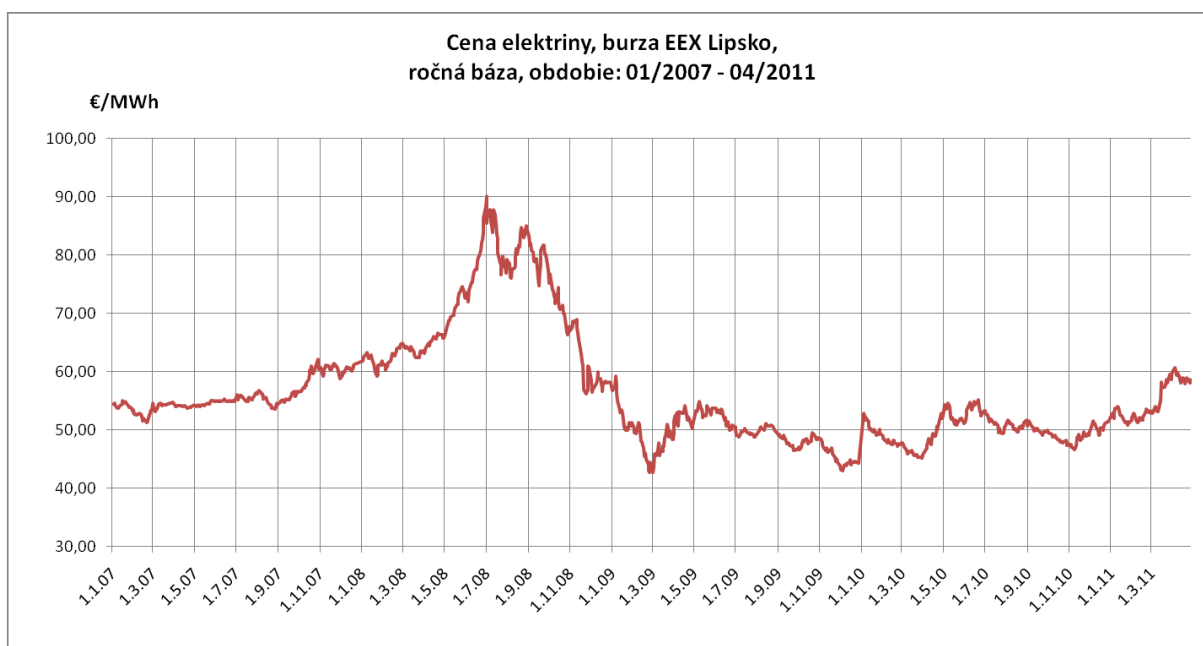
Faktormi, ktoré už v roku 2008 a čiastočne aj v roku 2009 podstatne ovplyvňovali odvetvia elektroenergetiky a plynárenstva, boli nestabilita svetových trhov a vplyv špekulatívneho kapitálu na obchody s elektrinou a plynom. Situácia vyústila do svetovej finančnej a hospodárskej krízy. Kríza bola sprevádzaná poklesom spotreby elektriny a plynu a spôsobila množstvo naliehavých hospodárskych problémov, ktorých dôsledky pociťujeme ešte dnes.

Vzniknutý stav odzrkadľuje nasledujúci graf, ktorý ukazuje, že hoci spotreba elektriny v roku 2010 vzrástla medziročne o 5,02 % na hodnotu 28 761 GWh a výroba elektriny o 6,32 % na hodnotu 27 720 GWh, tieto hodnoty spotreby elektriny a výroby elektriny ešte stále nedosiahli úroveň spred dvoch rokov.

Ceny vo všetkých oblastiach boli od konca roku 2008 pod veľkým tlakom dodávateľských subjektov, ktoré nástojili na ich značnom zvýšení. Úrad odmietol takéto nadmerné zvýšenie cien, pretože by likvidačným spôsobom zasiahla mnohé rodiny alebo podniky. Tento postup úradu sa neskôr ukázal ako správny. Postupne praskli všetky „cenové bubliny“ obchodníkov na burzách, ktorí umelo zvyšovali nákupné ceny elektriny a plynu.

Úrad tento vývoj predpokladal a trval na svojich analýzach a prognózach a ceny zvýšiť nedovolil. Ukázalo sa, že mal pravdu, keďže svetové ceny elektriny náhle výrazne poklesli.

Zatiaľ, čo sa v okolitých štátoch ceny zvyšovali, na Slovensku sa vyhli krátkodobým prudkým výkyvom a zostali počas kritického roku 2009 a aj roku 2010 stabilné.

Úrad pri tom zohral rozhodujúcu stabilizačnú úlohu a napriek katastrofickým predpovediam o tzv. „blackoutoch“ alebo krachoch podnikov k ničomu podobnému neprišlo, čo je dôkazom, že regulované subjekty mali dostatok investícií na svoju činnosť vrátane ďalšieho rozvoja.

Kríza vyvolala potrebu zmien a doplnení v oblasti primárnej legislatívy, ktorá musela tiež reflektovať nové smernice Európskej únie. Významným krokom bolo schválenie zákona č. 309/2009 Z. z.

V oblasti cenovej regulácie v elektroenergetike sa regulačná politika vykonáva prostredníctvom všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na základe splnomocňovacích ustanovení zákona č. 276/2001 Z. z.

Úrad výnosom č. 1/2009 ustanovil, že v roku 2010 sa cenová regulácia v elektroenergetike vzťahovala na výrobu elektriny vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie, kombinovanou výrobou elektriny a tepla a z domáceho uhlia, pripojenie do sústavy, prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny, prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny, dodávku elektriny pre domácnosti a pre malé podniky a na poskytovanie systémových a podporných služieb v elektroenergetike.

Cenová regulácia v elektroenergetike sa v roku 2009 a 2010 vykonávala výnosom č. 2/2008, ktorým sa ustanovuje regulácia cien v elektroenergetike a ktorý bol novelizovaný výnosom z 10. júna 2009 č. 2/2009 a výnosom z 9. septembra 2009 č. 7/2009. Výnos ustanovil tieto rozhodujúce úpravy:

- a) ustanovil rozsah maximálne 8 sadzieb pre dodávku elektriny a 8 sadzieb pre prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny pre odberateľov elektriny v domácnostiach a rozsah maximálne 11 sadzieb pre užívateľov distribučnej sústavy s výnimkou odberateľov elektriny v domácnostiach,

- b) zaviedol najvyššiu mieru primeraného zisku pri dodávke elektriny pre domácnosti a malé podniky,
- c) spresnil spôsob výpočtu maximálnej ceny za dodávku elektriny pre malé podniky, postup a podmienky uplatňovania ceny, podrobnosti o návrhu ceny a spôsobe predkladania návrhu ceny,
- d) ustanovil rozsah maximálne 11 sadzieb pre dodávku elektriny pre malé podniky,
- e) spresnil súčasti cenového návrhu (doklad preukazujúci schválenie návrhu valným zhromaždením, spôsob merania vyrobenej elektriny a podobne),
- f) spresnil postupy pri dojednávaní rezervovanej kapacity,
- f) ak regulovaný subjekt nemá k 1. januáru roku t schválenú cenu, do dňa doručenia cenového rozhodnutia na rok t sa uplatňuje cena schválená úradom na rok t-1,
- h) upravil kategórie technológií a ceny elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanou výrobou elektriny a tepla,
- i) ustanovil postup určenia cien za organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou,
- j) obmedzil podiel výnosov z poplatkov za rezerváciu výkonu a celkových výnosov za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny, okrem výnosov za straty elektriny pri distribúcii elektriny, maximálne do výšky 0,66,
- k) spresnil spôsob výpočtu, postup a podmienky uplatňovania tarify za prevádzkovanie systému.

Cenová regulácia v elektroenergetike sa vykonávala

- a) priamym určením pevnej ceny elektriny vyrobenej
 - 1. z obnoviteľných zdrojov energie,
 - 2. kombinovanou výrobou elektriny a tepla,
 - 3. z domáceho uhlia,
- b) určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny
 - 1. za pripojenie do sústavy,
 - 2. za pripojenie nových výrobcov elektriny do sústavy,
 - 3. za dodávku elektriny pre odberateľov elektriny v domácnosti a pre malé podniky (do ročnej spotreby elektriny 30 000 kWh),
 - 4. za dodávku elektriny dodávateľom poslednej inštancie
- c) určením spôsobu výpočtu tarify
 - 1. za prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny,
 - 2. za straty pri prenose a distribúcii elektriny,
 - 3. za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny,
- d) priamym určením maximálnej ceny za poskytovanie podporných služieb
- e) priamym určením tarify za poskytovanie systémových služieb v elektroenergetike, určením spôsobu výpočtu, postupu a podmienkami uplatňovania tarify za prevádzkovanie systému (vrátane zohľadnenia alikvotnej časti nákladov za výkon činnosti organizátora krátkodobého trhu s elektrinou).

Základný princíp regulácie cien schvaľovaných alebo určovaných úradom pre rok 2011, zostal zachovaný ako v roku 2009 a 2010, pričom sa uplatňovala metóda cenového stropu - tzv. „price cap“.

1.1. 1. Vývoj regulovaných zložiek koncovej ceny elektriny

a) Prenos elektriny

Regulačný rámec bol nastavený tak, aby zabezpečoval prevádzkovateľovi prenosovej sústavy potrebné finančné prostriedky na investičný rozvoj a zohľadnil všetky náklady spojené s poskytovaním prenosových a systémových služieb a tiež za zúčtovanie odchýlok vo väzbe na zabezpečenie stability a bezpečnej prevádzky elektrizačnej sústavy Slovenskej republiky.

Pre rok 2010 úrad v rámci svojich kompetencií určil resp. schválil pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy Slovenskú elektrizačnú prenosovú sústavu, a.s. (ďalej len „SEPS, a.s.“):

1. tarify za prístup do prenosovej sústavy a jej riadenie pre koncových odberateľov elektriny priamo pripojených na prenosovú sústavu,
2. tarifu za straty pri prenose elektriny prenosovou sústavou,
3. ceny a tarify za poskytovanie podporných služieb a regulačnej elektriny,
4. ceny za poskytovanie systémových služieb v elektroenergetike a za prevádzkovanie systému,
5. tarifu za prevádzkovanie systému pre prevádzkovateľa miestnej distribučnej sústavy pripojenej priamo do prenosovej sústavy a pre výrobcu elektriny pripojeného priamo do prenosovej sústavy,
6. tarifu za zúčtovanie, vyhodnotenie a vysporiadanie odchýlok v štvrťhodinovom rozlíšení určenú pre obchodníka s elektrinou s vlastnou zodpovednosťou za odchýlku, ktorého koncová spotreba odberných miest patriacich do jeho bilančnej skupiny v roku 2010, je vyššia ako 1 500 000 MWh a pre odberateľa elektriny s odberným miestom v roku 2010 na vymedzenom území,
7. ročný fixný poplatok za zúčtovanie, vyhodnotenie a vysporiadanie odchýlok v roku 2010 určený pre obchodníka s elektrinou s vlastnou zodpovednosťou za odchýlku, ktorého koncová spotreba odberných miest patriacich do jeho bilančnej skupiny v roku 2010, je nižšia ako 1 500 000 MWh a výrobcu elektriny s vlastnou zodpovednosťou za odchýlku a obchodníka s elektrinou s vlastnou zodpovednosťou za odchýlku, ktorý nedodáva elektrinu do odberného siesta,
8. ročný fixný poplatok za organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou pre subjekt zúčtovania, ktorý je účastníkom organizovaného krátkodobého trhu s elektrinou,
9. tarifu za organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou za elektrinu zakúpenú na krátkodobom trhu s elektrinou.

Objemy elektriny, prepravené prenosovou sústavou v rámci vymedzeného územia Slovenskej republiky, dokumentujú nasledovné údaje (GWh):

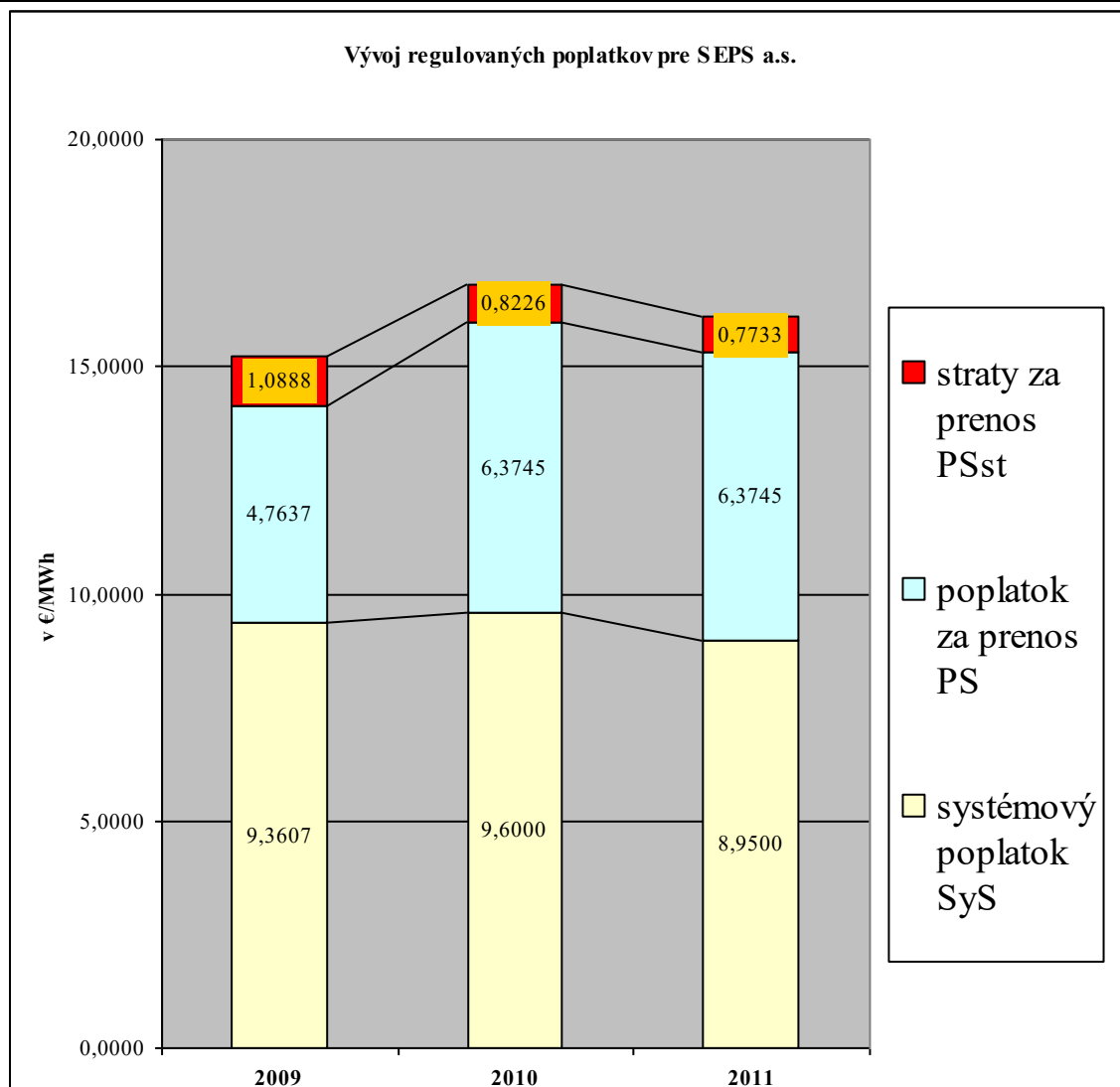
Rok	2009	2010	2011 (plán)
Objemy elektriny prepravené prenosovou sústavou	24117	23436	26 404

V roku 2010 sa oproti roku 2009

1. tarifa za prenesenú elektrinu medziročne zvýšila o 33,82 % najmä z dôvodu zohľadnenia výpadku výnosov z cezhraničnej prevádzky (tzv. ITC mechanizmus a aukcie za prenosové kapacity na hraničných profiloch),

2. tarifa za rezervovaný výkon medziročne zvýšila o 24,66 % z dôvodu poklesu objemu elektriny prepravenej prenosovou sústavou a následného nárastu tarify za prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny,
3. tarifa za systémové služby mierne zvýšila, a to z hodnoty 9,3607 €/MWh na hodnotu 9,6 €/MWh, čo predstavuje nárast o 2,6 %,
4. tarifa za straty pri prenose elektriny znížila o 24,45 %, a to z dôvodu poklesu ceny komodity a z dôvodu poklesu podielu objemu povolených strát pri prenose elektriny k objemu plánovanej prenesenej elektriny v roku 2010 oproti roku 2009.

Vývoj regulovaných poplatkov pre SEPS, a.s.	2009	2010	2011	zmena 10/09	zmena 11/10
	€/MWh	€/MWh	€/MWh	v %	v %
systémový poplatok SyS	9,3607	9,6000	8,9500	2,56%	-6,77%
poplatok za prenos PS	4,7637	6,3745	6,3745	33,82%	0,00%
straty za prenos PSst	1,0888	0,8226	0,7733	-24,45%	-5,99%
Celkom regulované poplatky	15,2131	16,7971	16,0978	10,41%	-4,16%

b) Distribúcia elektriny

Pre rok 2010 úrad cenovým rozhodnutím určil resp. schválil pre prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav, do ktorých je pripojených viac ako 100 000 odberných miest

1. maximálne ceny za pripojenie pri pripojení do distribučnej sústavy do 1 kV,
2. tarify za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny pre užívateľov distribučnej sústavy, s výnimkou odberateľov elektriny v domácnostiach,
3. tarify za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny pre odberateľov elektriny v domácnostiach,
4. tarifu za poskytovanie systémových služieb pre prevádzkovateľov miestnych distribučných sústav, výrobcov elektriny a koncových odberateľov elektriny priamo pripojených do regionálnej distribučnej sústavy.

Okrem prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav, t.j. ZSE Distribúcia, a. s., SSE -Distribúcia a. s. a Východoslovenská distribučná, a. s., na trhu s elektrinou pôsobia aj prevádzkovatelia miestnych distribučných sústav, do ktorých je pripojených menej ako 100 000 odberných miest. Ide o areály výrobných, ale aj nevýrobných spoločností, v ktorých na základe povolenia na podnikanie v elektroenergetike plnia funkciu prevádzkovateľa distribučnej sústavy a v mnohých prípadoch aj dodávateľa elektriny. Pre tieto regulované subjekty úrad určoval alebo schvaľoval

1. maximálne ceny za pripojenie pri pripojení do distribučnej sústavy do 1 kV,
2. tarify za prístup do miestnej distribučnej sústavy a distribúciu elektriny,
3. tarifu za systémové služby pre koncových odberateľov elektriny,
4. tarifu za prevádzkovanie systému pre koncových odberateľov elektriny,
5. maximálne ceny za dodávku elektriny pre malé podniky (ak podali návrh ceny),
6. maximálne ceny za dodávku elektriny pre domácnosti (ak podali návrh ceny).

Na účely cenovej regulácie v oblasti distribúcie elektriny boli výnosom č. 2/2008 určené hodnoty počiatočného percenta celkových strát pri distribúcii elektriny na príslušnej napäťovej úrovni a hodnota faktora efektívnosti strát.

V distribúcii elektriny sa aj v roku 2010 uplatňoval faktor efektivity oprávnených nákladov. Uplatňované bolo tiež každoročné znižovanie percenta povoleného množstva strát v distribúcii elektriny na príslušnej napäťovej úrovni a zavedením faktora efektivity boli distribučné spoločnosti motivované k optimalizácii všetkých nákladov.

Objemy elektriny, distribuované prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav v rámci vymedzeného územia Slovenskej republiky, dokumentujú nasledovné údaje a graf:

Rok:	2009	2010	2011 (plán)
Objemy elektriny, distribuované prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav (GWh)	17236	17817	17 841

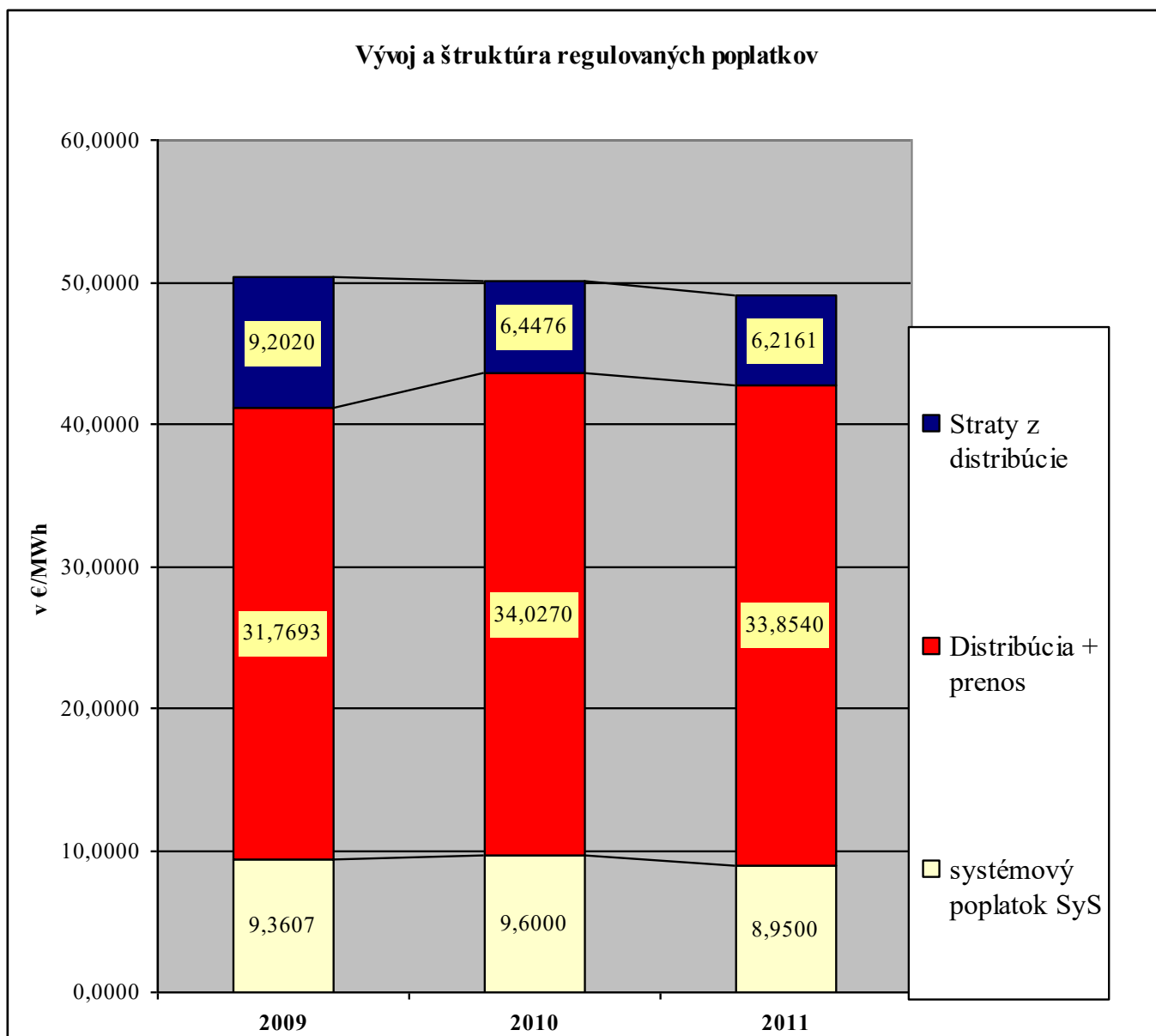
Z nasledujúcich tabuliek a grafov vyplýva, že v roku 2010 oproti roku 2009

1. tarifa za prístup a distribúciu elektriny vrátane prenosu elektriny vzrástla o 7,11 %, čo bolo spôsobené nárastom nákladov za prenos elektriny,

2. tarifa za straty pri distribúcii elektriny klesla o takmer 30 % najmä z dôvodu poklesu ceny silovej elektriny, ktorá bola generovaná na trhu s elektrinou v roku 2009,
3. tarifa za systémové služby medziročne vzrástla o 2,56 %.

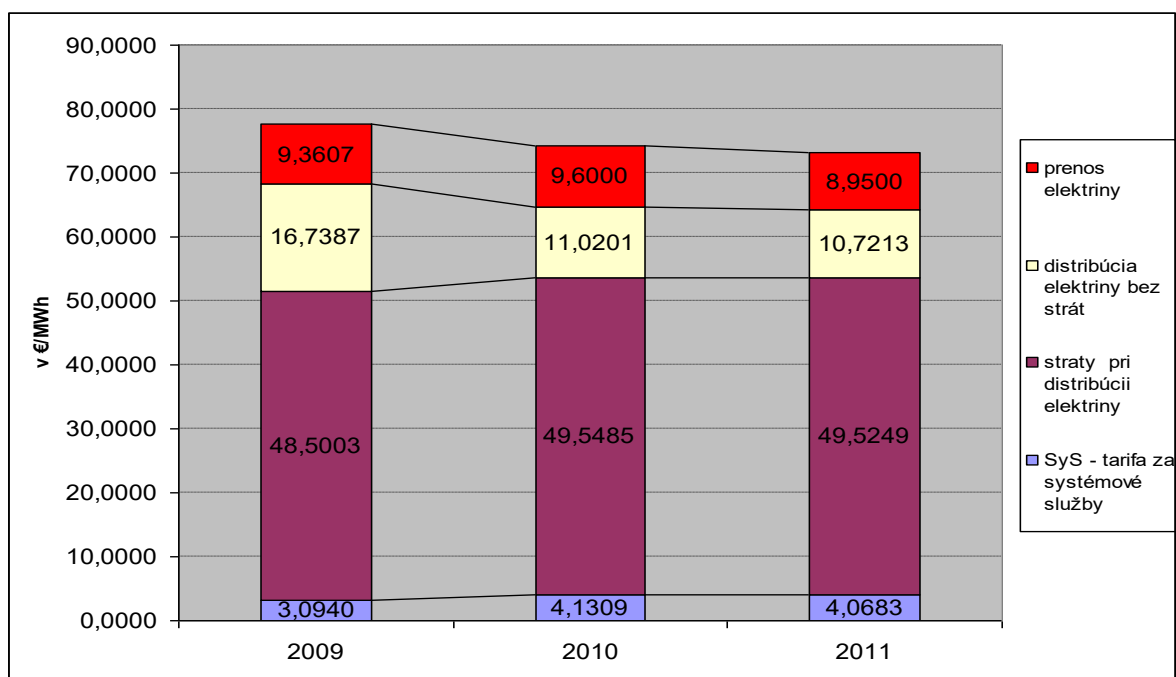
Napriek tomu priemerné poplatky za distribúciu medziročne poklesli v roku 2010 oproti 2009 o 0,51% v roku 2011 oproti roku 2010 o 2,11%.

Vývoj regulovaných poplatkov pre užívateľov distribučnej sústavy (DS)	2009	2010	2011	zmena 10/09	zmena 11/10
	€/MWh	€/MWh	€/MWh	v %	v %
systémový poplatok SyS	9,3607	9,6000	8,9500	2,56%	-6,77%
Distribúcia + prenos	31,7693	34,0270	33,8540	7,11%	-0,51%
Straty z distribúcie	9,2020	6,4476	6,2161	-29,93%	-3,59%
Celkom regulované poplatky	50,3320	50,0746	49,0201	-0,51%	-2,11%

Zložky ceny za prístup do DS a distribúciu elektriny pre malé podniky

Zložky			2009	2010	2011	Zmena	
						2010/ 2009	2011/ 2010
			€/MWh	€/MWh	€/MWh	%	%
Sieťové poplatky	Distribúcia elektriny vrátane prenosu a strát pri distribúcii elektriny	prenos elektriny	3,094	4,1309	4,0683	30,28	-1,51
		distribúcia elektriny bez strát	48,5003	49,5485	49,5249	2,16	-0,001
		straty pri distribúcii elektriny	16,7387	11,0201	10,7213	-34,2	-2,71
	SyS - tarifa za systémové služby		9,3607	9,6000	8,9500	2,56	-6,77
	spolu		77,6937	74,2995	73,2645	-4,37	-1,393

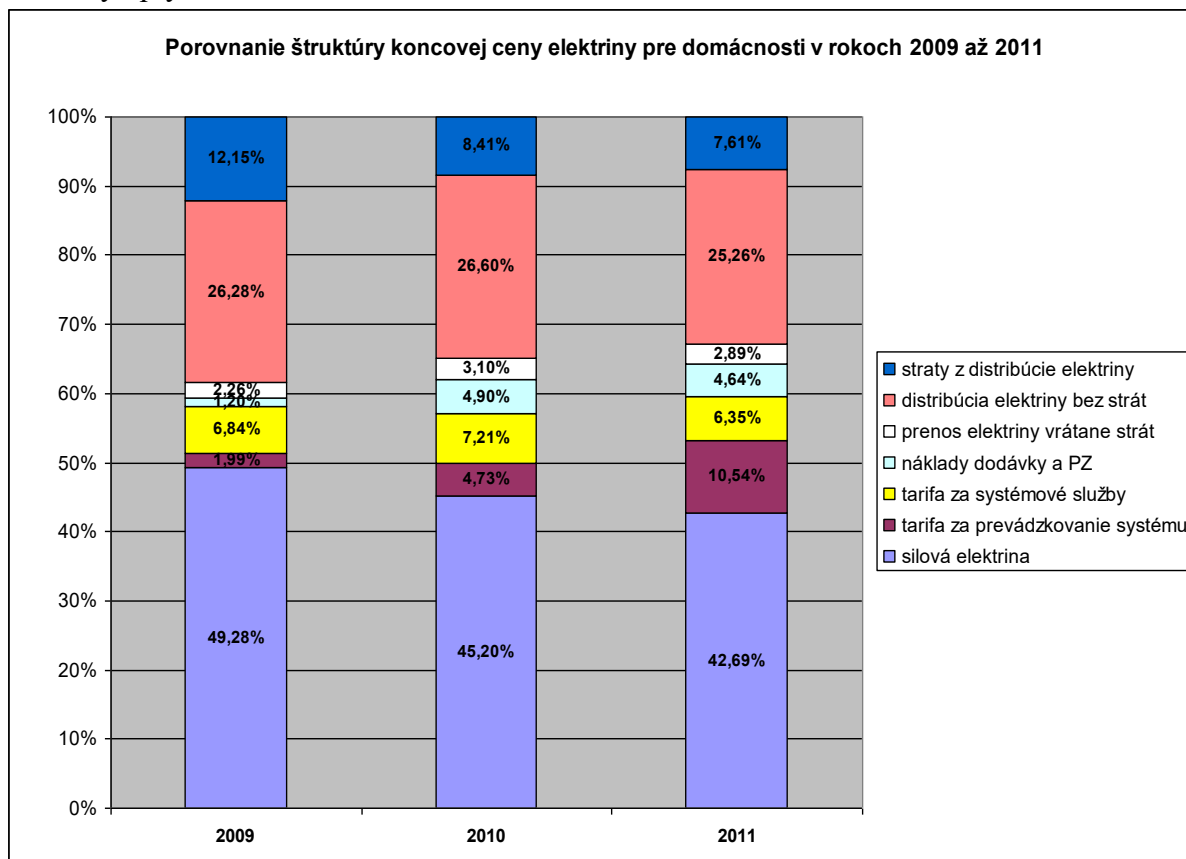

c) Dodávka elektriny pre domácnosti a malé podniky

Pre rok 2009 a 2010 úrad rozhodnutím určil pre regulovaný subjekt Slovenské elektrárne, a. s. (na základe všeobecného hospodárskeho záujmu – uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 457/2008) pevné ceny za dodávku elektriny dodávateľom elektriny na účely dodávky elektriny pre domácnosti a pre malé podniky.

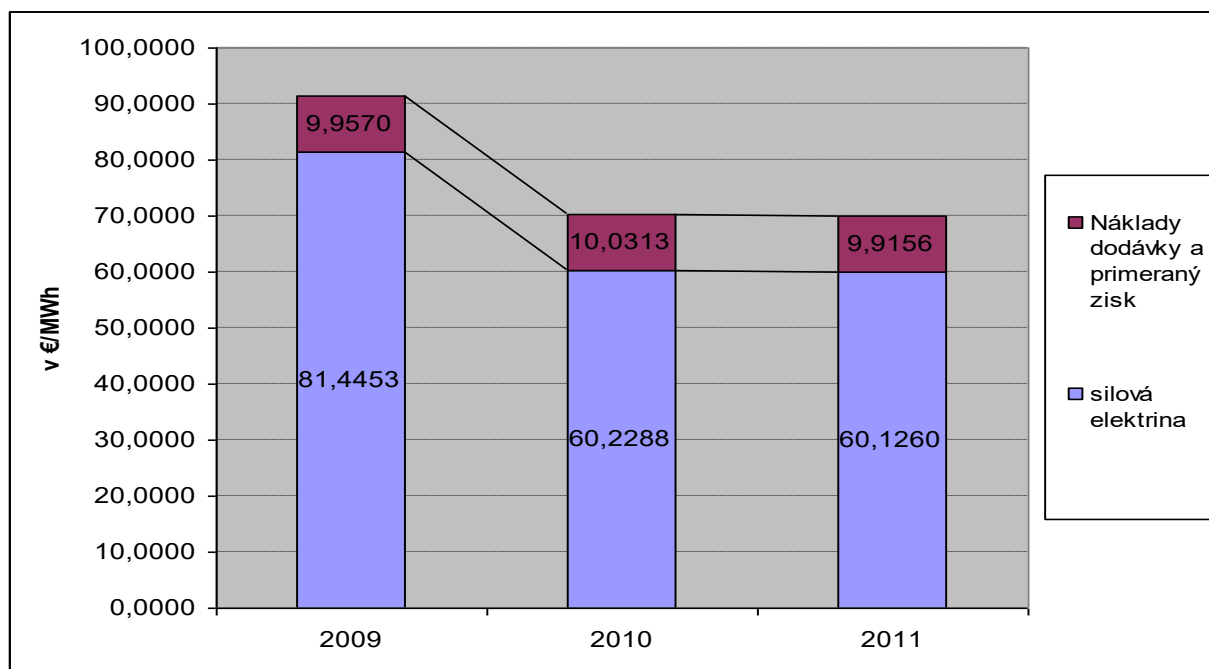
V roku 2011 neprišlo k žiadnym väčším zmenám v pravidlách dodávok elektriny pre domácnosti a pre malé podniky. Úrad i naďalej každému dodávateľovi elektriny schvaľoval maximálnu cenu. Koncových cien elektriny sa výrazne dotkne zvýšenie DPH z 19 % na 20 % a najmä zavedenie poplatku za odvod do Národného jadrového fondu na vyradovanie

jadrových zariadení a na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi vo výške 3 €/MWh podľa nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 426/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o výške odvodu z dodanej elektriny koncovým odberateľom a spôsobe jeho výberu pre Národný jadrový fond na vyradovanie jadrových zariadení a na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi (ďalej len „nariadenie vlády č. 426/2010 Z. z.“). Na tieto skutočnosti však úrad nemá žiadny vplyv.

Zložky ceny za dodávku elektriny pre malé podniky

		Zmena + / -				
		2009	2010	2011	2010/2009	2011/2010
		€/MWh	€/MWh	€/MWh	v %	v %
dodávka elektriny	silová elektrina	81,4453	60,2288	60,1260	-26,05	-0,17%
	Náklady dodávky a primeraný zisk	9,9570	10,0313	9,9156	0,75	-1,15%
	Spolu	91,4023	70,2601	70,0416	-23,1	-0,31%

d) Tarifa za prevádzkovanie systému

Tarifa za prevádzkovanie systému zahŕňa podporu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a z vysoko účinnej kombinovanej výroby elektriny a tepla, podporu ťažby domáceho uhlia na výrobu elektriny a náklady nového účastníka trhu - organizátora krátkodobého trhu s elektrinou.

Tarifa za prevádzkovanie systému vstupuje do ceny za prenos a distribúciu elektriny a platí ju každý koncový odberateľ elektriny v súlade so smernicami Európskej komisie a Rady.

V zmysle zákona č. 309/2009 Z. z. sa podpora elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie a elektriny vyrobenej technológiami kombinovanej výroby elektriny a tepla vzťahuje na elektrinu dodanú na krytie strát v regionálnych distribučných sústavách, a to za pevné ceny určené výnosom úradu. Cena elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a z kombinovanej výroby elektriny a tepla sa uplatňovala na základe potvrdenia o pôvode elektriny a cenového rozhodnutia vydaného úradom. Zvýšené náklady, súvisiace s výkupom elektriny na krytie strát, uhrádzajú prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav prostredníctvom tarify za prevádzkovanie systému.

Aj keď rozvíjajúca sa konkurencia na trhu v segmente predaja elektriny pre domácnosti aj podniky čiastočne znižuje koncovú cenu elektriny, jej výšku výrazne ovplyvňuje tarifa za prevádzkovanie systému, ktorá zahŕňa podporu výroby elektriny z domáceho uhlia, z obnoviteľných zdrojov energie a z kombinovanej výroby elektriny a tepla a od roku 2010 aj alikvotnú časť nákladov súvisiacu s organizovaním krátkodobého trhu s elektrinou. Podľa cenových návrhov na rok 2011, ktoré regulované subjekty predložili v priebehu roku 2010 možno očakávať, že vplyv tejto tarify na koncovú cenu elektriny bude v tomto roku ešte výraznejší.

Najväčšia časť medziročného nárastu výšky uvedenej tarify pripadá na fotovoltické elektrárne, ktoré majú zo všetkých druhov obnoviteľných zdrojov energie najvyššie výkupné ceny. Po schválení novely zákona č. 309/2009 Z. z., ktorá zmenila podmienky podpory

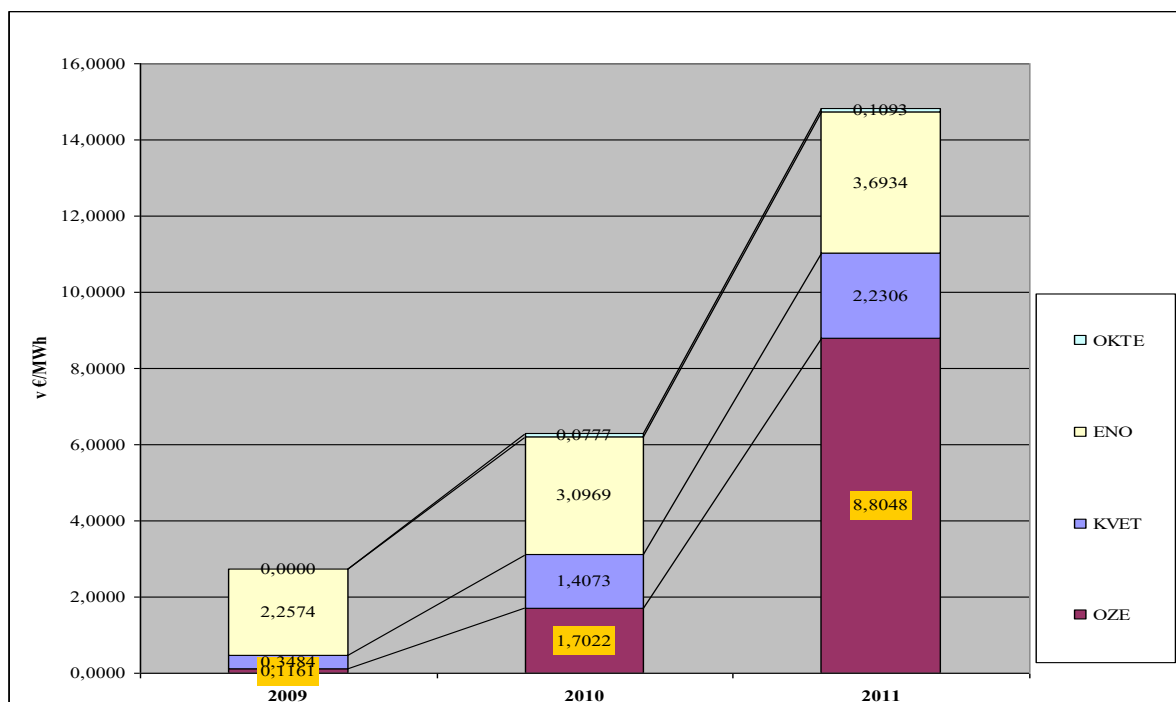
výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov, je úrad povinný zahrnúť do výpočtu ceny elektriny na rok 2011 všetky faktory ovplyvňujúce určenie tarify za prevádzkovanie systému. Výška tarify za prevádzkovanie systému na rok 2011 sa oproti roku 2010 zvyšuje o 8,55 eura/MWh na hodnotu 14,85 eura/MWh, čo predstavuje nárast o 135,71 %.

Cenovej regulácii podlieha i výroba elektriny z uhlia, ktoré sa vyťažili na Slovensku. Úrad rozhodnutím určil pre regulovaný subjekt Slovenské elektrárne, a.s. tarifu za každú megawatthodinu elektriny dodanej do sústavy, ktorá bola preukázateľne vyrobená z domáceho uhlia v tepelných elektrárnach držiteľa povolenia na výrobu elektriny, ktorého výroba na území Slovenskej republiky bola v roku 2008 vyššia ako 10 TWh. Elektrina vyrobená z domáceho uhlia je na základe rozhodnutia Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky o uložení povinnosti vo všeobecnom hospodárskom záujme (podľa § 3 ods. 2 písm. f) a h) zákona č. 656/2004 Z. z.) povinne vykupovaná od výrobcu elektriny dodávateľom elektriny, ktorého dodávka elektriny koncovým odberateľom elektriny bola v roku 2009 vyššia ako 1 500 GWh, za cenu priamo určenú úradom cez tarifu za prevádzkovanie systému. V nej je zohľadnená alikvotná časť nákladov na výrobu elektriny z domáceho uhlia v súlade so smernicou č. 2009/72/ES o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou, zabezpečenie bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky elektroenergetickej sústavy.. Na nákladoch, ktoré takto vzniknú sa podieľajú Slovenské elektrárne a.s. a spoločnosti, ktoré ťažia a dodávajú hnedé uhlie.

Počnúc rokom 2010 tarifa za prevádzkovanie systému zohľadňuje nielen alikvotnú časť nákladov na výrobu elektriny z domáceho uhlia, z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanej výroby elektriny a tepla, ale aj alikvotnú časť nákladov na činnosť organizátora krátkodobého trhu s elektrinou medzi Českou republikou a Slovenskou republikou, ktorý začal vykonávať svoju činnosť 1. septembra 2010.

Podiel jednotlivých položiek tarify za prevádzkovanie systému („TPS“) v rokoch 2009, 2010 a 2011 dokumentujú nasledovné údaje:

Jednotlivé zložky tarify za prevádzkovanie systému (TPS)	2009 (€/MWh)	2010 (€/MWh)	2011 (€/MWh)
Obnoviteľné zdroje energie	0,1161	1,7022	8,8048
Kombinovaná výroba elektriny a tepla	0,3484	1,4073	2,2306
ENO	2,2574	3,0969	3,6934
Organizátor krátkodobého trhu s elektrinou	0,0000	0,0777	0,1093
Celkom TPS	2,7219	6,2841	14,8381

Najväčší podiel na časti ceny elektriny z obnoviteľných zdrojov energie má fotovoltika. Úrad počas roka často upozorňoval, že z dôvodu výrazného nárastu počtu a kapacity fotovoltických zdrojov dôjde k negatívnemu vplyvu na koncovú cenu elektriny. Povoľovanie výstavby zariadení na výrobu elektriny však úrad nemá vo svojej kompetencii. Úrad navrhoval vhodné opatrenia, ktoré by zabránili takémuto vplyvu na koncové ceny elektriny, avšak tieto neboli v zákone č. 309/2009 Z. z. zohľadnené. Naopak pozmeňovacími návrhmi došlo k takým zmenám, ktoré mali vplyv na zvýšenie objemu podpory pre zariadenia na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanou výrobou elektriny a tepla a vplyv na zvýšenie koncovkej ceny elektriny pre všetkých koncových odberateľov elektriny, vrátane domácností.

1.2. Plynárenstvo

Rok 2009 bol prvým rokom trojročného regulačného obdobia stanoveného na roky 2009 – 2011 a vyznačoval sa nástupom globálnej finančnej a hospodárskej krízy. Úrad sa ako orgán štátnej správy pre cenovú reguláciu v sieťových odvetviach ocitol pred zložitou otázkou, ako zabezpečiť chod energetiky a súčasne nedovoliť zneužitie dominantného postavenia rozhodujúcich dodávateľov na úkor odberateľov.

V januári 2009 sa vyskytli vážne problémy s dodávkami zemného plynu z Ukrajiny. Dodávky boli úplne prerušené 7. 1. 2009 a k ich obnove došlo až 20. 1. 2009. Počas prerušenia dodávky zemného plynu boli z prevádzky vyradené zariadenia na výrobu elektriny, využívajúce ako palivo zemný plyn. Stav v odvetví elektroenergetiky sa stal kritickým najmä po odstavení dvoch blokov v elektrárni Nováky následkom požiaru dňa 12. 1. 2009.

Situácia smerovala k úplnej disharmónii trhových a cenových vzťahov medzi jednotlivými účastníkmi trhu s plynom a elektrinou, hrozila postupne prerásť do všetkých oblastí hospodárstva a následne priam existenčne dopadnúť na sociálne slabšie vrstvy obyvateľstva.

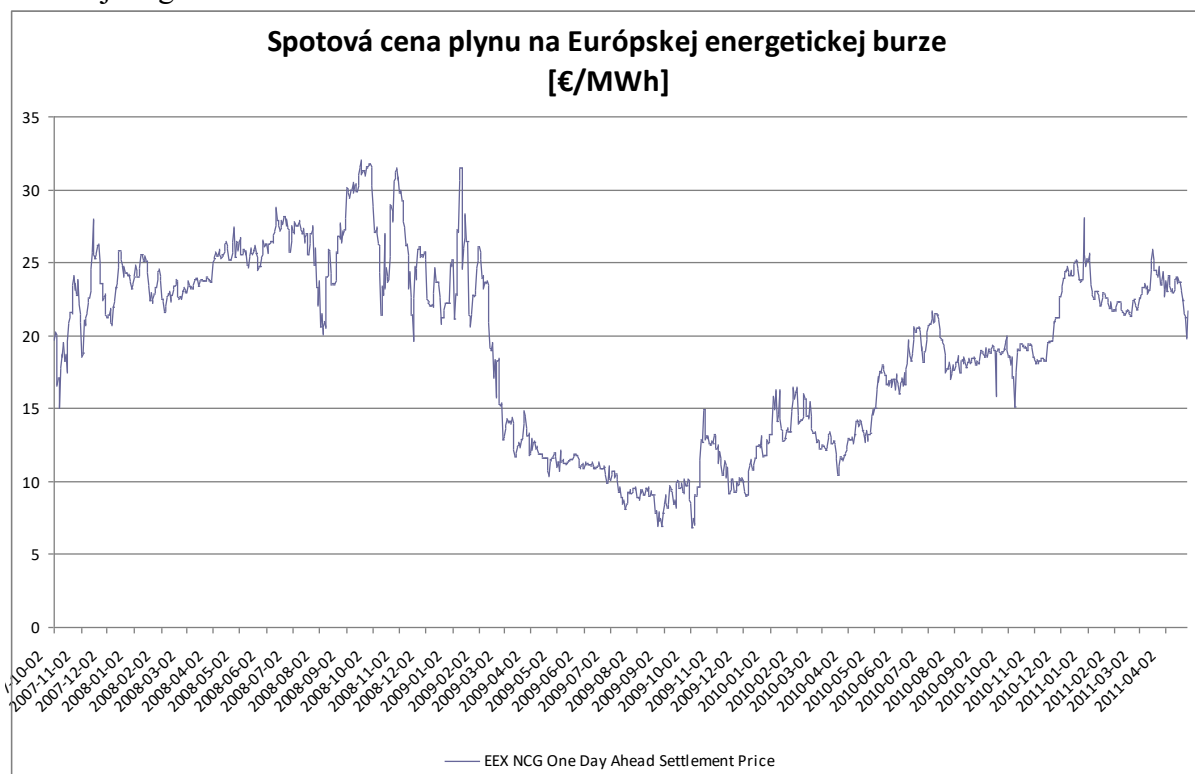
Ingerencia štátu a existencia adekvátnej miery regulácie sieťových odvetví sa za tejto situácie ukázala ešte nevyhnutnejšia ako kedykoľvek predtým.

Úrad sa v rámci svojich kompetencií aktívne zúčastňoval na riešení situácie. Na základe údajov a na požiadanie vlády Slovenskej republiky predložil správu o stave zásob a ťažobných výkonoch počas plynovej krízy u prevádzkovateľov podzemných zásobníkov zemného plynu. Konštatoval v nej, že plynárenské spoločnosti nevyužili všetky možnosti na ochranu záujmov domáceho hospodárstva a plyn bol aj počas prerušenej dodávky transportovaný za hranice Slovenskej republiky aj napriek tomu, že v Slovenskej republike bol vyhlásený stav núdze a ohrozená bezpečnosť dodávok nielen pre priemysel, ale aj pre obyvateľstvo. Plynári tiež nevyužili všetky možnosti, ktoré im dáva naša legislatíva na zmiernenie dôsledkov nedostatku plynu na Slovensku.

V snahe zabrániť opakovaniu situácie a zlepšenia úrovne bezpečnosti dodávok plynu bola schválená novela zákona o energetike s účinnosťou od 15. marca 2009, ktorá stanovila povinnosť plynárenským spoločnostiam zabezpečiť štandard bezpečnosti dodávok plynu, v rámci ktorého by dodávka plynu pre odberateľov plynu na Slovensku v prípade prerušenia dodávok plynu v období od 1. novembra do 31. marca mala byť plne zabezpečená plynom uskladneným v zásobníkoch alebo na základe zmlúv o výpomocných dodávkach plynu využitím cezhraničnej kapacity sietí až na dobu 30 dní.

Z dôvodu, že právna úprava dostatočne neriešila situáciu pri úplnom prerušení dodávky plynu, boli aj na odporúčanie úradu pripravené a prijaté novely zákona č. 656/2004 Z. z. a zákona č. 276/2001 Z. z., podľa ktorých prístup do zásobníkov a uskladňovanie plynu podlieha cenovej regulácii úradu.

Nakoniec, podľa očakávania úradu, cena plynu na medzinárodných burzách prudko klesla. Ceny plynu na medzinárodnej burze od doby vrcholiacej krízy do súčasnosti ukazujú nasledujúci graf.

1.2.1. Preprava plynu

Preprava plynu pre potreby tuzemského trhu, ako aj medzinárodná preprava plynu, sú vykonávané prostredníctvom vysokotlakovej prepravnej siete, ktorú prevádzkuje na základe povolenia jediný prevádzkovateľ prepravnej siete, a to spoločnosť eustream, a.s. Z hľadiska objemu prepraveného plynu vo výške 66,4 mld. m³ v roku 2009 a 71,4 mld. m³ za rok 2010 pri ročnej kapacite prepravnej siete viac ako 90 mld. m³ je Slovenská republika najväčším prepravcom zemného plynu z Ruska do Európskej únie.

Pripojenie, ako aj prístup do prepravnej siete a preprava plynu, podliehajú cenovej regulácii. Spôsob cenovej regulácie prístupu do prepravnej siete a prepravy plynu ustanovuje zákon č. 276/2001 Z. z. a je daný priamym určením porovnateľnej ceny vychádzajúcej z analýzy cien za prepravu plynu v ostatných členských štátoch Európskej únie, ktorí používajú vstupno-výstupný tarifný systém. Analýza porovnáva celkové priemerné ceny za prepravu plynu vrátane prepočítania na dĺžkové jednotky, zohľadňujúc príslušnú vzdialenosť vstupných a výstupných bodov prepravnej siete. Úrad cenovými rozhodnutiami schválil pre spoločnosť eustream, a.s. pre rok 2009 a 2010 porovnateľné ceny za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu. Rozhodnutím úradu zo dňa 22. 6. 2010 v súlade s nariadením vlády č. 409/2007 Z. z. boli príslušné tarify doplnené ocenením nového vstupno-výstupného bodu Veľké Zlievce v rámci plánovaného projektu slovensko-maďarského prepojenia prepravných sietí.

Cenová regulácia za pripojenie do prepravnej siete sa vykonáva určením spôsobu výpočtu pevnej ceny za pripojenie a podľa výnosu č. 4/2008 sa určuje na základe skutočne vynaložených a preukázaných nákladov prevádzkovateľa prepravnej siete. V roku 2010 úrad vydal jedno cenové rozhodnutie, ktorým schválil cenu za pripojenie do prepravnej siete pre plynárenské zariadenie novej vnútroštátnej prepúšťacej stanice Špačince.

Porovnateľné ceny za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu sa podľa výnosu č. 4/2008 určujú vo forme taríf za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu. Tarify sú stanovené pre jednotlivé vstupné a výstupné body prepravnej siete (systém entry-exit) a platia pre slovenských aj zahraničných užívateľov prepravnej siete. Platba za prepravu plynu predstavuje súčet platieb pre zmluvne dohodnutý vstupný a výstupný bod prepravnej siete v závislosti od zmluvne dohodnutej dennej maximálnej kapacity užívateľa prepravnej siete a dĺžky platnosti zmluvy o prístupe do prepravnej siete a preprave plynu (ďalej len „zmluva o preprave plynu“). Okrem platby za prepravu plynu užívateľ prepravnej siete poskytuje prevádzkovateľovi prepravnej siete plyn na prevádzkové účely, ktorého cena závisí od množstva objemu prepraveného plynu v zmluvne dohodnutom vstupnom a výstupnom bode prepravnej siete a jednotlivých sadzieb plynu na prevádzkové účely podľa úradom schváleného cenového rozhodnutia.

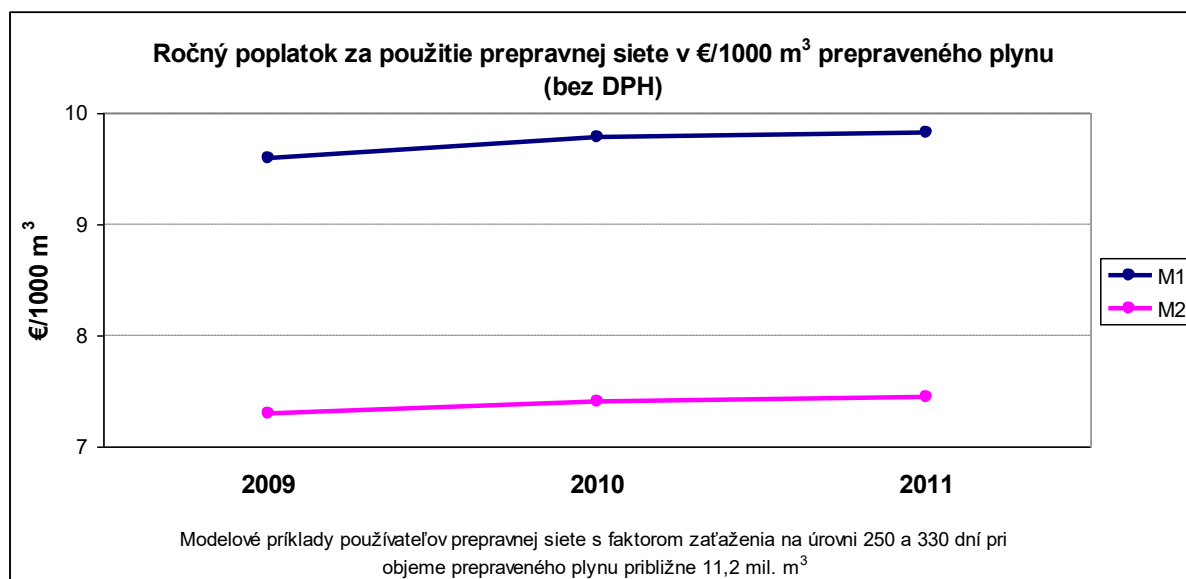
Štruktúra tarifných skupín pre štyri vstupno-výstupné body prepravnej siete na rok 2011 zostala v porovnaní s rokom 2009 a 2010 nezmenená a v závislosti od zmluvne dohodnutej dennej maximálnej kapacity prepravy plynu je rozdelená do štyroch kategórií:

1. T_{en1}, T_{ex1} - do 1,75 mil. m³
2. T_{en2}, T_{ex2} - od 1,75 mil. m³ do 40 mil. m³
3. T_{en3}, T_{ex3} - od 40 mil. m³ do 132 mil. m³
4. T_{en4}, T_{ex4} - od 132 mil. m³

Priemerný medziročný nárast východiskových sadzieb taríf na rok 2011 v priemere o 0,5 % oproti predchádzajúcemu roku ovplyvnila miera inflácie v krajinách Európskej únie za rok 2009 vo výške 1,0 %, pričom do eskalačného faktora vstupuje len jej 50 % hodnota.

Tarifné skupiny T_{en1} a T_{ex1} týkajúce sa tuzemského trhu aj tranzitu so zmluvne dohodnutou dennou kapacitou nižšou ako 1,75 mil. m^3 sa vzťahujú na všetkých odberateľov plynu v Slovenskej republike, ktorí by sa rozhodli na základe zmluvy s prevádzkovateľom prepravnej siete prepravovať plyn do svojho odberného miesta samostatne.

Nasledujúci graf vyjadruje vývoj priemerných cien za prepravu zemného plynu v modelových príkladoch užívateľov prepravnej siete s faktorom zaťaženia 250 dní (M1) a 330 dní (M2) pri objeme prepraveného plynu približne 11,2 mil. m^3 ročne.

1.2.2. Distribúcia plynu

Cenová regulácia distribúcie plynu bola v roku 2009 a 2010 vykonávaná pre regulované subjekty, ktorých

- počet odberných miest z distribučnej siete je vyšší ako 100 000, t.j. pre jediného prevádzkovateľa distribučnej siete SPP – distribúcia, a.s., ktorý plní zároveň úlohu plynárenského dispečingu na vymedzenom území,
- počet odberných miest z distribučnej siete nepresahuje 100 000, ktorými sú väčšinou areáloví prevádzkovatelia distribučných sietí na vymedzenom území, tzv. lokálne distribučné siete.

Úrad v roku 2010 vydal pre SPP – distribúcia, a.s. cenové rozhodnutie, ktorým schválil na rok 2011 tarify za prístup do vysokotlakovej distribučnej siete a distribúciu plynu a tarifu za poskytovanie podporných služieb, ktoré sa neposkytujú v rámci taríf za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu, spolu s podmienkami uplatňovania týchto taríf. Východiskom pri ich určení bola priemerná cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu za rok 2010 upravená podľa výnosu č. 4/2008 o hodnotu jadrovej inflácie, faktor efektivity a medziročný rozdiel ceny plynu na krytie strát a vlastnej spotreby plynu v distribučnej sieti. Pri výpočte priemernej ceny za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu sa zohľadňuje aj hodnota

nákladov regulovaného subjektu v súvislosti s plnením povinností pri stave núdze podľa § 14 ods. 12 a 14 zákona č. 656/2004 Z. z. a hodnota ročného odpisu zaradeného nového dlhodobého hmotného majetku za predchádzajúci rok najviac do výšky 2,5 % jeho obstarávacej ceny. Celková priemerná cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pri prepočte na plánované údaje týkajúce sa počtu odberateľov plynu, dohodnutého denného maxima a množstva distribuovaného plynu v roku 2010 sa oproti roku 2009 medziročne znížila o 0,12%.

Celková priemerná cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pri prepočte na plánované údaje týkajúce sa počtu odberateľov plynu, dohodnutého denného maxima a množstva distribuovaného plynu na rok 2011 sa oproti roku 2010 medziročne zvýšila o 1,95 %.

Tarify za distribúciu plynu sú stanovené na princípe tzv. poštovej známky, t.j. podľa ročného množstva distribuovaného plynu bez ohľadu na vzdialenosť odberného miesta a boli navrhnuté tak, aby neobsahovali krížové dotácie medzi jednotlivými skupinami odberateľov plynu. Súčasťou taríf sú aj poplatky za prekročenie zmluvne dohodnutej dennej distribučnej kapacity.

Pre SPP – distribúcia, a.s. úrad rozhodnutím na rok 2011 schválil aj ceny za pripojenie do distribučnej siete, a to samostatne pre kategóriu odberateľov plynu v domácnosti a samostatne pre kategóriu odberateľov plynu mimo domácnosť, pričom boli navrhnuté tak, aby neprekročili príslušné plánované priemerné náklady na pripojenie do distribučnej siete v súlade s výnosom č. 4/2008.

V nasledujúcej tabuľke je uvedený vývoj priemerných cien za distribúciu plynu v jednotlivých tarífach v rokoch 2009 až 2011 prepočítaný na základe plánovaných údajov pre rok 2011.

Tarifa (podľa ročného množstva distribuovaného plynu v m ³)	2009 (€/m ³)	2010 (€/m ³)	2011 (€/m ³)
M/Da (do 200)	0,5651	0,5633	0,5658
M/Db (nad 200 do 1 700)	0,1637	0,1615	0,1621
M/Dc (nad 1 700 do 6 500)	0,1287	0,1268	0,1273
M/Dd (nad 6 500 do 60 tis.)	0,0891	0,0865	0,0869
S (nad 60 tis. do 400 tis.)	0,0803	0,0777	0,0780
Va (nad 400 tis. do 2 mil.)	0,0701	0,0677	0,0680
Vb (nad 2 mil. do 15 mil.)	0,0487	0,0461	0,0463
Vc (nad 15 mil. do 25 mil.)	0,0363	0,0338	0,0340
Vd (nad 25 mil. do 300 mil.)	0,0290	0,0273	0,0274
Ve (nad 300 mil. do 500 mil.)	0,0170	0,0156	0,0158

1.2.3. Uskladňovanie plynu

Na území Slovenskej republiky prevádzkujú podzemné zásobníky dve spoločnosti, a to NAFTA a.s., prevádzkujúca komplex podzemných zásobníkov Láb a Gajary-báden a spoločnosť POZAGAS a.s., ktorá prevádzkuje podzemný zásobník zemného plynu Láb 4. stavba pri Malackách.

Uskladňovacia kapacita prevádzkovateľov podzemných zásobníkov plynu

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka	Technický pracovný objem (v mil.m ³)	Technický vtlačný výkon (v mil.m ³ /deň)	Technický ťažobný výkon (v mil.m ³ /deň)
NAFTA a.s.	2 165	22,00	27,50
POZAGAS a.s.	620	6,85	6,85
Spolu:	2 785	28,85	34,35

Prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu podlieha od roku 2010 cenovej regulácii. Podľa výnosu č. 4/2008 podkladom k návrhu cien za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu je analýza cien za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu u prevádzkovateľov zásobníkov v ostatných členských štátoch Európskej únie, ktorí prevádzkujú zásobníky s podobnými porovnateľnými parametrami ako prevádzkovatelia zásobníkov v Slovenskej republike.

V roku 2010 úrad vydal dve rozhodnutia pre prevádzkovateľov zásobníkov, ktorým schválil ceny za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu na území Slovenskej republiky na obdobie od 01.5.2011 do 30.04.2012, t.j. na obdobie zhodné s plynárenským rokom prevádzkovateľov zásobníkov. Napriek tomu, že maximálna cena za 1 m³ ročnej uskladňovacej kapacity sa pre oboch prevádzkovateľov zásobníkov medziročne zvýšila, pri porovnaní uplatňovaných cien je potrebné vychádzať z prepočtu jednotlivých ponúkaných produktov na porovnateľné podmienky. Pri prepočítaní maximálnej jednotkovej ceny za uskladňovaciu kapacitu pre spoločnosť POZAGAS a.s. na podmienky 92-dňovej vyťažiteľnosti štandardného balíčka služieb na rok 2011, dochádza k zníženiu oproti roku 2010 približne o 1,3 %. Spoločnosť NAFTA a.s. ponúka na rok 2011 nový produkt vo forme rozšírenia štandardného balíčka služieb s vyťažiteľnosťou od 88 do 120 dní, ktorý je z hľadiska potrieb zákazníka pružnejší. Pri prepočítaní maximálnej jednotkovej ceny za uskladňovaciu kapacitu na podmienky 110-dňovej vyťažiteľnosti štandardného balíčka služieb na rok 2011, dochádza k zvýšeniu oproti roku 2010 približne o 8,8 %, pri dobách vyťažiteľnosti s počtom dní 89 a menej však dochádza k jej zníženiu. Z hľadiska dostupnosti voľnej uskladňovacej kapacity pre potreby tuzemského trhu s plynom a existujúcej konkurencie medzi prevádzkovateľmi zásobníkov v rámci európskeho trhu so skladovacími kapacitami si záujemcovia o uskladňovaciu kapacitu v rámci verejnej súťaže sami navrhujú cenu za uskladňovanie plynu, ktorá nesmie presiahnuť strop maximálnej ceny.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené maximálne ceny za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu v rokoch 2010 a 2011 za jednotlivé služby uskladňovania (bez DPH). V roku 2009 prístup do zásobníkov a uskladňovanie plynu neboli regulované. Cenovej regulácii podlieha prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu na základe zákona č. 73/2009 Z. z., ktorým bol novelizovaný zákon č. 276/2001 Z. z. s účinnosťou od 15.3.2009.

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka	Uskladňovacia kapacita (eur/(m ³ /rok))		Pracovný objem (eur/m ³)		Vtlačný výkon (eur/(m ³ /deň))		Ťažobný výkon (eur/(m ³ /deň))	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
NAFTA a.s.	0,0642	0,0704	x ¹⁾	x ¹⁾	2,3900	1,9300	2,7600	2,3400
POZAGAS a.s.	0,0649	0,0666	0,0323	0,0324	3,4265	3,4625	2,9465	3,0858

¹⁾ NAFTA a.s. pracovný objem ako samostatnú službu v sledovanom období neposkytuje.

1.2.4. Cenová regulácia dodávky plynu

Cenovej regulácii v oblasti dodávky plynu podlieha

- a) dodávka plynu pre domácnosti,
- b) dodávka plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť,
- c) dodávka plynu dodávateľom poslednej inštancie.

Výnos č. 4/2008 stanovil pre regulovanú činnosť dodávky plynu postup výpočtu maximálnych cien podľa regulačnej metódy „price cap“. Metóda určila cenovú hladinu na obdobie platnosti regulačnej periódy. Medziročná zmena priemernej ceny za dodávku plynu je ovplyvnená prostredníctvom inflačného koeficientu, faktora efektivity a zmeny nákupnej ceny plynu pre zabezpečenie dodávok plynu pre odberateľov plynu. Cenová regulácia dodávky plynu dodávateľom poslednej inštancie sa v poslednom roku regulačného obdobia vykonáva ako priame určenie maximálnej ceny za dodávku plynu dodávateľom poslednej inštancie.

a) Dodávka plynu domácnostiam

Maximálne ceny za dodávku plynu pre domácnosti sú dvojzložkové, pozostávajú z maximálnej výšky fixnej mesačnej sadzby a maximálnej výšky sadzby za odobratý plyn. Štruktúra taríf zostala nezmenená a je rozdelená do troch tarifných skupín D1 až D3 podľa množstva ročnej spotreby plynu. Dodávka plynu pre odberateľov plynu v domácnosti v tarifnej skupine D4 so spotrebou nad 6 500 m³ (68 575 kWh), podobne ako pre odberateľov plynu mimo domácnosti, nie je regulovaná.

Maximálne ceny za dodávku plynu pre domácnosti v rokoch 2009 až 2011 (bez DPH)

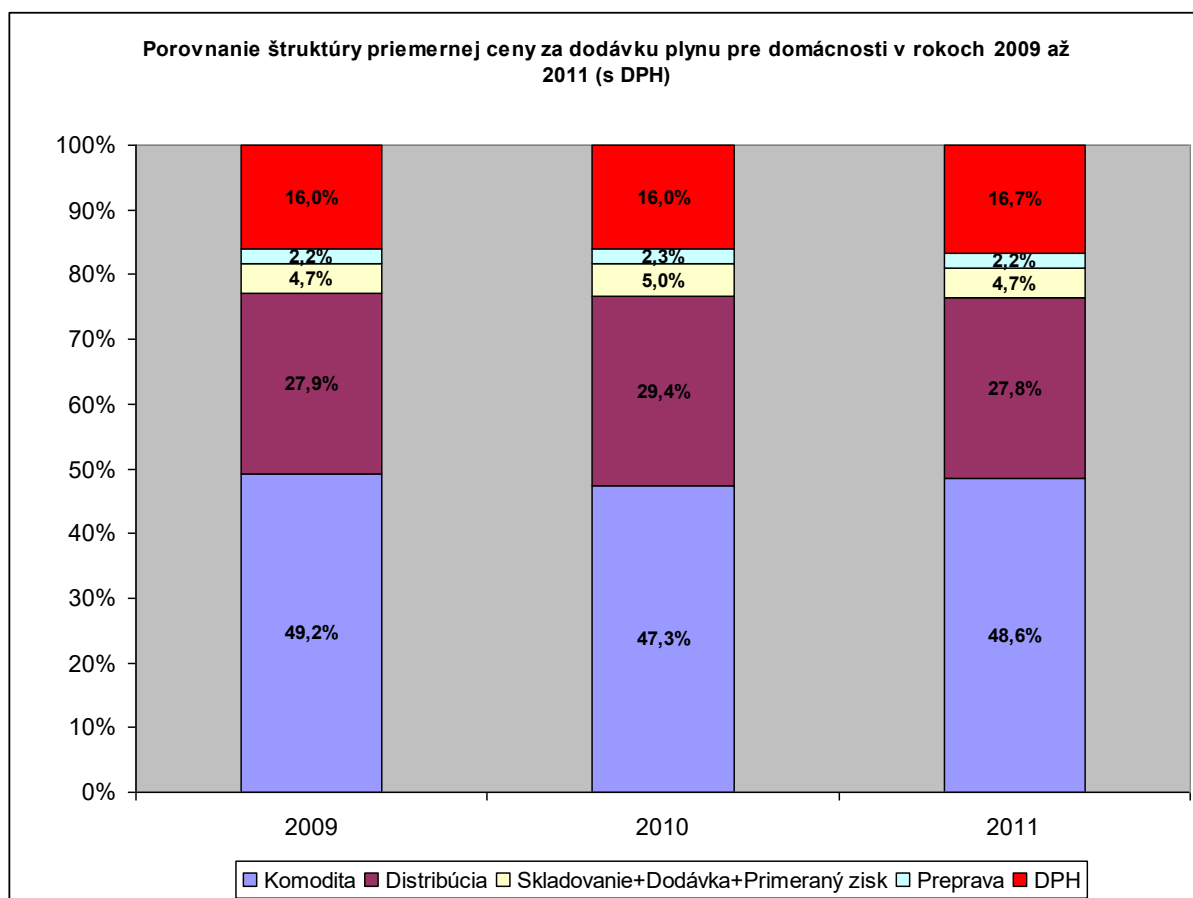
Tarifa	Fixná mesačná sadzba (€/mesiac)			Sadzba za odobratý plyn (€/kWh)		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
D1	1,7427	1,7427	1,76	0,0511	0,0491	0,0509
D2	4,1383	4,1382	4,15	0,0372	0,0355	0,0372
D3	6,4423	6,4424	6,46	0,0359	0,0339	0,0356

Vývoj priemerných koncových cien za dodávku plynu pre domácnosti (bez DPH)

Vývoj priemerných koncových cien za dodávku plynu pre domácnosti (bez DPH)

Rok	2009	2010	2011
Tarifa (podľa ročného množstva dodaného plynu v kWh)	€/kWh	€/kWh	€/kWh
D1 (do 2 100)	0,0864	0,0843	0,0858
D2 (nad 2 100 do 17 935)	0,0416	0,0397	0,0414
D3 (nad 17 935 do 68 575)	0,0385	0,0364	0,0381

Nasledujúci graf zobrazuje porovnanie štruktúry priemernej ceny za dodávku plynu pre domácnosti v rokoch 2009 až 2011 s DPH. Najvýraznejší podiel v koncovej platbe za dodávku plynu pre domácnosti tvorí nákup zemného plynu od zahraničného dodávateľa.

b) Dodávka plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť

Tarifná štruktúra na rok 2011 sa oproti roku 2009 a 2010 nezmenila a bola rozdelená na 8 tarifných skupín M až V4, pričom tarifné skupiny S až V4 obsahujú dve sadzby za denné maximum, čo súvisí so zreálnením nákladov súvisiacich so skladovaním plynu zahrnutých v koncovej cene. Odberateľ plynu s rovnomernou spotrebou plynu zaplatí počas roka za dodávku plynu menej ako odberateľ plynu so sezónnou spotrebou plynu, ktorá súvisí s vyššími nákladmi na skladovanie plynu.

Maximálne ceny za dodávku plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť pre Slovenský plynárenský priemysel, a.s. v rokoch 2009 až 2011 (bez DPH).

Druh tarify	Fixná mesačná sadzba (€/mesiac)			Sadzba za denné maximum (€ / (m ³ /deň))			Sadzba za odobratý plyn (€/kWh)		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011	2009	2010	2011
M2	5,30	5,34	5,34		-	-	0,0500	0,0452	0,0472
M3	7,87	8,02	8,02		-	-	0,0483	0,0434	0,0454
M4	21,62	21,81	21,81		-	-	0,0459	0,0410	0,0428
S a	56,55	49,08	49,08	8,7042	8,5882	8,5882	0,0271	0,0251	0,0270
S b	56,55	49,08	49,08	8,7042	8,2229	8,2229	0,0271	0,0251	0,0270
V1 a	180,79	175,94	175,94	8,5814	8,5168	8,5168	0,0268	0,0247	0,0266
V1 b	180,79	175,94	175,94	8,5814	8,1515	8,1515	0,0268	0,0247	0,0266
V2 a	3 556,51	3 602,01	3 602,01	8,3905	8,4504	8,4504	0,0249	0,0229	0,0249
V2 b	3 556,51	3 602,01	3 602,01	8,3905	8,0851	8,0851	0,0249	0,0229	0,0249
V3 a	13 038,53	10 227,42	10 227,42	7,7402	7,8845	7,8845	0,0245	0,0226	0,0245
V3 b	13 038,53	10 227,42	10 227,42	7,7402	7,5192	7,5192	0,0245	0,0226	0,0245
V4 a	29 904,27	32 025,86	32 025,86	7,4033	7,4529	7,4529	0,0238	0,0219	0,0239
V4 b	29 904,27	32 025,86	32 025,86	7,4033	7,0876	7,0876	0,0238	0,0219	0,0239

c) Dodávka plynu dodávateľom poslednej inštalácie

V záujme ochrany odberateľov plynu výnos č. 1/2009 v znení výnosu č. 1/2010 rozšíril rozsah cenovej regulácie o dodávku plynu dodávateľom poslednej inštalácie s účinnosťou pre rok 2011. Cenová regulácia dodávky plynu dodávateľom poslednej inštalácie sa v poslednom roku regulačného obdobia vykonáva ako priame určenie maximálnej ceny za dodávku plynu dodávateľom poslednej inštalácie.

Úrad vydal pre dodávateľa poslednej inštalácie na vymedzenom území Slovenskej republiky, t.j. pre Slovenský plynárenský priemysel, a.s., tri cenové rozhodnutia, ktorými určil na rok 2011 maximálne ceny za dodávku plynu dodávateľom poslednej inštalácie pre odberateľov plynu v domácnosti, pre odberateľov plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť a pre odberateľov plynu, ktorí nie sú odberateľmi plynu v domácnosti a nie sú odberateľmi plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť.

1.3. Tepelná energetika

Cenová regulácia v rokoch 2009 – 2011 vychádzala z regulačnej politiky na regulačné obdobie 2009 – 2011. Táto regulačná politika mala viacero základných cieľov a priorít, ktoré sa pre oblasť tepelnej energetiky dajú zhrnúť do nasledovných bodov:

- a) zabezpečiť spoľahlivú, ekonomicky efektívnu a bezpečnú dodávku tepla,
- b) limitovať rozsah a štruktúru oprávnených nákladov,
- c) limitovať výšku primeraného zisku,
- d) stabilizovať fixné náklady a fixnú zložku ceny tepla,
- e) podporovať investície do vysoko účinných technológií na výrobu elektriny a tepla a obnoviteľných zdrojov energie,
- f) uplatňovať motivačné faktory na zvyšovanie energetickej efektívnosti tepelných zariadení.

Základné ciele a východiská regulačnej politiky boli predovšetkým zamerané na stabilizáciu ceny tepla pre konečného odberateľa a boli koncepčným podkladom na vypracovanie všeobecne záväzného právneho predpisu, výnosu č. 6/2008.

Regulácii cien tepla v rokoch 2009 - 2011 podliehala výroba, distribúcia a dodávka tepla. Regulácia sa vykonávala určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny tepla. Do regulácie cien

tepla od roku 2009 sa výnosom č. 6/2008 zaviedlo viacero významných zmien, ktorými sa sledovalo dosiahnutie stanovených cieľov.

Cena tepla sa určovala ako dvojzložková a mohla zahŕňať len taxatívne určené oprávnené náklady a primeraný zisk. Variabilná zložka ceny tepla, ktorá predstavuje náklady na palivo, energie a technologické hmoty, sa určovala na objednané množstvo tepla, pričom sa osobitne určovala pre domácnosti a osobitne pre ostatných odberateľov okrem domácností. Tento postup vyplynul z regulácie ceny plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosti a z aplikácie zákona č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov.

Fixná zložka ceny tepla môže zahŕňať len oprávnené stále (od množstva vyrobeného tepla nezávislé) náklady a primeraný zisk na výrobu a rozvod tepla. Fixná zložka ceny tepla sa určovala na regulačný príkon, ktorý odzrkadľoval priemer skutočnej spotreby za tri predchádzajúce roky.

Pri tejto metóde regulácie „oprávnených nákladov“ sa pri schvaľovaní maximálnej ceny tepla posudzuje oprávnenosť každej nákladovej položky, ako aj dodržanie určeného spôsobu výpočtu maximálnej ceny tepla.

Určený spôsob výpočtu maximálnej ceny tepla zamedzoval medziročnému nárastu fixných nákladov s výnimkou prípadov investovania do zefektívnenia výroby a distribúcie tepla, ekologizácie a plánovaných generálnych opráv. Zvýšenie objemu fixných nákladov sa pripúšťalo aj na odstránenie porúch a havárií spôsobených živelnými pohromami a udalosťami zavinenými tretími osobami, ktoré by mohli spôsobiť ohrozenie zdravia osôb alebo vznik veľkých škôd. V týchto prípadoch a v prípade výstavby tepelného zdroja alebo jeho časti, v ktorom sa ako palivo plánovali využívať obnoviteľné energetické zdroje, sa umožňoval čiastočný presne špecifikovaný nárast fixných nákladov.

Podpora investovania do obnoviteľných zdrojov tepla bola do cenovej regulácie aplikovaná možnosťou dosiahnutia zvýšeného zisku v prípadoch, v ktorých sa zabezpečovala výroba tepla s minimálne 20 % podielom obnoviteľných zdrojov energie a variabilná a fixná zložka ceny tepla neprekročila „hraničné ceny“ určené vo výnose č. 6/2008.

Plánované náklady schválené v cenách tepla sú dodávateľia tepla povinní po skončení regulačného obdobia zúčtovať na skutočné náklady a rozdiel nepodložený účtovnými dokladmi vrátiť odberateľom.

Podľa výnosu č. 6/2008 sa určovala spoločná cena tepla dodávateľovi v rámci mesta alebo mestskej časti.

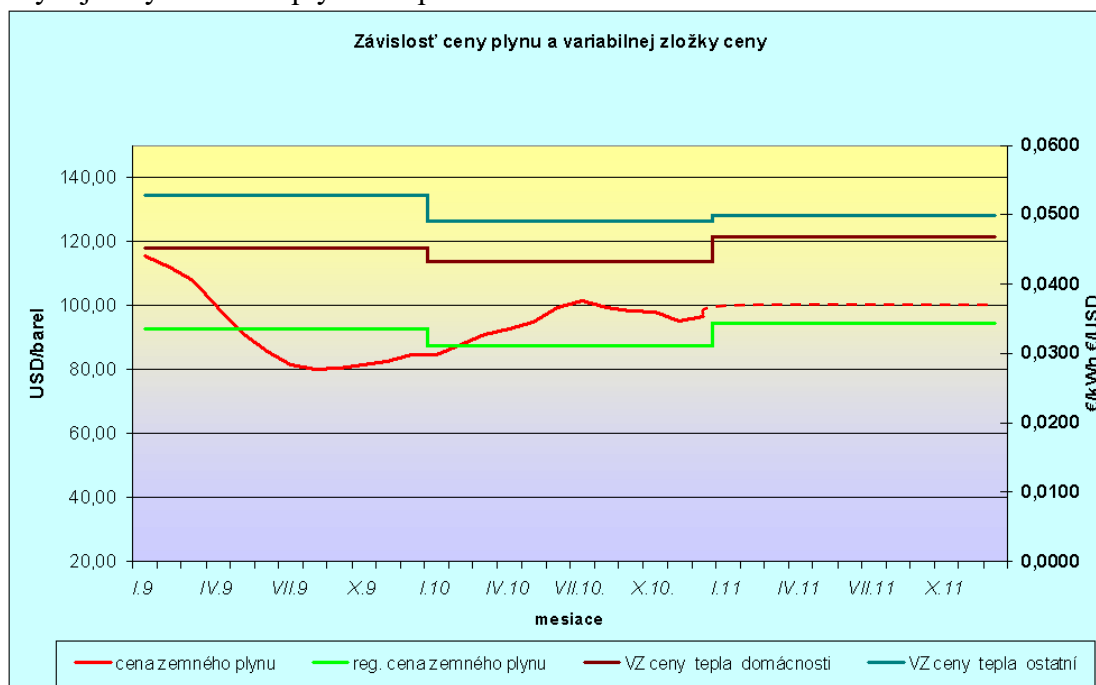
Výnos č. 6/2008 bol v priebehu regulačného obdobia novelizovaný, ale prijaté zmeny boli len formálneho charakteru a zásadné princípy spôsobu regulácie sa nezmenili. Zmeny súviseli najmä so zavedením meny euro, úpravou definície niektorých oprávnených nákladov a úpravou cenového konania v nadväznosti na prijatý zákon č. 429/2008 Z. z. o podávaní cenových návrhov obchodných spoločností a o zmene a doplnení zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

Určeným rozsahom a spôsobom regulácie cien tepla v regulačnom období 2009 – 2011, s ohľadom na dosiahnutie primeranej návratnosti vložených investícií na zefektívnenie sústav tepelných zariadení, sa v maximálnej možnej miere stabilizovala cena tepla pre konečných spotrebiteľov aj napriek znižovaniu množstva dodaného tepla, čo je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Cena tepla z rozhodnutí úřadu	2009	2010	2011
variabilná zložka maximálnej ceny tepla pre domácnosti (€/kWh)	0,0453	0,0433	0,0468
variabilná zložka maximálnej ceny tepla pre ostatných odberateľov (€/kWh)	0,0529	0,0491	0,0499
fixná zložka maximálnej ceny tepla (€/kW)	125,93	126,05	124,69

Priemernú cenu tepla z väčšej miery ovplyvňuje cena zemného plynu. Z uhlia sa vyrába 23 % tepla a z biomasy 10 %. Ostatné palivá sa podieľajú 1 % na celkovej výrobe tepla. Pri spaľovaní zemného plynu pri výrobe tepla až 65 % z celkových nákladov predstavuje náklad na palivo. Variabilná zložka ceny tepla preto primerane kopíruje cenu zemného plynu. V prípade tepla dodávaného domácnostiam odráža variabilná zložka ceny tepla regulovanú cenu zemného plynu určenú úradom na príslušný rok a v prípade tepla pre ostatných odberateľov je závislá od svetových cien ropy a kurzu €/USD.

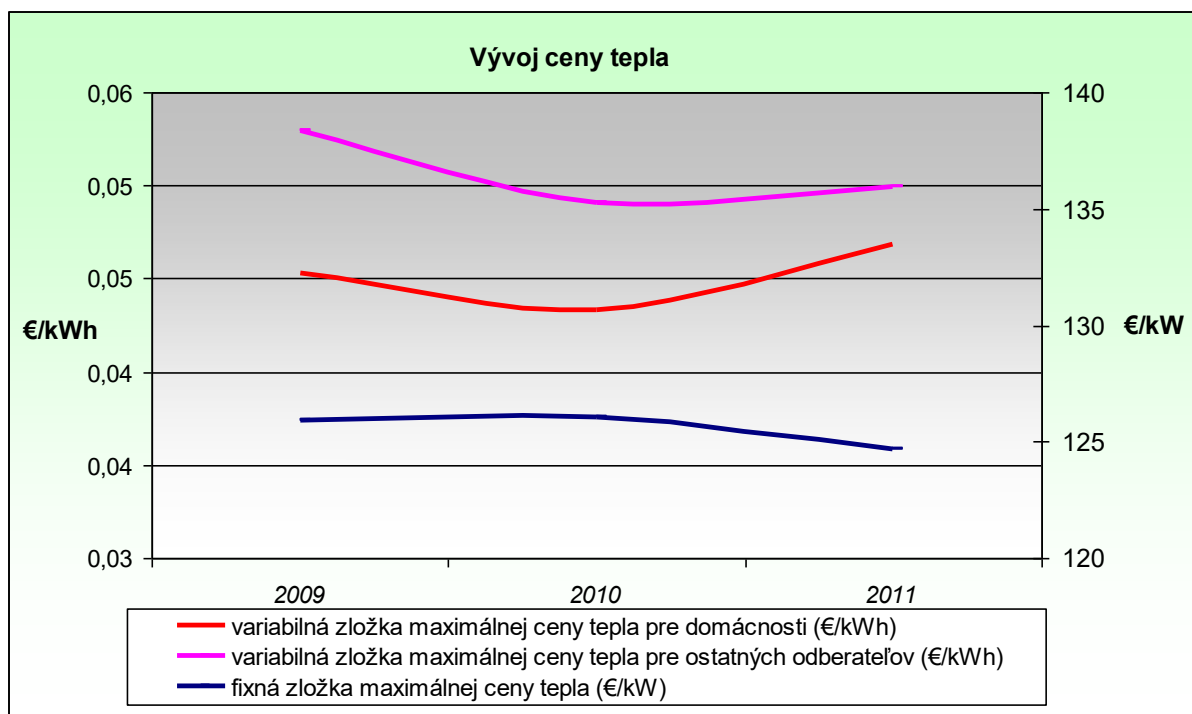
Vývoj ceny zemného plynu a tepla

Priemerná variabilná zložka ceny tepla pre domácnosti vplyvom poklesu regulovanej ceny zemného plynu pre rok 2010 klesla oproti roku 2009 o 4,4 %. V roku 2011 regulovaná cena zemného plynu na výrobu tepla pre domácnosti naopak vzrástla o 6 %. Táto skutočnosť, ako aj zrušenie oslobodenia plynu a uhlia na výrobu tepla od spotrebnej dane od 01. 01. 2011 spôsobilo, že nárast variabilnej zložky ceny tepla pre domácnosti v roku 2011 predstavuje v priemere 10 %.

Priemerná variabilná zložka ceny tepla pre ostatných odberateľov mimo domácností v roku 2010 oproti roku 2009 klesla o 7,1 % a v roku 2011 vzrástla o 1,6 %. Plyn a uhlie na výrobu tepla pre túto kategóriu odberateľov bol zaťažovaný spotrebnou daňou už v predchádzajúcich rokoch, a preto je nárast ceny tepla pre ostatných odberateľov nižší ako u domácností.

Vývoj maximálnej ceny tepla

Vzhľadom na prísne pravidlá regulácie fixných nákladov a stabilizovanie regulačného príkonu počas celého regulačného obdobia fixná zložka ceny tepla určená na rok 2011 oproti predchádzajúcim rokům mierne klesá.

Z pohľadu cieľov regulácie v regulačnom období 2009 – 2011 je potrebné zdôrazniť predovšetkým vývoj fixnej zložky ceny tepla, ktorá svojou stabilitou neutrálne pôsobila na makroekonomické ukazovatele vývoja spoločnosti.

1.4. Vodné hospodárstvo

1.4.1. Výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou

Ceny vo vodárenstve boli v regulačnom období 2009 - 2011 stanovené v rozsahu schválenom regulačnou politikou, ktorým je výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou.

V tomto regulačnom období bola pre stanovenie cien zavedená a uplatňovaná metóda „cenového stropu“ s možnosťou medziročného inflačného rastu a uplatnenia faktora efektivity, ktorá v oblasti výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom zabezpečila stabilizáciu cien. Cieľom faktora efektivity je racionalizácia a optimalizácia vynakladania oprávnených nákladov na regulovanú činnosť. V oblasti odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou v cenovej regulácii bol navyše uplatňovaný faktor investičného rozvoja na podporu výstavby kanalizačných sietí a čistiarní odpadových vôd v súlade s požiadavkami Európskej únie s cieľom motivovať regulované subjekty k čerpaniu dotačných prostriedkov z fondov Európskej únie, a tým k plneniu záväzkov v tejto oblasti, ktoré sa Slovenská republika pri vstupe zaviazala splniť do roku 2015.

Postup a podmienky pre tvorbu cien úrad upravil výnosom č. 3/2008 a jeho novelizáciou č. 3/2009. Novelou výnosu úrad rozšíril rozsah, štruktúru a výšku oprávnených nákladov, doplnil a upravil spôsob predkladania cenového návrhu a podkladov k cenovému návrhu s dôrazom na doklad preukazujúci schválenie návrhu ceny valným zhromaždením podpísaný oprávnenou osobou.

Stanovovanie cien ako maximálnych, ktoré regulovaný subjekt nemôže prekročiť, ale môže na trhu s vodou použiť aj ceny nižšie, ako úradom schválené alebo určené, má stimulačný charakter, ktorý oprávňuje regulovaný subjekt rozhodovať napr. o zľavách pre významných odberateľov, resp. producentov vody alebo o zľavách pre sociálne slabšie skupiny obyvateľstva, prípadne ohrozených odberateľov vody (školy, nemocnice a pod.). V praxi je však zatiaľ uplatňovanie nižších cien, ako úradom schválených, skôr výnimkou.

Ceny za odvedenie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou v roku 2010 vzrástli oproti roku 2009 o 6,5 % a v roku 2011 oproti roku 2010 o 3,6 %. Tieto ceny rástli rýchlejšie ako ceny za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom, a to najmä z dôvodu uplatnenia investičného faktora vo výpočte ceny, ktorého cieľom je podpora rozvoja verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd, resp. podpora plnenia záväzkov Slovenskej republiky voči Európskej únii.

Priemerná cena vody bez DPH(€/m ³)	2009		2010		2011	
		zmena		zmena		zmena
pitná voda	0,9040	3,8%	0,9526	5,4%	0,9526	0,0%
odpadová voda	0,7901	6,1%	0,8411	6,5%	0,8716	3,6%

1.4.2. Poskytovanie vodohospodárskych služieb

V rámci stanovovania cien v regulačnom období 2009 - 2011 sa cenová regulácia vykonávala určením spôsobu výpočtu pevnej ceny za odber povrchovej vody z vodného toku, pevnej ceny za využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov (prostredníctvom taríf) a pevnej ceny za odber energetickej vody z vodných tokov.

Ako regulačná metóda pri stanovovaní cien bola použitá nákladová metóda. Úrad určil rozsah a štruktúru oprávnených nákladov s limitovaním medziročného rastu niektorých vybraných nákladov a výšku maximálneho povoleného zisku v jednotlivých regulovaných činnostiach na úrovni 4,8 % z celkovej výšky plánovaných oprávnených nákladov.

Úrad stanovuje výšku platieb za užívanie povrchových vôd na základe zákona č. 364/2004 Z. z., ktorý vymedzuje platby podliehajúce cenovej regulácii úradu a nadväzne v súlade s nariadením vlády č. 755/2004 Z. z.

Postup pri regulácii cien za poskytovanie vodohospodárskych služieb súvisiacich s využitím vodného toku na rok 2010 úrad upravili výnosy č. 5/2008 a č. 5/2009.

Dominantným regulovaným subjektom s monopolným postavením vykonávajúcim regulované činnosti v tejto oblasti je Slovenský vodohospodársky podnik, š.p., Banská Štiavnica.

Úrad na rok 2010 zvýšil pre uvedený regulovaný subjekt cenu za odber povrchovej vody z vodného toku na 0,0963 €/m³ (o 15,5% oproti roku 2009) v dôsledku výrazného poklesu odberov. Ďalej úrad určil platbu za využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov na vodných stavbách v správe správcu vodného toku pri inštalovanom výkone väčšom ako 100 kW ako tarify na podporu menších výrobcov elektrickej energie, resp. využívatel'ov hydroenergetického potenciálu: od 100 kW do 1 000 kW vo výške 4,4902 €/MWh, od 1 001 kW do 10 000 kW vo výške 7,4837 €/MWh a nad 10 000 kW vo výške 15,2667 €/MWh). Priemerná cena za využívanie hydroenergetického potenciálu vodného toku vzrástla oproti roku 2009 o mieru inflácie, to znamená o 3,5 %. Pevnú cenu za odber energetickej vody na vodných stavbách vo vlastníctve využívatel'a hydroenergetického potenciálu vodného toku pri inštalovanom výkone väčšom ako 10 MW úrad zvýšil o 0,0164 €/1000 m³.

Cena za odber povrchovej vody z vodného toku pre regulovaný subjekt Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. sa na rok 2011 zvýšila oproti roku 2010. Priemerná cena za využívanie hydroenergetického potenciálu vodného toku vzrástla oproti roku 2010 o mieru inflácie, presnejšie o 0,9 %, pričom sa opätovne uplatňujú tarify podľa inštalovaného výkonu vodných elektrární za účelom podpory menších výrobcov elektrickej energie, resp. využívatel'ov hydroenergetického potenciálu. Cena za odber energetickej vody z vodného toku zostala na úrovni roka 2010.

V ostatných rokoch napriek racionalizačným i regulačným opatreniam vyšší rast cien za vodohospodárske služby spôsobuje najmä vplyvom hospodárskej krízy neustály a pomerne výrazný pokles odberov vody vo všetkých regulovaných službách.

Ceny za poskytovanie vodohospodárskych služieb

Cena bez DPH v eurách	2009	2010	2011
Cena za odber povrchovej vody za 1m ³	0,083317	0,0963	0,1059
Priem. cena za využívanie hydro-energetického potenciálu za 1 MWh	14,4625	14,9674	15,1021
Cena za odber energetickej vody za tis. m ³	0,132776	0,1492	0,1492

2. ZHODNOTENIE REGULAČNÉHO OBDOBIA 2009 – 2011 Z POHLADU TRANSPARENTNOSTI TRHU

2.1. Elektroenergetika

Jednou z najdôležitejších úloh úradu je sledovať správanie jednotlivých účastníkov trhu a vytvárať podmienky pre rozvoj hospodárskej súťaže. Rok 2009 bol druhým uceleným kalendárnym rokom, v ktorom sa na trhu s elektrinou a plynom uplatňovali pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou, ktoré vláda schválila nariadením vlády č. 317/2007 Z. z. a nariadením vlády č. 409/2007 Z. z. Úrad si túto úlohu zodpovedne plnil a výsledkom jeho analýz a praktických skúseností z fungovania trhu boli novely oboch nariadení vlády, ktoré sa uskutočnili v roku 2010.

Pravidlá trhu s elektrinou a plynom tvoria legislatívny základ, ktorý zásadným spôsobom ovplyvňuje energetický sektor ako celok, ako aj správanie jeho jednotlivých článkov, počnúc získavaním, premenou a dopravou energie a končiac jej spotrebiteľmi a užívateľmi. Rovnako

musia reagovať na novú situáciu, ktorá nastane na trhu po implementácii 3. energetického balíčka do podmienok Slovenskej republiky a ponúknuť riešenie s cieľom dosiahnuť maximálnu efektívnosť trhov s elektrinou a plynom.

Vybrané ustanovenia pravidiel trhu, ktoré upravujú práva a povinnosti účastníkov trhu s elektrinou v podmienkach liberalizovaného trhu s elektrinou na Slovensku, boli spresnené a doplnené. Zmeny sa týkali najmä ustanovenia organizovaného krátkodobého trhu s elektrinou, postupov pri zverejňovaní a výmene dát, zúčtovaní odchýlky, vstupu do režimu dodávateľa poslednej inštancie, spresnený bol postup pri zmene dodávateľa elektriny.

Dňa 30. 06. 2009 bol do prevádzky spustený portál www.isot.sk pre podporu procesov organizovaného denného trhu s elektrinou na Slovensku. Účastníci denného trhu s elektrinou môžu zadávať svoje objednávky na nákup a na predaj, pričom systém zabezpečuje ich automatizované spárovanie a optimalizuje výslednú cenu denných kontraktov. Organizovaný denný trh poskytuje účastníkovi trhu možnosť znížiť náklady na odchýlku medzi plánovaným a skutočným množstvom odobratej elektriny. Od 01. 09. 2009 tento informačný systém podporuje prepojenie denných trhov Českej republiky a Slovenskej republiky metódou „market coupling“ na báze implicitnej aukcie. Objednávky z českej a slovenskej obchodnej zóny sú spoločne spárované, čím sa zvýšila likvidita oboch denných trhov s elektrinou. Hlavným cieľom prepojenia krátkodobých trhov je zabezpečiť stabilitu a bezpečnú prevádzku oboch elektrizačných sústav. Úspešné prepojenie denných trhov s elektrinou medzi Českou republikou a Slovenskou republikou je v súlade s cieľmi Európskej komisie.

Vývoj na krátkodobom trhu s elektrinou dokumentujú nasledovné údaje:

Ukazovateľ/rok	9. – 12.2009	2010
Počet účastníkov denného trhu	22	33

Úrad v súlade s pôsobnosťou vymedzenou v zákone č. 276/2001 Z. z. riešil v roku 2009 a 2010 za účelom kontroly dodržiavania pravidiel trhu s elektrinou aj viaceré podania účastníkov trhu s elektrinou. Predmetom podaných podnetov bolo najmä:

- neskoré informovanie zo strany koncového dodávateľa o zmenách cien,
- rozpor medzi zverejnenými priemernými cenami elektriny a konkrétnymi cenami elektriny,
- reklamácia vyúčtovania odberu elektriny,
- postup pri zmene dodávateľa elektriny,
- výška stálej mesačnej platby,
- žiadosti o informáciu o zmene dodávateľa, výklad zmien legislatívy, osobitne po prijatí zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysokoúčinnnej kombinovanej výroby.

Ďalšími nástrojmi v oblasti vecnej regulácie, ktoré podporujú transparentné a nediskriminačné postupy a podmienky na trhu s elektrinou, sú prevádzkové poriadky vydávané úradom pre prevádzkovateľa prenosovej sústavy a pre prevádzkovateľov regionálnych a miestnych distribučných sústav. Vzhľadom k tomu, že zákon č. 276/2001 Z. z. ustanovuje do prevádzkových poriadkov zapracovať pravidlá trhu, úrad na základe žiadostí prevádzkovateľov sústav v roku 2009 posúdil a schválil 29 prevádzkových poriadkov a v roku 2010 vydal 26 rozhodnutí o schválení prevádzkových poriadkov po novelizácii nariadenia vlády č. 317/2007 Z. z. Schválený prevádzkový poriadok je záväzným dokumentom pre účastníkov trhu s elektrinou.

Z dôvodu, že na úrad sa začali obracať občania a právnické osoby, ktorí boli nespokojní s nadmerným administratívnym zaťažením v prípadoch priznania sadzby pre domácnosti pre nebytové priestory v bytových domoch, úrad pristúpil z vlastného podnetu k zmenám prevádzkových poriadkov troch rozhodujúcich regionálnych distribučných spoločností a ich prevádzkové poriadky boli zjednodušené a zjednotené.

Úrad tiež vydal rozhodnutie o schválení pravidiel pre predaj elektriny formou aukcií pre Slovenské elektrárne, a.s. Vydaním a zverejnením pravidiel je zavedený transparentný postup pri predaji elektriny formou aukcií.

Zverejňovanie a priebežná aktualizácia informácií na webovom sídle úradu výrazne uľahčujú orientáciu odberateľov, ale i regulovaných subjektov na liberalizovanom trhu s elektrinou. Ide napríklad o usmernenie, ako majú postupovať pri zmene dodávateľa elektriny, informácie o schválených maximálnych cenách dodávateľov pre odberateľov elektriny v domácnosti, ale aj tlačivá rôznych žiadostí a predtlačé tabuliek, ktoré sú regulované subjekty v zmysle právnych predpisov povinné vyplniť a zaslať úradu.

V roku 2009 sa začali telefonicky, elektronicky, ako aj písomne obracať na úrad najmä odberatelia elektriny, ktorí zmenili dodávateľa elektriny alebo začali proces zmeny dodávateľa elektriny a namietali postup alternatívnych dodávateľov elektriny. Uvedené problémy vznikli tým, že noví dodávatelia elektriny začali uzatvárať zmluvy o dodávke elektriny ešte v roku 2008 a problémy z týchto vzťahov sa začali prejavovať a množiť v roku 2009. Úrad v týchto subjektoch vykonal kontrolu a pri zistení porušenia zákona konal v medziach zákonom ustanovenej pôsobnosti.

Medzi opatrenia dlhodobého charakteru, ktoré úrad realizuje za účelom dôsledného dodržiavania pravidiel pre fungovanie trhu s elektrinou, patrili:

1. sledovanie legislatívy Európskej únie v oblasti elektroenergetiky a implementácia 3. liberalizačného balíčka do národnej legislatívy,
2. zhromažďovanie námietok, informácií a podnetov účastníkov trhu s elektrinou o dodržiavaní príp. nedodržiavaní pravidiel pre fungovanie trhu s elektrinou, resp. o bariérach na trhu s elektrinou, za účelom ich analýzy a prípadnej ďalšej novelizácie pravidiel,
3. sledovanie dodržiavania štandardov kvality dodávanej elektriny a poskytovaných služieb v elektroenergetike ustanovených príslušnou vyhláškou úradu v súlade s § 5 ods. 1 písm. ee) zákona č. 276/2001 Z. z., a tým zabezpečiť ochranu práv a povinností odberateľov elektriny, s cieľom garantovať kvalitné a bezproblémové činnosti a služby a usmerniť prevádzkovateľov sústav k efektívnemu správaniu a bezpečnému a spoľahlivému výkonu regulovanej činnosti,
4. sledovanie dodržiavania vyhlášky úradu podľa § 19 ods. 9 zákona č. 656/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia oddelenej evidencie skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva a o spôsobe vedenia evidencie aktív a pasív, s cieľom zabránenia vzniku diskriminácie a krížových dotácií medzi jednotlivými činnosťami u prevádzkovateľov sústav, ktorí okrem regulovaných vykonávajú aj iné činnosti.

2.2. Plynárenstvo

Zabezpečenie transparentného trhu s plynom patrí popri zabezpečení nediskriminačného výkonu regulovaných činností v oblasti plynárenstva k najdôležitejším úlohám úradu.

Základným nástrojom na uplatňovanie regulačnej politiky a prostriedkom podporujúcim konkurenčné prostredie a transparentnosť na trhu s plynom sú pravidlá pre fungovanie trhu s plynom ustanovené nariadením vlády č. 409/2007 Z. z., ktoré obsahuje ustanovenia týkajúce sa zmeny dodávateľa plynu, popisujú postup pri zmene dodávateľa plynu zo strany odberateľa plynu a dodávateľa plynu, ako aj prevádzkovateľa distribučnej siete. Ďalej ustanovuje postupy pri uzatváraní zmluvy o prístupe do distribučnej siete a distribúcii plynu vrátane príslušných lehôt, dodávku plynu viacerými dodávateľmi do jedného odberného miesta, popisuje tiež pravidlá pre prevádzkovateľov sietí pri výkone regulovanej činnosti ako je preprava plynu a uskladňovanie plynu. Nariadenie vlády č. 409/2007 Z. z. taktiež vymedzuje rozsah a spôsob zverejňovaných informácií prevádzkovateľmi sietí potrebných pre zainteresovaných účastníkov trhu s plynom.

Úrad v súlade so zákonom č. 276/2001 Z. z., nariadením vlády č. 409/2007 Z. z., ako aj inými všeobecne záväznými právnymi predpismi v oblasti energetiky, schvaľuje prevádzkové poriadky prevádzkovateľov sietí, ktoré sú záväzné pre účastníkov trhu s plynom.

Ďalším dôležitým nástrojom pri zabezpečovaní transparentnosti trhu s plynom je s účinnosťou od 1. januára 2009 vyhláška č. 415/2008 Z. z.

Dôležitým faktorom v rámci trhu s plynom je aj transparentnosť cien za dodávku plynu. Povinnosť dodávateľa plynu poskytovať odberateľom plynu informácie týkajúce sa cien a technických podmienok o dodávke plynu vrátane informácie týkajúce sa skladby ceny za dodávku plynu je ustanovená v zákone č. 656/2004 Z. z. Ustanovenie § 18 ods. 3 nariadenia vlády č. 409/2007 Z. z. upravuje náležitosti vyúčtovania dodávky plynu odberateľovi plynu mimo domácnosti. Vyúčtovanie dodávky plynu pre tento segment odberateľov plynu spracované v súlade s nariadením vlády č. 409/2007 Z. z. má byť prehľadné a má poskytovať odberateľovi plynu informácie o jednotlivých zložkách ceny za dodávku plynu ako samostatne vyčíslený údaj o cene za poskytnuté služby súvisiace s dodávkou plynu, distribúciou plynu, prepravou plynu a podpornými službami. Povinnosť dodávateľa plynu riadne a úplne informovať odberateľa plynu v domácnosti o skladbe jednotlivých zložiek ceny za dodávku plynu vrátane ich číselného vyjadrenia ustanovuje § 20 ods. 7 zákona č. 656/2004 Z. z.

2.3. Tepelná energetika

V tepelnej energetike nie je možné hovoriť o liberalizovanom trhu. Otvorený trh s teplom na Slovensku a ani v iných krajinách Európskej únie neexistuje. Vybudované systémy tepelných zariadení majú lokálny charakter a nie sú vzájomné prepojené, čo je nevyhnutným predpokladom otvorenia trhu. Dodávka tepla sa uskutočňuje len medzi jedným dodávateľom a odberateľom, prípadne medzi jedným dodávateľom a viacerými odberateľmi. Odberatelia si nemôžu vybrať dodávateľa z inej lokálnej sústavy tepelných zariadení tak, ako je to v elektroenergetike a plynárenstve. Z tohto dôvodu absentuje aj súťaž medzi dodávateľmi tepla a ich monopolné postavenie je nemenné. Jedinou nepriamou konkurenciou pre dodávateľov tepla je výstavba individuálneho zdroja tepla odberateľom. Výstavba takýchto zdrojov tepla s následným odpojením sa od sústav tepelných zariadení dodávateľa je však

z celospoločenského hľadiska nepriaznivá konkurencia. Reguláciou v tepelnej energetike sa eliminujú riziká zneužívania monopolného postavenia dodávateľmi tepla, a tým sa čiastočne zamedzuje aj odpájaniu odberateľov od sústav tepelných zariadení dodávateľa.

Úroveň transparentnosti tzv. trhu s teplom, alebo inými slovami povedané, úroveň transparentnosti vzájomných vzťahov medzi dodávateľom a odberateľom, je determinovaná zmluvnými podmienkami a povinnosťami jednotlivých účastníkov určenými v zákone č. 657/2004 Z. z. Na transparentnosť vzťahov medzi dodávateľmi a odberateľmi mala vplyv aj cenová regulácia, ktorá sa vykonáva podľa zákona č. 276/2001 Z. z. V tomto zákone sú upravené podmienky vykonávania regulovaných činností. Dodávateľ je povinný podľa zákona č. 276/2001 Z. z. dodržiavať určené povinnosti pri výrobe, distribúcii a dodávke tepla, čo je nevyhnutným predpokladom dosiahnutia transparentnosti trhu. Medzi základné povinnosti dodávateľa patrí dodržiavanie spôsobu regulácie určeného výnosmi úradu a uskutočňovanie dodávky tovaru a služieb v súlade so schválenými alebo určenými cenami. Znamená to, že v tepelnej energetike mohol na trhu pôsobiť len dodávateľ s povolením na podnikanie. Dodávku tepla mohol uskutočňovať len na základe zmluvy uzatvorenej podľa zákona č. 657/2004 Z. z. a v cenách, ktoré zohľadňovali len oprávnené náklady a primeraný zisk. Transparentnosť trhu bola dotvorená aj tým, že právoplatné rozhodnutia o vydaných povoleniach a cenových rozhodnutiach boli pre odberateľov dostupné z webového sídla alebo vestníka úradu.

2.4. Vodné hospodárstvo

2.4.1. Výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou

Na Slovensku je pitnou vodou z verejných vodovodov zásobovaných približne 87 % z celkového počtu obyvateľov. Na zásobovaní sa podieľajú najvýznamnejšou mierou vodárenské spoločnosti - približne 80 % zásobených obyvateľov. Ďalších 5 % obyvateľov zásobujú priamo obce v rámci obecných vodovodov a zvyšné 2 % ostatné subjekty. V oblasti odvádzania a čistenia odpadovej vody vodárenské spoločnosti realizujú 53 % činnosti pri celkovom asi 58 % zabezpečení odvádzania odpadovej vody na Slovensku, 4 % obce a 1 % ostatné subjekty. Z uvedeného vyplýva, že úroveň odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou na Slovensku značne zaostáva za zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou verejným vodovodom.

Transparentnosť trhu v oblasti prevádzkovania verejných vodovodov a verejných kanalizácií, ako jeden z hlavných princípov regulačnej politiky v uplynulom regulačnom období, bola zabezpečovaná stabilnými a jednotnými pravidlami uplatňovanými pri cenovej regulácii pre všetky regulované subjekty prostredníctvom zákona č. 276/2001 Z. z. schválenej regulačnej politiky a výnosov úradu.

Ďalším nástrojom na uplatňovanie regulačnej politiky, ktorý slúži na podporu transparentnosti trhu v tejto oblasti, bolo stanovenie maximálnej výšky uplatniteľných nákladov v rámci kalkulácie oprávnených nákladov, určených na obnovu vodohospodárskeho infraštruktúrneho majetku vlastníka, ktorý využíva regulovaný subjekt (prevádzkovateľ) na regulovanú činnosť na základe zmluvného vzťahu.

2.4.2. Poskytovanie vodohospodárskych služieb

Základným princípom regulačnej politiky v oblasti poskytovania vodohospodárskych služieb v rokoch 2009 - 2011 bola transparentnosť trhu zabezpečená jednoznačnými pravidlami a postupmi stanovenými v zákone č. 364/2004 Z. z. a vo výnosoch úradu.

Z hľadiska transparentnosti trhu s vodohospodárskymi službami sa sledovalo najmä efektívne využívanie získaných finančných prostriedkov z tržieb prioritne na regulované činnosti.

Verejná dostupnosť právoplatných cenových rozhodnutí vydaných úradom v oblasti regulovaných vodohospodárskych činností bola nepretržite zabezpečovaná.

3. ZHODNOTENIE REGULAČNÉHO OBDOBIA 2009 - 2011 Z POHLADU VPLYVU CENOVEJ REGULÁCIE NA TRH

Rok 2009, ktorý bol poznačený vplyvmi svetovej hospodárskej a finančnej krízy, úplne vyvrátil tézu o všemocnej neviditeľnej „ruke trhu“, ktorá si poradí so všetkými možnými anomáliami na trhu. Ukázalo sa, že spoľahnúť sa iba na ňu, nie je v krajinách s nedostatočne rozvinutou konkurenciou možné. Úrad preto na základe vývoja cien na trhu s elektrinou a plynom z dôvodu ohrozenia odberateľov elektriny malých domácností a malých podnikov pristúpil k regulácii podľa zákona č. 276/2001 Z. z. s cieľom prijať príslušné opatrenia na ochranu zraniteľných odberateľov, a tým aj zabezpečiť, aby odberatelia elektriny v malých domácnostiach a malé podniky mali právo byť zásobovaní elektrinou v určenej kvalite za porovnateľné, transparentné, dostupné a spravodlivé ceny.

Napriek ťažkostiam proces liberalizácie trhu s elektrinou a plynom pokračoval. Hoci právne bol ukončený už 01. 07. 2007 a „de – iure“ plne otvorený, reálne sa prejavil až v roku 2009. Úrad pripravil všeobecne záväzné právne predpisy – sekundárne právne predpisy a vytvoril regulačný rámec tak, že v Slovenskej republike mohol od 01. 07. 2007 ktorýkoľvek záujemca o podnikanie na trhu s elektrinou a plynom aktívne vstúpiť na trh bez obáv z diskriminácie či nerovnosti podmienok na podnikanie. Transparentné trhové prostredie prinieslo nové príležitosti, metódy a nových účastníkov trhu. Oživil sa obchod tým, že pribudli noví obchodníci, čo sa prejavilo aj na zvýšenom počte odberateľov, ktorí zmenili svojho dodávateľa elektriny alebo plynu. Úrad svojimi legislatívnymi zásahmi v oblasti konkurencie na trhu s elektrinou a plynom naštartoval trh, ktorý sa v rokoch 2009 a 2010 prebudil a oživil tak, aby v roku 2011 nadobudol znaky štandardného konkurenčného prostredia, ktoré už dáva dôvod na to, aby sa prestal používať termín „alternatívny dodávateľ“.

3.1. Elektroenergetika

Existencia adekvátnej miery regulácie sa aj naďalej ukázala ako nevyhnutná. Rozsah cenovej regulácie v elektroenergetike a spôsob jej vykonania, rozsah a štruktúra oprávnených nákladov, spôsob určenia primeraného zisku bol pre jednotlivé regulované činnosti na roky 2009, 2010, 2011 určený výnosmi úradu, ktorým sa ustanovuje rozsah a štruktúra oprávnených nákladov, spôsob určenia výšky primeraného zisku a podklady na návrh ceny v elektroenergetike.

Cenová regulácia v elektroenergetike podľa zákona č. 276/2001 Z. z. a v súlade s výnosom č. 1/2009 sa v rokoch 2009 až 2011 vzťahovala na výrobu elektriny vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie, kombinovanou výrobou elektriny a tepla a z domáceho uhlia, pripojenie do sústavy, prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny, prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny, dodávku elektriny pre domácnosti a pre malé podniky a na poskytovanie systémových a podporných služieb v elektroenergetike.

K zmenám došlo v štruktúre a rozsahu tarifných sadzieb za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny na úrovni nízkeho napätia, čo umožňuje odberateľom elektriny optimalizovať náklady na služby súvisiace s dodávkou elektriny v závislosti na charaktere a výške spotreby elektriny.

Schválené cenové rozhodnutia úradu znamenali pre odberateľov elektriny v domácnostiach, že priemerné ceny za združenú dodávku elektriny pre rok 2010 oproti roku 2009 boli nižšie o 2,68 %. Z jednotlivých zložiek ceny vzrástla len tarifa za prevádzkovanie systému o 131,5 % na hodnotu 6,3 €/MWh (vyplýva zo zákonnej podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnou kombinovanou výrobou elektriny a tepla a z vládnej podpory ťažby domáceho uhlia na výrobu elektriny) a tarifa za systémové služby o 2,56 %. Súčasťou tarify za prevádzkovanie systému boli prvýkrát aj náklady na organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou. Na druhej strane klesli sieťové poplatky o 0,43 % a cena silovej elektriny až o 10,7 %.

Aj predpoklady na rok 2011 boli priaznivé na to, aby sa cena elektriny nemusela výraznejšie zvyšovať. Nárast cien elektriny, regulovaných úradom v priemere o 5,7 %, spôsobila výrazná podpora výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie podľa zákona č. 309/2009 Z. z. Vývoj koncových cien elektriny v roku 2011 ovplyvnili skutočnosti mimo vplyvu regulácie a to zvýšenie DPH z 19 % na 20 % a najmä zavedenie poplatku za odvod do Národného jadrového fondu na vyradovanie jadrových zariadení a na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi vo výške 3 €/MWh podľa nariadenia vlády č. 426/2010 Z. z.

Snaha o vytvorenie skutočného konkurenčného prostredia v obchodovaní s elektrinou sa naplnila vstupom ďalších tzv. alternatívnych dodávateľov elektriny na tuzemský trh, ktorí tak začali konkurovať na domácom trhu tradičným dominantným dodávateľom elektriny a dodávať elektrinu nielen odberateľom elektriny mimo domácností, ale aj domácnostiam.

Pokles cien na trhu s elektrinou v roku 2009 a čiastočne aj v priebehu roku 2010 využili alternatívni dodávatelia elektriny s ponukou nižších cien silovej elektriny, ktorá je výsledkom ich väčšej flexibility pri nákupe silovej elektriny a nižších administratívnych nákladov.

V roku 2010 pôsobilo na trhu spolu 366 dodávateľov elektriny, z toho 32 dodávalo elektrinu aj pre odberateľov elektriny v domácnosti, z toho 8 (okrem ZSE Energia, a.s., SSE, a.s. a VSE, a.s.) s významnejším objemom dodávok elektriny, zvyšok dodáva elektrinu domácnostiam umiestneným v rámci areálov, miestnych distribučných sústav a závodov.

Prejavom postupujúcej liberalizácie a rozvoja na trhu s elektrinou je medziročný nárast počtu odberateľov elektriny, ktorí zmenili dodávateľa elektriny. Vývoj dokumentujú nasledovné údaje:

Ukazovateľ/rok		2009	2010
Počet odberateľov v domácnosti, ktorí zmenili dodávateľa		7697	17171
Počet odberateľov mimo domácnosti, ktorí zmenili dodávateľa		2999	4644

3.1.1. Výroba elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie

Cena elektriny vyrobená z obnoviteľných zdrojov energie bola určená na jednotlivé roky 2009, 2010 a 2011 ako pevná cena s predpokladanou dobou návratnosti investície 12 rokov a uplatňovala sa na základe potvrdenia o pôvod elektriny vydaného úradom. Cena elektriny vyrobenej v technológiách kombinovanej výroby elektriny a tepla bola určená ako pevná cena. Cena elektriny vyrobenej z domáceho uhlia bola určená tak, že zohľadňuje oprávnené náklady na jej výrobu a zisk určený úradom a bola určená na základe podrobných analýz a porovnaní s okolitými krajinami. O správnosti nastavenia parametrov svedčí aj vývoj výstavby zdrojov, ktorý zaznamenal rastúci trend.

Celkový inštalovaný výkon v megawattoch podľa cenových rozhodnutí úradu

Druh obnoviteľného zdroja energie	2009	2010	2011
Biomasa	32,46	50,91	53,69
Bioplyn	2,03	14,77	18,24
Fotovoltická elektrárň	0,19	185,47	187,87
MVE (malé vodné elektrárne do 5 MW)	40,93	48,69	50,78
Spoluspaľovanie biomasy s fosílnymi palivami	6,30	134,3	134,3
VE (vodné elektrárne, viac ako 5 MW) *	0	631,62	631,62
Veterná energia	3,14	3,14	3,14
SPOLU	85,05	1068,89	1079,63

*) Úrad v roku 2009 nevydával cenové rozhodnutia pre vodné elektrárne s celkovým inštalovaným výkonom viac ako 5 MW, pretože tieto vodné elektrárne nemali do konca roku 2009 právo na podporu. Právo na podporu výroby elektriny si výrobcovia elektriny z vodnej energie uplatňujú podľa zákona č. 309/2009 Z. z. od 1.1.2010, a to pre zariadenia výrobcu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 125 MW.

Elektrina vyrobená z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanou výrobou elektriny a tepla bola vykupovaná za stanovené pevné ceny prevádzkovateľmi distribučných sústav na pokrytie strát. Rozdiel medzi určenými pevnými cenami elektriny a trhovou cenou elektriny na straty bol prevádzkovateľom distribučných sústav uhradený cez tarifu za prevádzkovanie systému. Elektrina vyrobená z domáceho uhlia vo všeobecnom hospodárskom záujme bola od výrobcu povinne vykupovaná dodávateľmi elektriny, ktorí si rozdiel v cene uplatnili cez tarifu za prevádzkovanie systému.

Tarifa za prevádzkovanie systému, ktorá sa vzťahuje na koncovú spotrebu elektriny, nepriaznivo ovplyvňuje koncovú cenu elektriny pre koncových odberateľov elektriny, avšak nediskriminuje účastníkov trhu.

Rok 2010 bol prvým uceleným rokom, kedy sa začala podporovať výroba elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanou výrobou elektriny a tepla podľa zákona č. 309/2009 Z. z. Táto základná právna úprava zabezpečuje podporu výroby „zelenej elektriny“ najmä:

1. prednostným pripojením zariadenia do distribučnej sústavy a prepravou elektriny,
2. právom na odber elektriny,
3. doplatkom,
4. prevzatím zodpovednosti za odchýlku,
5. zárukou pre nových výrobcov elektriny, že cena elektriny nebude nižšia ako 90 % ceny, ktorú úrad stanovil v predchádzajúcom období, ktoré nepresiahne 3 roky (netýka sa ceny elektriny vyrobenej zo slnečnej energie a veternej energie).

Úrad, najmä vo väzbe na zmeny príslušnej legislatívy, prispel svojimi návrhmi k stabilite a rozvoju trhového prostredia. V oblasti primárnej legislatívy boli zákonom č. 142/2010 Z. z. a zákonom č. 558/2010 Z. z. vymedzené viaceré nové pojmy dôležité pre rozvoj trhu s elektrinou, najmä pre oblasť organizovaného krátkodobého trhu s elektrinou, upravené boli podrobnosti týkajúce sa práv a povinností účastníkov na tomto trhu, ale aj kategorizácia a spôsob podpory obnoviteľných zdrojov energie (najmä u fotovoltiky ako nepredikovateľného energetického zdroja). Ďalej sa upravili vybrané povinnosti prevádzkovateľov sústavy, výrobcov a dodávateľov elektriny, ale aj ustanovenie organizátora krátkodobého trhu s elektrinou, jeho práv a povinností.

3.1.2. Dodávka elektriny pre domácnosti

Úrad schválil pre koncových dodávateľov elektriny pre domácnosti maximálne ceny za dodávku elektriny pre domácnosti s teritoriálnou platnosťou pre odberné miesta domácnosti pripojených do distribučnej sústavy príslušného vertikálne integrovaného podniku. Takto schválené maximálne ceny sú záväzné aj pre ostatných dodávateľov elektriny pre domácnosti na danom území vertikálne integrovaného podniku.

Všetky súčasti koncovej ceny elektriny mali počas roka 2010 stabilizovanú úroveň a rovnako vyhliadky na rok 2011 boli priaznivé na to, aby sa cena elektriny nemusela zvyšovať. Tie regulované poplatky, ktoré úrad priamo ovplyvňuje dokonca poklesli. Napríklad priemerná cena za dodávku elektriny pre rok 2011 oproti roku 2010 poklesla o 0,13% a poplatky za distribúciu o 0,44 %.

Na druhej strane, predpokladané náklady na podporu tzv. zelenej alebo ekologickej elektriny stúpili o 527 %. Výška priemernej tarify za prevádzkovanie systému na rok 2011 sa oproti roku 2010 zvýšila o 8,5 eura/MWh. Uvedené zvýšenia sa premietli do koncovej ceny elektriny pre domácnosti tak, že priemerná integrovaná maximálna cena za dodávku elektriny pre domácnosti (obsahujúca okrem komodity aj všetky regulované poplatky) na rok 2011 vzrástla oproti roku 2010 o 4,82 %.

3.2. Plynárenstvo

Cenová regulácia v plynárenstve sa v rokoch 2009 až 2011 vzťahovala na pripojenie do prepravnej a distribučnej siete, prístup do prepravnej siete a prepravu plynu, prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu, prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu,

poskytovanie podporných služieb v plynárenstve, dodávku plynu domácnostiam a dodávku plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť. Zákon č. 142/2010 Z. z. zo dňa 3.3.2010, ktorým sa menil a doplňal zákon č. 276/2001 Z. z., rozšíril rozsah cenovej regulácie v plynárenstve o stanovenie ceny za dodávku plynu dodávateľom poslednej inštancie s účinnosťou pre rok 2011. Výroba a akumulácia plynu nepodliehajú cenovej regulácii plynu a pri týchto činnostiach sa uplatňuje dohodnutý prístup uskutočňovaný podľa pravidiel trhu s plynom.

Cenová regulácia na rok 2009 až 2011 sa vykonávala výnosom č. 4/2008 v znení neskorších predpisov. Cenová regulácia v plynárenstve bola vykonávaná

- a) určením spôsobu výpočtu pevnej ceny za pripojenie do prepravnej siete a za pripojenie nových výrobcov plynu do prepravnej siete,
- b) určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny a pevnej ceny za pripojenie do distribučnej siete a za pripojenie nových výrobcov plynu do distribučnej siete,
- c) priamym určením porovnateľnej ceny za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu,
- d) priamym určením porovnateľnej ceny za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu,
- e) určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny a tarify za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu,
- f) určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny za dodávku plynu pre domácnosti,
- g) určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny za dodávku plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť,
- h) priamym určením pevnej ceny za poskytovanie podporných služieb.

Pri určovaní cien v rámci regulačného obdobia sa postupovalo podľa výnosu č. 1/2009 a výnosu č. 4/2008 v súlade so schváleným spôsobom vykonania cenovej regulácie podľa metódy cenového stropu - tzv. „price cap“ stanovenej na základe konkrétnych podmienok a stavu regulačného prostredia. Na základe tejto metódy, ktorá určila cenovú hladinu na celé regulačné obdobie, boli schválené alebo určené ceny za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu, za dodávku plynu domácnostiam a dodávku plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť.

Ceny za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu podobne ako pri cene za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu, vychádzali z použitej metódy „benchmarkingu“, t.j. porovnania cien za uskladňovanie plynu v Slovenskej republike s cenami za uskladňovanie plynu v ostatných členských štátoch Európskej únie.

Cenová regulácia týkajúca sa prístupu do distribučnej siete a distribúcie plynu pre prevádzkovateľov lokálnych distribučných sietí, ktorých počet odberných miest z distribučnej siete nepresahuje 100 000, bola vykonávaná podľa nákladovej metódy regulácie a vo výslednej cene sa odrážajú oprávnené náklady regulovaného subjektu vynaložené na prevádzkovanie siete, primeraný zisk stanovený úradom a korekcia výnosov v závislosti od vývoja oprávnených nákladov regulovaného subjektu z minulého obdobia.

Okrem cenovej regulácie úrad v súlade so zákonom č. 276/2001 Z. z. vypracúva pravidlá pre fungovanie trhu s plynom, ktoré upravujú práva a povinnosti účastníkov trhu s plynom a ktoré nastavili podmienky pre fungovanie liberalizovaného trhu s plynom na Slovensku. V prvom polroku 2010 úrad spracoval a predložil návrh novely nariadenia vlády č. 409/2007 Z. z., ktorý vláda schválila nariadením vlády č. 212/2010 Z. z. s účinnosťou od 1. júna 2010. Novela priniesla niektoré úpravy týkajúce sa rozsahu obchodných podmienok na prístup, pripojenie a prevádzkovanie siete.

Ďalším záväzným dokumentom pre účastníkov trhu s plynom, podporujúcim transparentnosť a účinnosť trhu s plynom, sú úradom schvaľované prevádzkové poriadky, v ktorých prevádzkovatelia sietí zapracovali pravidlá trhu s plynom na vlastné prevádzkové podmienky. Na základe žiadostí prevádzkovateľov sietí a zásobníka úrad v roku 2009 posúdil a schválil 10 prevádzkových poriadkov a v roku 2010 vo väzbe na nariadenie vlády č. 212/2010 Z. z. a zákon č. 309/2009 Z. z. 30 prevádzkových poriadkov. Schválený prevádzkový poriadok je záväzným dokumentom pre účastníkov trhu s plynom.

Hoci úrad pripravil všetky potrebné legislatívne podmienky na vstup alternatívnych dodávateľov plynu pre všetky kategórie odberateľov plynu, v roku 2009 boli zaznamenané prvé reálne aktivity štyroch spoločností podnikajúcich na trhu dodávok so zemným plynom konkurujúcich tradičnému dodávateľovi plynu, ktorým je Slovenský plynárenský priemysel, a.s., ale iba v segmente priemyselných odberateľov plynu. V roku 2010 sa liberalizačný proces posilnil a tuzemský trh s plynom zaznamenal rast konkurencie v oblasti dodávok plynu priemyselným odberateľom plynu. Popri tradičnom dodávateľovi plynu spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a.s., pôsobili na trhu s plynom ďalší piati obchodníci s plynom.

Koncom roka 2010 ohlásili vstup na trh s plynom dvaja alternatívni dodávatelia pre domácnosti a v roku 2011 naň aktívne vstúpili, čím trh s plynom nabral podobu reálneho konkurenčného prostredia.

Spotreba zemného plynu koncových odberateľov plynu v Slovenskej republike v roku 2010 dosiahla 57,3 TWh. V porovnaní s rokom 2009, kedy spotreba zemného plynu dosiahla 53,3 TWh, to predstavuje zvýšenie o 7,5 %.

Na uvedenej spotrebe plynu sa v roku 2010 najvýraznejšie podieľal tradičný dodávateľ plynu Slovenský plynárenský priemysel, a.s. s 84,9 % podielom na trhu dodávky plynu koncovým odberateľom plynu. Spoločnosť RWE Gas Slovensko, s.r.o. dosiahla 13,1 % podiel na trhu dodávky plynu koncovým odberateľom plynu a ďalší štyria obchodníci s plynom sa podieľali na uvedenej spotrebe spolu 2 % podielom.

3.3. Tepelná energetika

V regulačnom období 2009 až 2011 bola snaha stabilizovať regulačný rámec v tepelnej energetike, čo sa prejavilo aj v príslušných všeobecne záväzných právnych predpisoch. Výnos č. 1/2009 ustanovil od 1.1.2010 reguláciu ceny tepla naďalej v rozsahu výroba, distribúcia a dodávka tepla a spôsob vykonania cenovej regulácie ako určenie spôsobu výpočtu maximálnej ceny tepla. Ani výnosy č. 6/2009 a č. 6/2010, ktoré menili výnos č. 6 /2008 v znení výnosu z 1. októbra 2008 č. 7/2008, nepriniesli zásadné zmeny do spôsobu regulácie cien tepla. Zachoval sa limitovaný rozsah a štruktúra oprávnených nákladov a primeraného zisku, ako aj motivačný faktor na investovanie do vysoko účinných technológií na výrobu elektriny a tepla a na vyššie využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Naďalej sa umožňovalo uplatňovanie investícií na zvyšovanie energetickej efektívnosti tepelných zariadení a znižovanie strát pri výrobe a rozvoze tepla, čím sa vytvárali podmienky na zabezpečenie spoľahlivej, ekonomicky efektívnej a kvalitnej dodávky tepla s pomerne stabilnou cenou pre konečného odberateľa.

3.4. Vodné hospodárstvo

3.4.1. Výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou

Na trhu v oblasti dodávky pitnej vody i odvádzania a čistenia odpadových vôd sa najvýraznejšie prejavuje vplyv cien stanovených pre 14 rozhodujúcich vodárenských spoločností. V rámci nich sú štyri vodárenské spoločnosti, ktorých ceny majú vplyv na takmer 70 % zásobovaných domácností i ostatných odberateľov.

Napriek tomu, že v súčasnosti je regulovaná výroba a dodávka pitnej vody v približne 300 obciach a odvedenie a čistenie odpadovej vody aj v približne 250 obciach, ktoré vlastnia, resp. zabezpečujú prevádzkovanie verejných vodovodov alebo verejných kanalizácií, sú ceny uplatňované na trhu významnými vodárenskými spoločnosťami, vzhľadom na rozsah ich pôsobnosti, rozhodujúce. Preto sa najmä v týchto prípadoch kladie veľký dôraz na posudzovanie opodstatnenosti nákladov nevyhnutných pre výkon regulovanej činnosti a nadväzne na stanovovanie a uplatňovanie cien na trhu.

V súlade so zákonom č. 276/2001 Z. z. boli vyňaté z regulácie činnosti – výroba a dodávka pitnej vody verejným vodovodom alebo odvedenie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou na základe žiadosti vlastníka, resp. prevádzkovateľa verejného vodovodu alebo verejnej kanalizácie, a to výlučne v prípade malých obcí, v ktorých sú tieto činnosti vykonávané vo verejnom záujme a nie za účelom podnikania a tvorby zisku a bolo preukázané, že v súčasnosti nie sú, prípadne pominuli dôvody na reguláciu predmetnej činnosti, nakoľko táto je vykonávaná tak, že je zabezpečená ochrana odberateľov a producentov vody pred neprimeraným zvyšovaním cien, nediskriminačný a transparentný výkon predmetných činností, pričom nehrozia riziká porušovania pravidiel hospodárskej súťaže zneužitím dominantného postavenia na trhu.

Napriek opatreniam smerujúcim k optimalizácii prevádzkových nákladov regulovaných subjektov a stabilizácii cien bolo po všetky uplynulé roky zaznamenané pretrvávajúce znižovanie dodávok pitnej vody a množstva odvádzaných odpadových vôd. Tento trend sa na trhu prejavuje negatívnym tlakom na ceny, a to s ohľadom na vysoký podiel fixných nákladov nevyhnutných na vykonávanie predmetnej regulovanej činnosti.

Na rozvoj vodohospodárskej infraštruktúry sa v ostatných rokoch vynakladajú značné finančné prostriedky tak z fondov Európskej únie, ako aj z vlastných zdrojov vodárenských spoločností a obcí. Dôsledkom tohto investičného rozvoja je rast prevádzkových nákladov, avšak pozitívny efekt z budovania nových vodohospodárskych zariadení, ktorým by malo byť zvyšovanie, prípadne minimálne stabilizácia odberov pitnej vody ale predovšetkým zvyšovanie množstva odvádzanej a čistenej vody, nebol na trhu doposiaľ zaznamenaný. Príčinou tohto nepriaznivého vývoja sú vybudované vodovodné, resp. kanalizačné siete s chýbajúcim pripojením konečných odberateľov pitnej vody, resp. producentov odpadových vôd. Na elimináciu tohto stavu bolo prijaté regulačné opatrenie, ktoré regulované subjekty núti k vyššiemu využívaniu vybudovaných kapacít vodohospodárskych zariadení (prevádzkové náklady rozpočítavať pri novovybudovaných vodohospodárskych zariadeniach najmenej na 70 % ich projektovanej kapacity).

3.4.2. Poskytovanie vodohospodárskych služieb

Rast cien za vodohospodárske služby napriek racionalizačným i regulačným opatreniam bol spôsobený neustálym a pomerne výrazným poklesom odberov vody vo všetkých regulovaných službách. Tento stav však nemal priamy vplyv na domácnosti, nakoľko využívatelia vodohospodárskych služieb sú podnikateľské subjekty.

V roku 2009 cena za odber povrchovej vody bola stanovená na úrovni roku 2008 a v ďalších rokoch cena rástla v dôsledku výrazného znižovania odberov. Priemerná cena za využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov rástla len o mieru inflácie a pevná cena za odber energetickej vody vzrástla v roku 2009 o hodnotu korekcie nákladov z roku 2006, ktorá v cene na rok 2009 už nebola opodstatnená, pričom sa táto cena dostala tak na úroveň nákladov roku 2008. V ďalších rokoch, vrátane roka 2011, bola cena stabilizovaná.

3.5. Štandardy kvality a oddelená evidencia ako nástroje regulácie

Vyhodnocovanie štandardov kvality, porovnávanie výkonnosti regulovaných subjektov v oblasti kvality a zverejňovanie dosiahnutých výsledkov sú procesy, ktoré predstavujú efektívny nástroj na stimulovanie regulovaných subjektov.

Po doručení údajov od regulovaných subjektov o dodržiavaní štandardov kvality za kalendárny rok 2009 sa v roku 2010 prvýkrát uskutočnilo vyhodnotenie dodržiavania štandardov kvality. Tieto údaje boli spracované v Správe o plnení štandardov kvality za rok 2009, ktorá bola zverejnená na webovom sídle úradu.

Prevádzkovatelia a dodávatelia v elektroenergetike a v plynárenstve v zmysle vyhlášky úradu č. 415/2008 Z. z. predkladajú úradu výstupy z oddelenej evidencie skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, nákladov, výnosov, aktív, pasív a odpisovania vo forme tabuľkových prehľadov a v elektronickej forme podľa vyhlášky a jej príloh najneskôr do 30. júna 2011 za rok 2010. Hlavným cieľom sledovania tejto činnosti je zabránenie diskriminácii a krížovým dotáciam, t.j. aby jednotlivé subjekty nekompenzovali jednu činnosť inou činnosťou.

4. REGULAČNÁ POLITIKA NA NASTÁVAJÚCE OBDOBIE

Rada pre reguláciu sa pri tvorbe regulačnej politiky na nasledujúce obdobie snažila o maximálnu transparentnosť a rešpektovanie zmien a potrieb trhu. Svoj návrh regulačnej politiky predložila na širokú verejnú diskusiu. Písomne sa k nej vyjadril veľký počet regulovaných subjektov zo všetkých regulovaných oblastí. V marci 2011 sa uskutočnilo stretnutie členov Rady pre reguláciu a regulovaných subjektov. Písomné pripomienky, ako aj pripomienky, ktoré odzneli v diskusii na stretnutí, boli zapracované do návrhu regulačnej politiky a sú obsahom nasledujúcich častí tohto dokumentu.

Na dosiahnutie stanovených cieľov úrad prijal príslušné vykonávacie právne predpisy, ktorými vytvára transparentné a nediskriminačné podmienky pre všetkých účastníkov trhu, čo je v súlade s právom Európskej únie. Bol to predovšetkým základný strategický dokument regulácie – „Regulačná politika na regulačné obdobie 2009 až 2011“, ktorý pre pôsobenie úradu v rámci regulačného rámca stanovil určité prioritné východiská, ktoré musia byť v súlade s energetickou politikou Slovenskej republiky a taktiež s platnými alebo hoci ešte len

avizovanými opatreniami Európskej únie v procese budovania jednotného energetického trhu. Regulačná politika priniesla určité nové pohľady na dianie v energetickom sektore. Dôraz sa v nej kládol na motivačné metódy, ktoré sú používané vo väčšine členských štátov Európskej únie. Zásadnou zmenou oproti minulosti bola zmena metódy regulácie. V roku 2009 sa prestala uplatňovať výnosová metóda, označovaná ako „revenue cap“ a začala sa uplatňovať metóda „price cap“ - metóda takzvaného cenového stropu.

Metóda „price – cap“ bude dominantnou metódou aj v nasledujúcom regulačnom období 2012 – 2016, pretože sa osvedčila a priniesla pozitívne výsledky. Na regulované subjekty má stimulujúci vplyv, umožňuje im vytvárať dostatok disponibilných finančných zdrojov, vytvára priestor pre uplatňovanie konkurencie a zvyšuje úroveň ochrany spotrebiteľov. Významným faktorom jej preferencie je stabilita cien, ktoré nepodliehajú krátkodobým konjunkturálnym výkyvom. Volatilita koncových cien pre regulované dodávky energií bola v regulovanom období 2009 – 2011 minimálna.

Vychádzajúc z doterajších skúseností možno konštatovať, že situácia vo vývoji cien elektriny sa stabilizovala, tvorba cien sa stala transparentnou a regulované subjekty mali a aj budú mať zabezpečenú návratnosť investícií a primeraný zisk, pričom sú nútené hospodáriť efektívne.

Ciele a priority regulačnej politiky na nastávajúce obdobie

1. Rada pre reguláciu stanovuje dĺžku regulačného obdobia od 1. januára 2012 do 31. decembra 2016. Dĺžka regulačného obdobia bola stanovená na základe zhodnotenia predchádzajúceho regulačného obdobia, tak aby bola zabezpečená stabilita trhového prostredia pre regulované subjekty. Dĺžka regulačného obdobia vychádza aj z požiadaviek regulovaných subjektov.
2. Stanovovať a používať transparentné metódy regulácie.
3. Podporovať bezpečný, konkurencieschopný a environmentálne udržateľný trh na vymedzenom území a v rámci Európskej únie.
4. Trvale sa usilovať o odstraňovanie obmedzení týkajúcich sa obchodovania s elektrinou a plynom a podporovať rozvoj vhodných cezhraničných prenosových kapacít.
5. Spolupracovať pri dosahovaní rozvoja bezpečných, spoľahlivých a efektívnych sústav a sietí orientovaných na odberateľa a nákladovo najefektívnejším spôsobom podporovať primeranosť týchto sústav a sietí.
6. Vhodnými regulačnými nástrojmi zvyšovať energetickú účinnosť formou podpory kombinovanej výroby elektriny a tepla s využitím obnoviteľných zdrojov energií vrátane spoluspaľovania vo výrobných zariadeniach na báze uhlia v rozsahu stanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom.
7. Trvale odstraňovať prekážky, ktoré môžu brániť prístupu do sústav a sietí novým účastníkom trhu.
8. Krátkodobými a dlhodobými stimulmi podporovať zvyšovanie efektívnosti výkonov sústav, sietí a integráciu trhu.
9. Podporovať rozvoj efektívnej hospodárskej súťaže a účinne spolupracovať pri zabezpečovaní ochrany odberateľa.
10. Zabezpečiť zjednotenie postupov pri uzatváraní zmluvných vzťahov medzi jednotlivými účastníkmi trhu a stanoviť náležitosti jednotlivých zmlúv s cieľom zabrániť špekulatívnym a diskriminačným praktikám.

11. Vhodnými regulačnými nástrojmi zabezpečovať optimalizáciu cien vo všetkých sieťových odvetviach.
12. Vytvárať podmienky pre ochranu oprávnených záujmov držiteľov povolení na vykonávanie činností v sieťových odvetviach (ďalej len „regulovaný subjekt“) umožnením dosiahnutia primeranej návratnosti investícií pri optimalizácii nákladov a primeranom zisku.
13. V prípade dosiahnutia dostatočnej miery liberalizácie trhu primerane upravovať rozsah cenovej regulácie a spôsob vykonania cenovej regulácie v sieťových odvetviach.
14. S cieľom zabezpečiť bezpečnosť a spoľahlivosť dodávok elektriny alebo plynu stanoviť obsah a rozsah prevádzkových poriadkov prevádzkovateľov sústav a sietí.
15. Ustanoviť požiadavky na kvalitu dodávaných tovarov a služieb (ďalej len „štandardy kvality“) v sieťových odvetviach, sledovať a vyhodnocovať ich dodržiavanie.
16. Vytvárať podmienky pre postupné zavedenie automatických kompenzačných mechanizmov pri nedodržiavaní ustanovených štandardov kvality.
17. Vhodnými regulačnými nástrojmi stimulovať regulované subjekty k plneniu ustanovených štandardov kvality.
18. Regulačnými metódami zabezpečovať transparentnosť v sieťových odvetviach a sledovať dodržiavanie povinností týkajúcich sa transparentnosti.
19. Sledovať úroveň otvorenosti trhu, spolupracovať pri sledovaní hospodárskej súťaže vrátane cien a všetkých poplatkov účtovaných odberateľom, zálohových platieb, poplatkov za vykonávanie údržby, sťažností a podobne. V prípade zistenia porušení príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov poskytovať súčinnosť príslušným orgánom pre hospodársku súťaž.
20. Vytvárať podmienky pre podporu snahy odberateľov uzatvárať zmluvy s viacerými dodávateľmi.
21. Vydávať záväzné rozhodnutia pre všetky regulované subjekty.
22. Požadovať od regulovaných subjektov v primeranom rozsahu informácie potrebné pre plnenie úloh úradu vyplývajúce mu z právneho poriadku Slovenskej republiky, z práva Európskej únie, alebo na základe žiadosti Agentúry pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky alebo Európskej komisie
23. Vykonávať v regulovaných subjektoch kontroly, vrátane neohlásených a navrhovať sankcie pri zistení porušení všeobecne záväzných právnych predpisov, alebo pri zistení netransparentného a diskriminačného postupu.
24. V prípade vzniku mimoriadnej trhovej situácie, ohrozenia trhu vplyvom nedostatočne rozvinutého konkurenčného prostredia alebo z dôvodu zabezpečenia ochrany spotrebiteľa, zaviesť reguláciu aj na iný tovar alebo službu.
25. Zabezpečovať a rozvíjať efektívnu spoluprácu medzi Radou pre reguláciu, úradom a ostatnými orgánmi štátnej správy pri zachovaní postavenia nezávislosti Rady pre reguláciu, ako kolektívneho štátneho orgánu stratégie a riadenia regulácie v sieťových odvetviach.
26. Zabezpečovať rozvoj ľudských zdrojov pre potreby úradu a Rady pre reguláciu.
27. Sledovať a vyhodnocovať dodržiavanie povinnosti viesť oddelenú účtovnú evidenciu o aktívach, pasívach, plnenie pravidiel pre rozvrhovanie aktív, pasív, nákladov a výnosov a pravidiel pre odpisovanie v regulovaných oblastiach.

28. Vhodnými regulačnými nástrojmi podporovať rozvoj v oblasti verejných kanalizácií v súvislosti s plnením záväzkov z „prístupového procesu do EÚ“ do roku 2015 a rovnako podporovať rozvoj v oblasti verejných vodovodov zabezpečujúci plnenie požiadaviek Európskej únie.
29. Optimalizovať náklady na výkon regulovaných činností vrátane stanovenia vybraných limitov nákladov a postupov pri určovaní nájomných vzťahov. Zohľadniť náklady regulovaných subjektov v súvislosti s plnením povinností vo verejnom záujme.
30. Pre účely skvalitňovania metód regulácie a zabezpečenia spokojnosti účastníkov trhu transparentne využívať aj prieskumy verejnej mienky pri zisťovaní účinnosti regulačných metód, dodržiavania kvality dodávok tovarov, poskytovaných služieb, a postupov jednotlivých účastníkov trhu.
31. Po skončení regulačného obdobia 2009 – 2011 vykonať analýzu celého regulačného obdobia s cieľom optimalizovať východiskové parametre pre nové regulačné obdobie.
32. Uprednostňovať princíp stanovenia regulovaných cien a poplatkov ako maximálnych.
33. Trvale vytvárať podmienky pre podporu rozvoja sústav centrálneho zásobovania teplom za predpokladu efektívnosti, hospodárnosti a primeranosti sústavy.
34. Vytvoriť podmienky reflektujúce potrebu podania cenových návrhov a tiež pre zmeny cenového rozhodnutia aj mimo termínov ustanovených všeobecne záväznými právnymi predpismi, resp. zachovanie platnosti rozhodnutia až do vydania nového rozhodnutia.
35. V súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES realizovať plnenie právomocí a povinností úradu, a to
 - a) zabezpečovať, aby všetky regulované subjekty plnili svoje povinnosti ustanovené právnym poriadkom Slovenskej republiky a právom Európskej únie,
 - b) aktívne spolupracovať s ostatnými členskými štátmi Európskej únie a zabezpečiť plnenie právne záväzných rozhodnutí agentúry a Európskej komisie,
 - c) každoročne predkladať správu o činnosti a plnení svojich povinností vyplývajúcich z právneho poriadku Slovenskej republiky agentúre a Európskej komisii vrátane prijatých opatrení,
 - d) používať také regulačné metódy a kontrolné mechanizmy, aby medzi činnosťami spojenými s prenosom, distribúciou a dodávkou neexistovali krížové dotácie,
 - e) sledovať investičné plány prevádzkovateľov prenosových sústav a prevádzkovateľov prepravných sietí, ich súlad s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 714/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do sústavy pre cezhraničné výmeny elektriny, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1228/2003 a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1775/2003 vrátane ich plnenia.

- f) raz ročne uverejňovať odporúčania o súlade dodávateľských cien s ustanoveniami článku 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES,
- g) prijať opatrenia na bezplatné zabezpečenie prístupu odberateľov k informáciám o ich spotrebe,
- h) prijať opatrenia na zrýchlenie a zjednodušenie procesu bezplatnej zmeny dodávateľa elektriny alebo dodávateľa plynu,
- i) zabezpečiť a vykonať proces certifikácie prevádzkovateľov prenosových sústav a prevádzkovateľov prepravných sietí,
- j) zosúladiť ukladanie výšky sankcií za diskriminačné správanie sa regulovaných subjektov,
- k) konať ako orgán na urovnávanie sporov medzi vertikálne integrovanými podnikmi (ďalej len „VIP“) a prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľom prepravnej siete,
- l) sledovať obchodné a finančné vzťahy medzi VIP a prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľom prepravnej siete,
- m) schvaľovať všetky obchodné a finančné dohody medzi VIP a prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľom prepravnej siete,
- n) aktívne spolupracovať so subjektom zodpovedným za zabezpečenie programu súladu,
- o) v spolupráci s agentúrou, regulačnými orgánmi členských štátov a Komisiou podporovať efektívne otváranie trhov pre všetkých odberateľov a dodávateľov,
- p) vhodnými regulačnými nástrojmi aktívne prispievať k ochrane zraniteľných odberateľov s dôrazom na domácnosti, podniky v sociálnej sfére, zdravotníctve, školstve, podnikateľskej sfére a dosahovaní vysokého štandardu univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi v sieťových odvetviach,
- q) dôsledne dodržiavať a aplikovať princíp finančnej a akejkolvek inej nezávislosti úradu od subjektov vykonávajúcich činnosti v sieťových odvetviach, iných verejnoprávnych subjektov, politických subjektov a štátnych orgánov vrátane vlády Slovenskej republiky,
- r) ustanoviť postupy pri uzatváraní zmluvných vzťahov a obsah zmluvných vzťahov v rámci VIP v súvislosti s oprávnenosťou a primeranosťou nákladov regulovaných subjektov,
- s) spolupracovať pri vypracovaní ekonomického posúdenia zavedenia inteligentných meracích systémov, vrátane všetkých dlhodobých nákladov a prínosov pre odberateľov a pre trh.

4. 1. Návrh koncepcie rozsahu cenovej regulácie a návrh spôsobu vykonania cenovej regulácie v elektroenergetike a plynárenstve

Ciele regulačnej politiky realizuje úrad v cenovej regulácii v oblasti elektroenergetiky a plynárenstva vydaním všeobecne záväzného právneho predpisu na základe § 12 ods. 4 a § 12

ods. 10 a 13 a § 14 ods. 3 písm. c) zákona č. 276/2001 Z. z., novelou všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných podľa § 5 ods. 1 písm. ee) zákona č. 276/2001 Z. z., ktorými sa ustanovujú štandardy kvality dodávaných tovarov a služieb poskytovaných podľa zákona č. 276/2001 Z. z. v oblasti elektroenergetiky a plynárenstva. Ďalším dôležitým nástrojom pri dosahovaní cieľov regulačnej politiky je novela nariadenia vlády č. 317/2007 Z. z. a nariadenia vlády č. 409/2007 Z. z., vydaných podľa § 12a zákona č. 276/2001 Z. z.

Dĺžka regulačného obdobia je stanovená na päť rokov, t.j. na obdobie rokov 2012 – 2016.

Východiská regulačnej politiky v oblasti elektroenergetiky a plynárenstva:

- a) v súlade s cieľmi energetickej politiky Slovenskej republiky a požiadavkami vyplývajúcimi z práva Európskej únie v spolupráci s agentúrou, regulačnými orgánmi členských štátov a Európskou komisiou podporovať efektívne otváranie trhov pre všetkých odberateľov elektriny a plynu a dodávateľov elektriny a plynu, prispievať k udržaniu stability elektrizačnej sústavy a plynárenských sietí, k realizácii efektívnych investícií do potrebných prenosových kapacít a prepravných kapacít vnútroštátnych a cezhraničných prenosových vedení a prepravnej siete,
- b) zabezpečiť ochranu práv a povinností odberateľov elektriny a odberateľov plynu a stimulovať regulované subjekty prostredníctvom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorými sa ustanovujú štandardy kvality dodávaných tovarov a poskytovaných služieb v elektroenergetike a plynárenstve s cieľom optimalizovať prevádzkové náklady, garantovať kvalitné činnosti a služby, pričom sa budú vytvárať podmienky pre zavedenie kompenzačných platieb odberateľom plynu v prípade nedodržania ustanovených štandardov kvality,
- c) zabezpečiť vhodnými regulačnými nástrojmi, v súlade s princípmi efektívnej motivácie, priestor pre regulované subjekty na potrebné investície do nových technológií s dôrazom na vysoko účinné technológie s využitím všetkých disponibilných zdrojov, akými sú odpisy a zisk po zdanení, pre zabezpečenie kvality, bezpečnosti a spoľahlivosti sústav a sietí,
- d) stimulovať regulované subjekty k plneniu ustanovených štandardov kvality prostredníctvom zavedenia faktora dodržiavania porovnateľných štandardov kvality, ktorý bude aplikovaný na základe sledovania dosiahnutých výsledkov porovnateľných regulovaných subjektov v stanovenom časovom období,
- e) podporovať konkurencieschopný, bezpečný a environmentálne udržateľný trh s elektrinou a plynom na vymedzenom území a v rámci Európskej únie,
- f) trvale sa usilovať o odstraňovanie obmedzení týkajúcich sa obchodovania s elektrinou a plynom vrátane podpory rozvoja vhodných cezhraničných prenosových kapacít a prepravných kapacít,
- g) trvale odstraňovať prekážky, ktoré môžu brániť prístupu do sústav a sietí novým účastníkom trhu s elektrinou a plynom,
- h) stanoviť rozsah a základný obsah prevádzkových poriadkov prevádzkovateľov sústav a prevádzkovateľov sietí s cieľom zabezpečiť bezpečnosť a spoľahlivosť dodávok elektriny a plynu,
- i) v prípade dosiahnutia dostatočnej miery liberalizácie trhu primerane upravovať rozsah a spôsob regulácie v elektroenergetike a plynárenstve optimalizáciou rozsahu cenovej regulácie, ako aj zmenou spôsobu vykonania cenovej regulácie,
- j) vytvárať podmienky pre zavedenie inštitútu dodávky elektriny a plynu pre odberateľov elektriny v domácnosti alebo odberateľov plynu v domácnosti v režime univerzálnej

- služby na základe zmluvy o združenej dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke plynu,
- k) uplatňovať princíp platnosti cenového rozhodnutia až do vydania ďalšieho rozhodnutia v príslušnej veci,
 - l) uprednostňovať princíp stanovenia maximálnych cien za výkon regulovaných činností v cenových rozhodnutiach,
 - m) vhodnými regulačnými nástrojmi zabezpečiť zabráneniu vzniku krízových dotácií medzi činnosťami spojenými s prenosom alebo prepravou, distribúciou elektriny alebo plynu a dodávkou elektriny alebo plynu,
 - n) pri cenovej regulácii v elektroenergetike a plynárenstve formou zavedenia individuálnych sadzieb podporovať ochranu zraniteľných odberateľov elektriny a plynu, s dôrazom na domácnosti, podniky v sociálnej sfére, zdravotníctve a školstve,
 - o) zabezpečiť zjednotenie postupov pri uzatváraní zmluvných vzťahov a stanovenie obsahu zmluvných vzťahov medzi jednotlivými účastníkmi trhu s cieľom zabrániť špekulatívnym a diskriminačným postupom zavedením minimálneho rámca rozsahu zmluvných ustanovení vrátane zmluvných podmienok a jednotných lehôt, podporovať a sledovať transparentné metódy obstarávania služieb a iných nástrojov potrebných pre výkon regulovanej činnosti, ako aj sledovať dodržiavanie povinností účastníkov trhu s elektrinou a plynom týkajúcich sa transparentnosti,
 - p) vytvárať podmienky pre ochranu oprávnených záujmov regulovaných subjektov umožnením dosiahnutia primeranej návratnosti investícií pri súčasnej optimalizácii nákladov a dosiahnutia primeraného zisku,
 - q) optimalizovať náklady na výkon regulovaných činností vrátane stanovenia vybraných limitov nákladov z hľadiska ich oprávnenosti a primeranosti a transparentných postupov pri určovaní nájomných vzťahov, ako aj postupov pri uzatváraní zmluvných vzťahov a obsahu zmluvných vzťahov v rámci VIP, ako aj všetkých zmluvných vzťahov, prostredníctvom, ktorých si regulovaný subjekt zabezpečuje výkon regulovanej činnosti formou outsourcingu,
 - r) spolupracovať pri kontrole dodržiavania transparentnosti a nediskriminačného správania sa na trhu s elektrinou a plynom a v prístupe tretích strán do sústav a sietí,
 - s) nepretržite porovnávať účinnosť uplatňovaných regulačných nástrojov s postupmi v ostatných odvetviach národného hospodárstva a v ostatných štátoch Európskej únie,
 - t) analyzovať výšku strát a vlastnej spotreby v sústavách a sieťach a vhodnými regulačnými nástrojmi v rámci cenovej regulácie zabezpečiť motivačné faktory na znižovanie strát a vlastnej spotreby v sústavách a sieťach,
 - u) pripraviť v spolupráci s účastníkmi trhu s elektrinou a plynom podmienky pre zmenu systému platieb za odchýlky v sektore elektroenergetiky a plynárenstva s cieľom pozitívneho vplyvu na trh s elektrinou a plynom s dôrazom na zabránenie špekulatívneho správania účastníkov trhu s elektrinou alebo plynom,
 - v) v nadväznosti na transponovanie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky vykonávať nasledujúce právomoci:
 - 1. spolupracovať pri certifikácii prevádzkovateľa prenosovej sústavy a prevádzkovateľa prepravnej siete z hľadiska posudzovania nezávislosti týchto prevádzkovateľov v podmienkach trhu s elektrinou a plynom na vymedzenom území,
 - 2. aktívne sa podieľať na zavedení konceptu zraniteľného odberateľa elektriny a zraniteľného odberateľa plynu,

3. vznášať námietky k vymenovaniu a odvolaniu osôb zodpovedných za riadenie prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľa prepravnej siete, k vymenovaniu a odvolaniu osoby zodpovednej za zabezpečenie programu súladu a schvaľovať všetky obchodné a finančné dohody medzi VIP a prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľom prepravnej siete,
4. schvaľovať a sledovať činnosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľa prepravnej siete vo vzťahu k uzatváraným zmluvám, riadenia zdrojov, programu súladu a investičným plánom,
5. schvaľovať desaťročný plán rozvoja prevádzkovateľa prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľa prepravnej siete a rozhodovať o opatreniach k zaisteniu jeho realizácie,
6. sledovať investičné plány prevádzkovateľa prenosovej sústavy a prevádzkovateľa prepravnej siete a ich súlad s príslušnými nariadeniami Európskeho parlamentu a Rady,
7. zverejňovať odporúčania o súlade dodávateľských cien s ustanoveniami článku 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES,
8. prijímať opatrenia na bezplatné zabezpečenie prístupu odberateľov elektriny alebo odberateľov plynu k informáciám o ich spotrebe,
9. prijímať opatrenia na zrýchlenie a zjednodušenie procesu bezplatnej zmeny dodávateľa elektriny alebo dodávateľa plynu,
10. urovnávať spory medzi VIP a prevádzkovateľom prenosovej sústavy alebo prevádzkovateľom prepravnej siete,
11. spolupracovať so subjektom zodpovedným za zabezpečenie programu súladu.

Rozsah cenovej regulácie v oblasti elektroenergetiky a plynárenstva je určený v § 12 ods. 1 zákona č. 276/2001 Z. z. a spôsob jej vykonania vychádza z § 12 ods. 7 až 11 zákona č. 276/2001 Z. z.

Spôsob vykonania cenovej regulácie pri preprave plynu a uskladňovaní plynu je pevne stanovený v § 12 ods. 8 zákona č. 276/2001 Z. z. Pri ostatných regulovaných činnostiach v oblasti elektroenergetiky a plynárenstva bude zvolená metóda vykonania cenovej regulácie zohľadňovať charakter tejto činnosti s prihliadnutím na rozvoj a bezpečnú prevádzku sústav a sietí, ako aj na bezpečnú a spoľahlivú dodávku energií.

V oblasti prístupu a prevádzkovania sústav a sietí je preferovaná metóda cenového stropu, tzv. „Price Cap“, ktorá sa používa v mnohých krajinách Európskej únie. Táto stimulačná metóda cenovej regulácie dáva príležitosť prevádzkovateľom sústav alebo sietí, aby si ponechali dosiahnutý vyšší zisk, pokiaľ sa budú správať efektívne a optimalizujú svoje náklady. Úrad vo vykonávacom právnom predpise vypracovanom podľa § 12 ods. 10 zákona č. 276/2001 Z. z. – výnose úradu, ustanoví, aby takto dosiahnuté disponibilné zdroje tvorené ziskom a odpismi boli prednostne použité vo forme investícií do rozvoja sústav a sietí na zabezpečenie dlhodobej prevádzky schopnosti sústav a sietí.

Uvedenou metódou cenového stropu sa dosiahne stabilizácia cien počas celého regulačného obdobia so zohľadnením nových investícií do sieťových odvetví v oblasti elektroenergetiky a plynárenstva.

Pre regulačné obdobie sa stanovujú základné parametre regulačného vzorca pre cenový strop, ako je hodnota regulovanej bázy aktív, prevádzkové náklady, odpisy, primeraný zisk

a priemerná hodnota množstva prenesenej energie, ktoré budú rešpektovať výkonnosť ekonomiky na vymedzenom území v kontexte s jednotným trhom Európskeho spoločenstva v danom regulačnom období.

Východisková hodnota regulovanej bázy aktív pre regulačné obdobie bude pre elektroenergetiku i plynárenstvo vychádzať z hodnoty majetku jednotlivých regulovaných subjektov z roku 2006, ktoré boli predmetom znaleckého posúdenia zo strany úradu a bude zhodnotená o hodnotu investícií v rokoch 2006 až 2011 a sumu stanovených odpisov pre dané obdobie.

Vážený priemer nákladov na kapitál (WACC PRE-TAX) sa vypočíta podľa vzorca

$$\text{PRE TAX E D WACC} = (E / (E + D)) * RE / (1 - T) + (D / (E + D)) * RD ,$$

pričom

E - vlastné imanie,

D - cudzie zdroje,

RE - nominálna cena vlastného kapitálu, vlastných zdrojov,

RD - nominálna cena cudzích zdrojov, dlhu (úrok za poskytnutý cudzí kapitál)

T - sadzba dane z príjmov.

Cena vlastných zdrojov sa vypočíta podľa vzorca

$$RE = RF + \beta \text{LEV} * (RM - RF),$$

pričom

RF - výnosnosť bezrizikového aktíva (výnos zo štátnych dlhopisov nad 5 rokov),

βLEV - vážený koeficient i, ktorý definuje citlivosť akcie spoločnosti na riziko trhu so zohľadnením sadzby dane z príjmov a podielu cudzích zdrojov,

RM - výnosnosť trhového portfólia,

(RM - RF) - celková riziková prémie.

Celková riziková prémie (RM- RF) sa vypočíta podľa vzorca

$$(RM - RF) = \text{CRPUS} + \text{CRP SLOV},$$

pričom

CRPUS - riziková prémie amerického trhu,

CRPSLOV - riziková prémie slovenského trhu oproti americkému trhu (ratingový stupeň Standard&Poors v percentách).

Vážený koeficient β sa vypočíta podľa vzorca

$$\beta\text{LEV} = \beta\text{UNLEV} * (1 + (1 - T) * (D / E)),$$

pričom

βUNLEV - nevážený koeficient i bez vplyvu sadzby dane z príjmov a podielu cudzích zdrojov.

Cena cudzích zdrojov sa vypočíta podľa vzorca

$$RD = RF + KR,$$

pričom

RD - cena cudzích zdrojov,

KR - kreditné rozpätie určené cenovým rozhodnutím.

Pomer E/D bude jednotne stanovený ako 40/60.

Odpisy pre regulačné obdobie budú stanovené na základe regulovanej bázy aktív s prihliadnutím na technickú dobu životnosti dlhodobého majetku.

Prevádzkové náklady regulovaného subjektu stanovené v závislosti na oprávnenosti a primeranosti budú počas regulačného obdobia medziročne eskalované rozdielom hodnoty indexu jadrovej inflácie (ďalej len „JPI“) a faktorom efektivity (ďalej len „X“).

Faktor efektivity X, obmedzujúci vplyv jadrovej inflácie na náklady regulovaného subjektu je stimulačný faktor vedúci k efektívnejšiemu správaniu regulovaného subjektu spojenému so znižovaním nákladov a bude transparentne určený prostredníctvom výpočtu vo výnose úradu.

Primeraný zisk bude vychádzať určenej miery výnosnosti a hodnoty regulovanej bázy aktív.

Základný cenový vzorec pre stanovenie maximálnej ceny zohľadňujúci východiskové parametre je

$$PC = (O + N + PZ)/Q,$$

pričom,

PC – priemerná cena,

O – hodnota odpisov,

N – prevádzkové náklady,

PZ – primeraný zisk,

Q – priemerné množstvo prenesenej energie v technických jednotkách.

V ďalších rokoch regulačného obdobia bude cena podľa základného vzorca medziročne prehodnocovaná

a) indexom (JPI - X),

b) faktorom zohľadňujúcim

1. náklady na plnenie povinností regulovaného subjektu vyplývajúcich z legislatívy,
2. hodnotu zmeny nákladov na krytie strát a vlastnej spotreby energie pre zabezpečenie dodávky energie alebo poskytovanej služby,
3. hodnotu odpisov z realizovaných nových investícií (novo zaradený dlhodobý majetok v roku predchádzajúcom roku, pre ktorý je určovaná cena) vzťahnutej na technickú dobu životnosti zaradeného majetku,

c) indexom dosiahnutého plnenia štandardov kvality, ktorý zohľadňuje dosiahnutú úroveň dodržiavania stanovených štandardov kvality vo všeobecnom záväznom právnom predpise

úradu vydanom podľa § 5 ods. 1 písm. ee) zákona č. 276/2001 Z. z. vo forme sankcie alebo bonusu ovplyvňujúcim stanovený zisk regulovaného subjektu,

d) indexom zohľadňujúcim výnosy z pripojenia do sústavy alebo siete a výnosy zo sankcií za prekročenie rezervovanej kapacity; výnosy za pripojenie do sústavy alebo siete a výnosy zo sankcií za prekročenie rezervovanej kapacity sa budú odpočítavať od určenej ceny na príslušný rok regulačného obdobia, pričom sa bude vychádzať zo skutočností za prechádzajúci rok.

Modifikovaná úprava predstavenej metódy cenového stropu bude rozpracovaná vo vykonávacom predpise – výnose úradu vrátane určenia hodnôt vybraných príslušných parametrov vo väzbe na jednotlivé regulované činnosti a bude aplikovaná predovšetkým pre regulované subjekty poskytujúce služby prenosu elektriny a distribúcie elektriny alebo plynu, to znamená, pre prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny, prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny a pre prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu.

4.2. Elektroenergetika

4.2.1. Prevádzkovanie prenosovej sústavy

a) východiskom pre schválenie alebo určenie ceny za prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny bude použitie metódy cenového stropu, tzv. „Price Cap“, pričom pre nastavenie cenového stropu pre rok 2012 sa bude vychádzať zo skutočností za rok 2010. Pre ďalšie roky bude takto určená cena z roku 2012 optimalizovaná prostredníctvom faktora $(JPI - X)$, faktora zohľadňujúcom hodnotu odpisov z realizovaných nových investícií, náklady na plnenie povinností regulovaného subjektu vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov, indexu dosiahnutého plnenia štandardov kvality a indexu zohľadňujúcom výnosy z pripojenia do sústavy a výnosy zo sankcií za prekročenie rezervovanej kapacity,

b) príjmy prevádzkovateľa prenosovej sústavy za cezhraničné výmeny elektriny z dôvodu stabilizácie cien za prenos elektriny na vymedzenom území môžu byť optimalizované vo väzbe na pravidlá kompenzačných mechanizmov stanovených na úrovni Európskej komisie.

4.2.2. Prevádzkovanie distribučnej sústavy

a) východiskom pre schválenie alebo určenie ceny za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny bude použitie metódy cenového stropu, tzv. „Price Cap“, pričom pre nastavenie cenového stropu pre rok 2012 sa bude vychádzať z východiskových parametrov na základe výsledkov vyhodnotenia predchádzajúcich regulačných období. Pre ďalšie roky takto určená cena z roku 2012 bude optimalizovaná prostredníctvom faktora $(JPI - X)$, faktora zohľadňujúcom hodnotu odpisov z realizovaných nových investícií, hodnotu zmeny nákladov na krytie strát a vlastnej spotreby elektriny, nákladov na plnenie povinností regulovaného subjektu vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov, indexu dosiahnutého plnenia štandardov kvality a indexu zohľadňujúcom výnosy z pripojenia do sústavy a výnosy zo sankcií za prekročenie rezervovanej kapacity,

b) predkladané cenové návrhy prevádzkovateľov distribučných sústav (ďalej len „PDS“) budú obsahovať jednotnú metodiku štruktúry sadzieb,

c) pre prevádzkovateľov distribučných sústav sa stanoví rámcový prevádzkový poriadok, ako aj rámcová zmluva o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny,

d) pri pripojení do sústavy na napäťovej úrovni nízkeho napätia sa uplatní spôsob regulácie, ktorý zohľadní hodnotu príkonu odberného elektroenergetického zariadenia, výšku nákladov prevádzkovateľa distribučnej sústavy určenú pre ampérickú hodnotu hlavného ističa, pričom medziročná zmena sa uskutoční maximálne o hodnotu indexu jadrovej inflácie,

e) pri pripojení do sústavy na napäťovej úrovni vysokého napätia a veľmi vysokého napätia budú prevádzkovatelia sústav používať cenu zohľadňujúcu potrebnú kapacitu a stanovený koeficient spoluúčasti v súlade s určenými oprávnenými nákladmi stanovenými vo vykonávacom predpise – výnose úradu,

f) pri pripojení nových výrobcov elektriny do sústavy sa uplatní spôsob regulácie pre prevádzkovateľa distribučnej sústavy zohľadňujúci potrebnú kapacitu a stanovený koeficient spoluúčasti v súlade s vykonávacím predpisom – výnosom úradu,

g) nastavlia sa podmienky na zavedenie zmeny systému dokupov zvyškového diagramu.

4.2.3. Podporné a systémové služby

a) zabezpečia sa podmienky pre podporu trhových mechanizmov na poskytovanie podporných služieb a regulačnej elektriny tak, aby bola dosahovaná vysoká úroveň stability prevádzky elektrizačnej sústavy (mechanizmus zabezpečenia podporných služieb prioritne postaviť na primárnej a sekundárnej regulácii výkonu s využitím výroby elektriny z domáceho uhlia a obnoviteľných zdrojov energie),

b) pre veľkých odberateľov elektriny s vyrovnaným odberovým diagramom sa zabezpečia podmienky pre uplatňovanie diferencovaných taríf za systémové služby v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi v sieťových odvetviach,

c) pri poskytovaní systémových služieb sa tarifa za systémové služby určí v nadväznosti na hodnotu určených nákladov na podporné služby a zabezpečia sa podmienky a určia kontrolné mechanizmy pri výbere poplatkov za systémové služby. Rovnako sa pripravlia podmienky na zmenu pravidiel výberu pri koncovej spotrebe v rámci samovýroby, ostrovnej prevádzky a miestnych distribučných sústav,

d) pri poskytovaní podporných služieb sa celkové plánované náklady na nákup všetkých druhov podporných služieb určia na základe dohodnutého a schváleného technického rozsahu jednotlivých druhov podporných služieb. Ceny za podporné a systémové služby sa stanovujú so zreteľom na optimalizáciu nákladov na systémové a podporné služby.

4.2.4. Dodávka elektriny

a) predkladané cenové návrhy za dodávku elektriny pre domácnosti budú obsahovať unifikovaný rad sadzieb. Pri dodávke elektriny dodávateľom poslednej inštancie sa uplatnia ceny na základe stanovených oprávnených nákladov dodávateľa poslednej inštancie vo vykonávacom predpise – výnose úradu,

b) po transponovaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/72/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky a dosiahnutia dostatočnej miery liberalizácie trhu s elektrinou postupne upúšťať od cenovej regulácie dodávky elektriny pre domácnosti v nadväznosti na zavedenie inštitútu dodávky elektriny pre odberateľov elektriny v domácnosti v režime univerzálnej služby.

4.2.5. Výroba elektriny

a) pri výrobe elektriny sa určí pevná cena elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby elektriny a tepla v závislosti od druhu obnoviteľného zdroja energie, miery návratnosti investície, technológie výroby elektriny, termínu uvedenia zariadenia výrobcu elektriny do prevádzky, termínu a rozsahu rekonštrukcie alebo modernizácie technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny, celkového inštalovaného výkonu v súlade s podmienkami stanovenia ceny elektriny podľa zákona č. 309/2009 Z. z.,

b) výrobné zdroje z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanej výroby elektriny a tepla sa pri zavádzaní podporných mechanizmov budú výkonovo limitovať, ak dodávka z týchto zdrojov nie je dostatočne spoľahlivá,

c) v rámci podpory kombinovanej výroby elektriny a tepla sa zabezpečí delenie nákladov na výrobu tepla a elektriny potrebných na stanovenie výšky palivových a ostatných spoločných nákladov a analyzujú a optimalizujú celkové náklady na výrobu elektriny vo všeobecnom hospodárskom záujme z domáceho uhlia, v záujme zabezpečenia bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky,

d) s cieľom podporovať energetickú účinnosť technologických zariadení a vhodnú integráciu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie sa pripravujú podmienky pre zmenu procesu podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanej výroby elektriny a tepla s cieľom eliminácie zvýšených nákladov na koncovú cenu elektriny, to znamená iniciovať zmenu doterajšieho systému povinného výkupu elektriny prevádzkovateľom regionálnej distribučnej sústavy vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanej výroby elektriny a tepla pre potreby krytia strát v distribučnej sústave, ako aj povinného prevzatia zodpovednosti za odchýlku výrobcu elektriny s právom podpory s nasledujúcim výhľadom

1. preniesť tento proces podpory na dodávateľov elektriny zavedením povinnosti čiastočného a primeraného výkupu elektriny od výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanej výroby elektriny a tepla,
2. ustanoviť ako zastrešujúci, riadiaci a kontrolný orgán v tomto procese organizátora krátkodobého trhu s elektrinou,
3. zaviesť možnosti predaja neumiestnenej elektriny na trhu prostredníctvom aukcií alebo umiestnením na komoditnej burze na predaj elektriny prostredníctvom celej škály finančných produktov,
4. klásť väčší dôraz z hľadiska určenia ceny elektriny pre stanovenie doplatku a kontroly na výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanej výroby elektriny a tepla, ktorí sú súčasťou VIP, do ktorých portfólia patrí aj prevádzkovanie distribučnej sústavy a dodávka elektriny na regionálnej úrovni.

4.2.6. Organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou

a) pri zúčtovaní, vyhodnotení a vysporiadaní odchýlok sa určí cena za zúčtovanie, vyhodnotenie a vysporiadanie odchýlok tak, aby bol dosiahnutý povolený maximálny výnos zohľadňujúci schválené náklady na regulovanú činnosť, schválený primeraný zisk a faktor investícií a v cene sa zohľadní korekcia nákladov a výnosov za predchádzajúce obdobie,

b) pre organizovanie a vyhodnotenie krátkodobého trhu s elektrinou sa určí cena za organizovanie a vyhodnotenie krátkodobého trhu s elektrinou tak, aby bol dosiahnutý povolený maximálny výnos zohľadňujúci schválené náklady na regulovanú činnosť,

schválený primeraný zisk a faktor investícií a v cene sa zohľadní korekcia nákladov a výnosov za predchádzajúce obdobie.

4.2.7. Spôsob vykonania cenovej regulácie v elektroenergetike:

- a) za elektrinu vyrobenú z obnoviteľných zdrojov energie a elektrinu vyrobenú, kombinovanou výrobou elektriny a tepla priamym určením tarify,
- b) za elektrinu vyrobenú z domáceho uhlia určením spôsobu výpočtu pevnej ceny,
- c) za pripojenie do sústavy určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny,
- d) za pripojenie nových výrobcov elektriny do sústavy určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny,
- e) za prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny a tarify,
- f) za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny a tarify,
- g) za dodávku elektriny pre domácnosti určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny,
- h) za poskytovanie systémových služieb v elektroenergetike určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny a tarify,
- i) za poskytovanie podporných služieb v elektroenergetike určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny,
- j) za výkon činností organizátora krátkodobého trhu s elektrinou určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny a tarify,
- k) za dodávku elektriny dodávateľom poslednej inštancie určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny.

4.3. Plynárenstvo

4.3.1. Prevádzkovanie prepravnej siete

a) určenie cien sa vykoná porovnaním cien za prepravu plynu v Slovenskej republike s cenami za prepravu plynu v ostatných členských štátoch Európskej únie v súlade s § 12 ods. 8 zákona č. 276/2001 Z. z., pričom sa rozšíria parametre porovnávania v porovnávacej analýze. Vzhľadom na charakter prepravnej siete v Slovenskej republike, ktorý je tranzitný, je metóda „benchmarkingu“ vhodná aj vzhľadom na uzatvorené dlhodobé zmluvy o preprave plynu s najväčšími zahraničnými užívateľmi prepravnej siete,

b) cena za pripojenie pre odberateľov plynu, ako aj nových výrobcov plynu do prepravnej siete sa určí na základe skutočne vynaložených a preukázaných nákladov prevádzkovateľa prepravnej siete, ktoré sú spojené s pripojením do prepravnej siete v súlade s oprávnenými nákladmi stanovenými vo vykonávacom predpise – výnose úradu.

4.3.2. Prevádzkovanie distribučnej siete

a) východiskom pre schválenie alebo určenie ceny za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu bude použitie metódy cenového stropu, tzv. „Price Cap“, pričom pre nastavenie cenového stropu pre rok 2012 sa bude vychádzať z východiskových parametrov na základe výsledkov vyhodnotenia predchádzajúcich regulačných období. Pre ďalšie roky bude takto určená cena z roku 2012 optimalizovaná prostredníctvom faktora ($JPI - X$), faktora zohľadňujúcom hodnotu odpisov z realizovaných nových investícií, hodnotu zmeny nákladov na krytie strát a vlastnej spotreby plynu, nákladov na plnenie povinností regulovaného subjektu vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov, indexu dosiahnutého plnenia štandardov kvality a indexu zohľadňujúcom výnosy z pripojenia do siete a výnosy zo sankcií za prekročenie rezervovanej kapacity.

b) cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pre regulované subjekty, ktorých počet odberných miest z distribučnej siete nepresahuje 100 000 (lokálne distribučné siete) sa bude určovať nákladovou metódou na základe oprávnených nákladov a primeraného zisku stanoveného úradom; celkové oprávnené náklady pri tejto metóde budú limitované hodnotou maximálnych jednotkových oprávnených nákladov; priemerná cena na rok t bude vypočítaná aj na základe skutočných údajov z roku $t-2$ so zohľadnením efektívneho vynakladania oprávnených nákladov,

c) cena za pripojenie do distribučnej siete, osobitne pre odberateľov plynu v domácnosti a osobitne pre odberateľov plynu mimo domácnosti, sa určí na základe plánovaných priemerných nákladov prevádzkovateľa distribučnej siete, ktoré sú spojené s pripojením do distribučnej siete. Na začiatku regulačného obdobia sa určí tzv. východisková cena a táto sa bude medziročne zvyšovať maximálne o hodnotu indexu jadrovej inflácie,

d) cena za pripojenie nových výrobcov plynu do distribučnej siete sa určí na základe skutočne vynaložených nákladov prevádzkovateľom distribučnej siete v súvislosti s pripojením nových výrobcov plynu do distribučnej siete,

e) cena za poskytovanie podporných služieb sa určí na základe nákladov regulovaného subjektu, ktorý vykonáva funkciu plynárenského dispečingu na vymedzenom území, na zabezpečenie tejto služby a v súlade s cenami za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu pre tento regulovaný subjekt,

f) pre prevádzkovateľov distribučných sietí sa stanoví rámcový prevádzkový poriadok.

4.3.3. Dodávka plynu

a) východiskom pre schválenie alebo určenie ceny za dodávku plynu pre domácnosti bude použitie modifikovanej metódy cenového stropu, tzv. „Price Cap“, pričom východiskom pre reguláciu ceny za dodávky plynu pre domácnosti v tomto regulačnom období budú tzv. „východiskové náklady“, určené pre rok 2012. Pre ďalšie roky takto určená cena z roku 2012 bude optimalizovaná faktorom ($JPI - X$), faktora zohľadňujúcom hodnotu zmeny nákladov na nákup plynu, nákladov na plnenie povinností regulovaného subjektu vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov, indexu dosiahnutého plnenia štandardov kvality. Východiskové náklady budú zohľadňovať oprávnené náklady súvisiace s nákupom plynu vychádzajúc zo všetkých zmlúv o nákupe plynu pre zabezpečenie zmluvných dodávok plynu zohľadňujúc aj krátkodobé kontrakty na obchodných miestach v Európskej únii, náklady

vzťahujúce na technickú jednotku množstva plynu pre všetkých zmluvných odberateľov plynu vyplývajúce so zabezpečenia služby prístupu do prepravnej siete a prepravou plynu, prístupom do distribučnej siete a distribúciou plynu, uskladňovaním a činnosťou obchodníka.

b) po transponovaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/73/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky a dosiahnutia dostatočnej miery liberalizácie trhu s plynom postupne opúšťať cenovú reguláciu dodávky plynu pre domácnosti v nadväznosti na zavedenie inštitútu dodávky plynu pre odberateľov plynu v domácnosti v režime univerzálnej služby,

c) v záujme ochrany odberateľov plynu sa pre dodávateľa poslednej inštancie uplatnia ceny na základe stanovených oprávnených nákladov dodávateľa poslednej inštancie vo vykonávacom predpise – výnose úradu,

d) cena za dodávku plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť bude určená rozsahom oprávnených nákladov, ktoré možno do ceny započítať a výškou primeraného zisku stanovených vo vykonávacom predpise úradu - výnose úradu; náklady za dodávku plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť budú zohľadňovať oprávnené náklady súvisiace s nákupom plynu, prístupom do prepravnej siete a prepravou plynu, prístupom do distribučnej siete a distribúciou plynu, skladovaním a činnosťou obchodníka.

4.3.4. Uskladňovanie plynu

Cena za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu bude určená na základe porovnania cien za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu v Slovenskej republike s cenami za uskladňovanie plynu v ostatných štátoch Európskej únie u vybraných prevádzkovateľov zásobníkov, ktorí prevádzkujú zásobníky s podobnými parametrami ako regulovaný subjekt v súlade s § 12 ods. 8 zákona č. 276/2001 Z. z.

4.3.5. Spôsob vykonania cenovej regulácie v plynárenstve:

- a) za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu priamym určením porovnateľnej ceny,
- b) za pripojenie do prepravnej siete priamym určením maximálnej ceny,
- c) za pripojenie nových výrobcov plynu do prepravnej siete priamym určením maximálnej ceny,
- d) za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny a tarify,
- e) za pripojenie do distribučnej siete určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny,
- f) za pripojenie nových výrobcov plynu do distribučnej siete priamym určením maximálnej ceny,
- g) za poskytovanie podporných služieb v plynárenstve priamym určením maximálnej ceny a tarify,
- h) za dodávku plynu dodávateľom poslednej inštancie určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny,
- i) za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu priamym určením porovnateľnej ceny.
- j) za dodávku plynu pre domácnosti určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny,

- k) za dodávku plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosti určením rozsahu oprávnených nákladov a určením výšky primeraného zisku.

4.4. Návrh koncepcie cenovej regulácie a návrh spôsobu vykonania cenovej regulácie v tepelnej energetike

Dĺžka regulačného obdobia je stanovená na päť rokov, t.j. na obdobie rokov 2012 – 2016.

Východiská regulačnej politiky v oblasti tepelnej energetiky:

- a) vydávaním povolení (štátnou autorizáciou) prispievať k transparentnosti vykonania regulovanej činnosti,
- b) vhodnými regulačnými nástrojmi podporovať zvyšovanie energetickej efektívnosti v súlade s Energetickou politikou Slovenskej republiky a právom Európskej únie,
- c) podporovať rozvoj sústav tepelných zariadení s cieľom dosiahnuť plnenie záväzkov na úrovni Európskej únie v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a podľa potreby podporiť stimulačné mechanizmy,
- d) prispievať k efektívnemu využívaniu palív v procesoch kombinovanej výroby elektriny a tepla,
- e) vytvárať podmienky pre ochranu oprávnených záujmov dodávateľov tepla umožnením dosiahnutia primeranej návratnosti investícií optimalizáciou nákladov a primeraným ziskom,
- f) trvale vytvárať podmienky pre podporu rozvoja sústav tepelných zariadení za predpokladu efektívnosti, hospodárnosti a bezpečnosti dodávok tepla,
- g) motivovať k zvýšeniu energetickej efektívnosti tepelných zariadení,
- h) uplatňovať normatívne ukazovatele energetickej účinnosti sústav tepelných zariadení v tvorbe cien,
- i) limitovať medziročný rast oprávnených nákladov s ohľadom na potrebu nových investícií na zvýšenie efektívnosti existujúcich tepelných zariadení a výstavbu nových technológií využívajúcich obnoviteľné zdroje energie,
- j) podporovať motiváciu dodávateľov tepla na realizáciu stratégie vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov energie a na investície zabezpečujúce kvalitu dodávky tepla,
- k) umožniť tvorbu zvýšeného zisku pri využívaní obnoviteľných zdrojov tepla s podmienkou neprekročenia hraničných cien tepla,
- l) optimalizáciou cien tepla, ktoré môžu zahŕňať len oprávnené náklady a primeraný zisk, zabezpečiť ochranu spotrebiteľov voči zneužívaniu monopolného postavenia dodávateľov na trhu,
- m) nákladovou metódou regulácie zabezpečiť transparentnosť regulácie,

- n) primerane limitovať rozsah a štruktúru oprávnených nákladov,
- o) optimalizovať náklady na výkon regulovaných činností vrátane stanovenia limitov na palivové náklady a limitov na náklady nepriamo súvisiace s výrobou a rozvodom tepla,
- p) limitovať výšku primeraného zisku vo vzťahu k objemu dodávky a v závislosti od výšky neobežných aktív využívaných na regulovanú činnosť a s prihliadnutím na cenu tepla pre konečného spotrebiteľa,
- q) stanoviť jednoznačné a transparentné pravidlá na uplatňovanie nájomných vzťahov týkajúcich sa neobežných aktív využívaných v regulovaných činnostiach,
- r) stanoviť transparentné pravidlá na špecifikáciu oprávnených nákladov v súvislosti s obmedzením nákladov na nevyužité výrobné kapacity,
- s) objektívne stanoviť náklady na výrobu tepla pri kombinovanej výrobe elektriny a tepla s prihliadnutím na umiestnenie elektriny na trhu,
- t) stanoviť jednotlivé zložky ceny tepla na parametre objektívne zohľadňujúce spotrebu tepla jednotlivých odberateľov a na základe rovnocenného postavenia odberateľov s prihliadnutím na ročnú mieru využitia dodávky,
- u) zaviesť zúčtovanie oprávnených nákladov v určenej cene tepla podľa skutočných nákladov po skončení každého kalendárneho roka.

4.4.1 Návrh rozsahu cenovej regulácie

V nasledujúcom regulačnom období sa bude naďalej vykonávať komplexná regulácia ceny tepla. Cenovej regulácii bude podliehať výroba, distribúcia a dodávka tepla, čím sa podľa zákona č. 657/2004 Z. z. rozumie výroba a rozvod tepla. V tepelnej energetike dodávka tepla (t. j. predaj tepla) predstavuje činnosť, ktorú nie je možné vykonávať samostatne tak, ako činnosti v elektroenergetike a plynárenstve, kde je vytvorený liberalizovaný trh so svojimi pravidlami. Predaj tepla sa vždy viaže na výrobu alebo rozvod tepla a zabezpečujú ho výlučne dodávatelia tepla. Preto sa cena tepla bude naďalej určovať za výrobu tepla, výrobu a rozvod alebo len rozvod tepla podľa toho, ktoré činnosti dodávateľ vykonáva. Vzhľadom na špecifickosť tepelných sústav, ktoré sú len v ojedinelých prípadoch vzájomne prepojené tak, aby bol možný výber dodávky tepla z viacerých zdrojov, nie je predpoklad vzniku obchodníkov s teplom, a preto ani nie je dôvod v nasledujúcom regulačnom období meniť rozsah regulácie.

4.4.2 Návrh spôsobu vykonania cenovej regulácie

Na nasledujúce regulačné obdobie sa pre oblasť tepelnej energetiky navrhuje jeden z možných spôsobov vykonania cenovej regulácie stanovený v § 12 ods. 7 písm. b) zákona č. 276/2001 Z. z., t. j. určenie spôsobu výpočtu maximálnej ceny tepla.

Tento spôsob vykonania cenovej regulácie musí podľa zákona č. 276/2001 Z. z. zohľadňovať pri výpočte maximálnej ceny všetky oprávnené náklady a primeraný zisk vrátane rozsahu

investícií, ktoré možno do ceny započítať. V tepelnej energetike sa v cenovej regulácii používa určenie spôsobu výpočtu maximálnej ceny tepla už od roku 2003.

Je to spôsob regulácie, ktorý je pre toto sieťové odvetvie najvhodnejší. Na trhu s teplom sa zúčastňuje približne 330 dodávateľov tepla. Aj keď je tento počet dostatočne veľký, vzájomná konkurencia medzi nimi je len hypotetická. Jednotlivé sústavy tepelných zariadení majú lokálny charakter a môžu dodávať teplo len konkrétnemu okruhu odberateľov v príslušnom území a ich jedinou možnou konkurenciou je len individuálny zdroj tepla vybudovaný odberateľmi.

Tepelné zariadenia predstavujú domové kotolne, blokové kotolne zásobujúce teplom viaceré objekty alebo mestské teplárne. Sú to zariadenia, ktoré sa odlišujú veľkosťou, technológiou a aj použitým palivom. Preto je dôležité, aby pri regulácii ceny tepla boli zohľadnené ich konkrétne podmienky. Charakteristické pre odvetvie tepelnej energetiky sú aj veľmi časté zmeny rozsahu sústav tepelných zariadení jednotlivých dodávateľov, či už z dôvodu kúpy alebo odpredaja tepelných zariadení alebo ich rekonštrukcie za účelom zvýšenia bezpečnosti a energetickej efektívnosti. Použitá cenová regulácia musí pružne reagovať na tieto skutočnosti tak, aby spĺňala základný cieľ stanovený v § 2 písm. c) zákona č. 276/2001 Z. z., ktorým je na jednej strane zabezpečenie nediskriminačného a transparentného výkonu činností v sieťových odvetviach, znižovanie rizík porušovania hospodárskej súťaže, zabezpečenie ochrany práv a povinností odberateľov a na strane druhej zabezpečenie opatrení na spoľahlivú, hospodárnu a kvalitnú dodávku tovaru a opatrení na dosiahnutie oprávnených záujmov dodávateľov tepla a primeranej návratnosti nimi vložených investícií.

Určenie spôsobu výpočtu maximálnej ceny tepla je objektívny a transparentný spôsob cenovej regulácie, pri ktorom maximálna cena tepla vychádza z taxatívne určeného rozsahu a štruktúry oprávnených nákladov a primeraného zisku nevyhnutného na vykonávanie regulovanej činnosti. Každoročným schvaľovaním ceny tepla použitím tejto metódy je možné zohľadniť skutočné podmienky jednotlivých dodávateľov tepla, ktoré vplyvajú na oprávnenosť nákladov na výrobu a rozvod tepla, ako aj tú skutočnosť, že objem dodávok tepla na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody na Slovensku v posledných rokoch výrazne klesá. Pokles v súvislosti so zatepl'ovaním a hydraulickým vyregulovaním objektov spotreby je tak veľký, že použitím inej metódy cenovej regulácie, napríklad cenového stropu, by hrozilo riziko, že mnohí dodávatelia tepla by nemali pokryté oprávnené náklady a dochádzalo by k ich likvidácii. Tento spôsob regulácie umožňuje stanovovanie postupu, ktorý dostatočne eliminuje riziko zneužívania dominantného postavenia dodávateľov na trhu s teplom a pritom vytvorí podmienky podnikania v tepelnej energetike pre rôznorodé technológie v procese výroby tepla a pri rôznej štruktúre palív.

Spôsob vykonania cenovej regulácie podľa § 12 ods. 10 zákona č. 276/2001 Z. z. ustanovuje všeobecne záväzným právnym predpisom úrad. Tento všeobecne záväzný právny predpis, ktorým je výnos, je nástrojom na vykonávanie regulačnej politiky v tepelnej energetike. Navrhovaný spôsob cenovej regulácie sa oproti predchádzajúcemu regulačnému obdobiu nemení a zásadná zmena sa neočakáva ani v samotnom výnose, ktorý bude ustanovovať postup pri regulácii cien tepla od roku 2012. Je snahou, aby sa z tepelnej energetiky vytvorilo stabilné odvetvie s predvídateľným a transparentným regulačným prostredím. Dodávatelia budú môcť dlhodobu plánovať investície do tepelných zariadení, čo jednoznačne prispeje k zvýšeniu efektívnosti a bezpečnosti dodávok tepla pre odberateľov.

Cena tepla sa bude stanovovať ako dvojzložková, pričom variabilná zložka maximálnej ceny tepla zahŕňa palivové náklady, náklady na energie a technologické hmoty. Oprávnené náklady na palivo sa určia výpočtom zo zmluvného množstva tepla príslušných odberateľov s použitím ukazovateľov energetickej účinnosti jednotlivých častí sústav tepelných zariadení stanovených pri overovaní hospodárnosti podľa § 25 ods. 2 písm. c) zákona č. 657/2004 Z. z. Znamená to, že náklady na straty z dôvodu nehospodárnosti sústav nie sú oprávneným nákladom v cene tepla. Podpora zvyšovania energetickej efektívnosti sústav tepelných zariadení v nasledujúcom regulačnom období sa navrhuje „palivovým bonusom“, ktorý si bude možné uplatniť v cene tepla pri dosiahnutí vyšších ukazovateľov energetickej účinnosti než stanovuje vyhláška č. 328/2005 Z. z. v znení vyhlášky č. 59/2008 Z. z.

Fixná zložka ceny tepla okrem stálych nákladov na výrobu a rozvod tepla, ktorými sú najmä osobné náklady, náklady na odpisy hmotného a nehmotného majetku súvisiaceho s výrobou a rozvodom tepla, náklady na opravu a údržbu tepelných zariadení, úroky z úveru, zahŕňa aj primeraný zisk. Maximálny rozsah, štruktúra a výška oprávnených nákladov a primeraného zisku bude stanovená výnosom, pričom bude platiť zásada, že maximálna výška bude stanovená len pre fixné náklady, ktoré dodávateľ tepla môže svojim konaním ovplyvniť a náklady, ktoré s výrobou a rozvodom tepla súvisia len nepriamo (napríklad náklady na mzdy, spotrebný materiál a podobne). V oprávnených nákladoch sa primerane zohľadnia aj náklady na nákup emisií v súvislosti s pripravovaným všeobecne záväzným právnym predpisom o skleníkových plynách.

Limitovaním medziročného rastu oprávnených fixných nákladov s ohľadom na potrebu investícií na zvýšenie efektívnosti tepelných zariadení a výstavbu nových technológií využívajúcich obnoviteľné zdroje energie sa sleduje zabezpečiť ochranu spotrebiteľov pred neúmerným nárastom cien tepla. Medziročný rast fixných nákladov sa však umožní v prípadoch investovania do zefektívnenia výroby a distribúcie tepla, ekologizácie a plánovaných generálnych opráv, ako aj na odstránenie porúch a havárií spôsobených živelnými pohromami a udalosťami zavinenými tretími osobami, ktoré by mohli spôsobiť ohrozenie zdravia osôb alebo vznik veľkých škôd. V týchto prípadoch a v prípadoch výstavby tepelného zdroja alebo jeho časti, v ktorom sa ako palivo budú využívať obnoviteľné energetické zdroje, sa umožní presne špecifikovaný nárast fixných nákladov. Týmto opatrením sa bude podporovať motivácia dodávateľov tepla na realizáciu stratégie vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov energie a na investície zabezpečujúce kvalitu dodávky tepla s ohľadom na dosiahnutie primeranej návratnosti vložených investícií.

Stanovenie miery primeraného zisku sa bude odvíjať od štatisticky dosahovanej miery zisku v odvetví tepelnej energetiky a v závislosti od neobežných aktív súvisiacich s regulovanou činnosťou, pričom sa umožní tvorba zvýšeného zisku u dodávateľov, ktorí budú zabezpečovať výrobu tepla s využitím obnoviteľných zdrojov energie a ich cena tepla neprekročí hodnoty porovnateľné s výrobou tepla z plynu.

Maximálna výška fixnej zložky ceny tepla sa bude určovať na jednotku, ktorá bude vychádzať z objektívnejších údajov skutočnej dodávky tepla, aby sa zvýšila motivácia na znižovanie spotreby tepla. Tu je však potrebné zdôrazniť, že toto opatrenie zvýši jednotkovú cenu fixnej zložky, čo by však pri zníženom spotrebovanom množstve tepla malo viesť u odberateľov k neutrálnemu zvýšeniu nákladov fixnej zložky voči predchádzajúcemu obdobiu.

Náklady schválené v cene tepla, ktoré dodávateľ predpokladá na zabezpečenie zmluvných dodávok, budú po skončení regulačného roka podliehať zúčtovaniu na skutočné náklady, aby bola metóda oprávnených nákladov kontrolovateľná a transparentná.

4.5. Návrh koncepcie rozsahu cenovej regulácie a návrh spôsobu vykonania cenovej regulácie vo vodnom hospodárstve.

4.5.1. Výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom, odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou

Dĺžka regulačného obdobia je stanovená na päť rokov, t.j. na obdobie rokov 2012 – 2016.

Východiská regulačnej politiky v oblasti vodného hospodárstva:

- a) zabezpečiť optimalizáciu cien pre prevádzkovateľov verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade s článkom 9 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva s dôrazom na ochranu odberateľov pitnej vody z verejného vodovodu a producentov odpadovej vody odvádzanej verejnou kanalizáciou, a to na základe vývoja nevyhnutných oprávnených nákladov na regulované činnosti a vývoja množstva dodávanej, resp. odvedenej vody pri zohľadnení prínosu realizovaných investícií v regulačnom období 2009 až 2011,
- b) stanoviť rozsah, štruktúru a výšku oprávnených nákladov kalkulovaných v cenách s dôrazom na optimalizáciu limitných hodnôt vybraných položiek kalkulácie nákladov najmä osobných nákladov, režijných nákladov, výšky nájomného a odpisov majetku,
- c) dôsledne posudzovať oprávnenosť, opodstatnenosť a nevyhnutnosť nákladov v nelimitovaných položkách kalkulácie ceny, pričom je potrebné klásť dôraz na zvyšovanie efektívnosti vynakladania finančných prostriedkov na regulované činnosti,
- d) sledovať vývoj nákladov na regulované činnosti s cieľom zohľadniť možnosti tvorby zdrojov na obnovu existujúcej vodohospodárskej infraštruktúry,
- e) posúdiť, prípadne prehodnotiť primeranosť miery zisku v cenách za výrobu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom a za odvedenie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou,
- f) stanoviť maximálne ceny za výrobu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom a za odvedenie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou s cieľom vytvárať pre regulované subjekty možnosť uplatňovať na trhu s vodou aj ceny nižšie ako úradom schválené, pričom regulovaný subjekt bude garantovať, že toto zníženie ceny nebude mať dopad na riadnu prevádzku a obnovu danej infraštruktúry,
- g) podporovať investičný rozvoj najmä v oblasti verejných kanalizácií vytváraním primeraných možností na tvorbu vlastných finančných zdrojov určených na plnenie záväzkov, ktoré sa Slovenská republika pri vstupe do Európskej únie zaviazala splniť do roku 2015 s cieľom zabezpečiť finančnú udržateľnosť jednotlivých realizovaných projektov,

- h) na základe dôslednej a objektívnej analýzy opodstatnenosti uplatnenia dvojzložkovej ceny pri zohľadnení sociálno-ekonomických dopadov vytvoriť legislatívne prostredie pre jej zavedenie v Slovenskej republike,
- i) stanoviť samostatne ceny za odvádzanie odpadovej vody a ceny za čistenie odpadovej vody pre jeden regulovaný subjekt, a to v prípade, ak ide o poskytnutie jednej z uvedených služieb inému regulovanému subjektu, pričom poskytovateľ služby sa s prijímateľom služby nedohodnú na cene,
- j) sledovať, porovnávať a vyhodnocovať straty vody vo verejných vodovodoch,
- k) poskytovať pomoc pri aplikácii všeobecne záväzných právnych predpisov súvisiacich s cenovou reguláciou v praxi priebežne počas celého regulačného obdobia, a to najmä vypracovaním a zverejnením metodických usmernení a poradenstvom,
- l) zabezpečiť transparentnosť jednoznačne stanovenými pravidlami a postupmi uplatňovanými pri cenovej regulácii a zverejňovaním informácií o cenách a o podmienkach ich uplatňovania.

4.5.2. Návrh rozsahu cenovej regulácie

Cenová regulácia sa bude uskutočňovať v tomto rozsahu:

- a) výroba a dodávka pitnej vody verejným vodovodom,
- b) výroba a distribúcia pitnej vody verejným vodovodom,
- c) dodávka pitnej vody verejným vodovodom,
- d) odvádzanie odpadovej vody verejnou kanalizáciou,
- e) čistenie odpadovej vody v čistiarni odpadovej vody, ak je táto odpadová voda privádzaná do čistiarne odpadových vôd verejnou kanalizáciou,
- f) odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou.

4.5.3. Návrh spôsobu vykonania cenovej regulácie

Spôsob vykonania cenovej regulácie sa stanovuje ako priame určenie maximálnej ceny a určenie spôsobu výpočtu maximálnej ceny. Spôsob výpočtu ceny zohľadňuje stanovený rozsah oprávnených nákladov, primeraný zisk vrátane investícií potrebných na zabezpečenie prevádzkyschopnosti zariadení a sietí.

Stanovovanie cien za výrobu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom a za odvedenie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou ako maximálnych cien, ktoré regulovaný subjekt nemôže prekročiť, ale môže na trhu použiť aj ceny nižšie, ako úradom schválené alebo určené za podmienky zabezpečenia prevádzkyschopnosti a obnovy vodárenského infraštruktúrneho majetku, sa považuje za vhodný trhový mechanizmus, ktorý oprávňuje regulovaný subjekt rozhodovať napr. o zľavách pre významných odberateľov, resp. producentov vody alebo o zľavách pre sociálne slabšie skupiny obyvateľstva, prípadne ohrozených odberateľov vody (školy, nemocnice a pod.).

Aj v novom regulačnom období sa javí ako najobjektívnejšia metóda „price cap“, ktorá má pozitívny vplyv na zabezpečenie stabilizácie cien vody, pričom eliminuje ich nárast z dôvodu uplatňovania neprimeraných nákladov na výkon regulovanej činnosti. Zároveň táto metóda pri uplatnení možnosti medziročného inflačného rastu vrátane faktora efektivity a faktora investičného rozvoja umožňuje cenový rast, ktorý je však podložený efektívnym

vynakladaním získaných finančných prostriedkov na prevádzku, ako aj rozvoj vodohospodárskej infraštruktúry.

Východiskom bude cena, ktorá zohľadní nové nastavenie ekonomických parametrov. To znamená, že budú uplatňované odpisy na princípe ročných odpisov z majetku obstaraného z vlastných zdrojov najviac do výšky ročných daňových odpisov vrátane časti odpisov z majetku obstaraného z prostriedkov Európskej únie, zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu vyššieho územného celku alebo z rozpočtu obce alebo bezodplatným prevodom rozloženým na dlhšie časové obdobie.

Základom pre určenie primeraného zisku bude regulačná báza aktív a miera ich výnosovosti. Regulačnou bázou aktív bude hodnota aktív slúžiacich na zabezpečenie regulovanej činnosti a určí sa na základe ich účtovnej hodnoty.

V prípade uplatnenia práva regulovaného subjektu podľa § 13 odsek 1 písm. a) v spojení s § 14 odsek 6 zákona č. 276/2001 Z. z. na zmenu cenového rozhodnutia z dôvodu výraznej zmeny ekonomických parametrov, z ktorých sa vychádzalo pri určení ceny a ktoré ovplyvňujú výšku ceny, bude po dôslednom posúdení úradu cena odzrkadľovať túto zmenu nákladov zvýšením ceny. V tomto prípade regulované subjekty však dôslednejšie zvažujú nevyhnutnosť zmeny ceny.

Zavedenie päťročného regulačného obdobia, počas ktorého je garantovaný rovnaký spôsob a postup regulácie vytvára stabilnejšie ekonomické prostredie s možnosťou, resp. potrebným priestorom pre plánovanie opráv, údržby a investičných akcií vodárenských spoločností na základe jasných pravidiel.

4.5.4. Poskytovanie vodohospodárskych služieb

Dĺžka regulačného obdobia je stanovená na päť rokov, t.j. na obdobie rokov 2012 – 2016.

Východiská regulačnej politiky v oblasti poskytovania vodohospodárskych služieb:

- a) optimalizovať ceny vodohospodárskych služieb na základe vývoja nevyhnutných oprávnených nákladov na zabezpečovanie regulovaných činností a vývoja množstva dodávania mechanickej energie a vývoja množstva vody odoberanej z vodných tokov za rok 2009-2011,
- b) stanoviť ceny vodohospodárskych služieb ako maximálne, čím sa vytvorí možnosť uplatňovať na trhu aj ceny nižšie (napr. pre významných odberateľov),
- c) stanoviť rozsah, štruktúru a výšku oprávnených nákladov v kalkulácii cien za regulované činnosti s dôrazom na ich optimalizáciu,
- d) dôsledné posudzovať opodstatnenosť a nevyhnutnosť nákladov v nelimitovaných položkách kalkulácie ceny s dôrazom na ich efektívnosť,
- e) stanoviť parametre na výpočet primeraného zisku, aby bola vytvorená možnosť tvorby zdrojov na investície,
- f) sledovať, porovnávať a vyhodnocovať náklady a tržby z regulovaných činností a overovať využívanie prevádzkových nákladov a zisku za účelom tvorby zdrojov na udržiavanie prevádzkyschopných vodohospodárskych stavieb využívaných na regulované činnosti.

4.5.5. Návrh rozsahu cenovej regulácie

Cenová regulácia sa bude uskutočňovať v tomto rozsahu:

- a) odber povrchových vôd z vodného toku,
- b) využívanie hydroenergetického potenciálu vodného toku,
- c) odber energetickej vody z vodného toku.

4.5.6. Návrh spôsobu vykonania cenovej regulácie

Spôsob cenovej regulácie stanovuje určenie spôsobu výpočtu maximálnej ceny. Spôsob výpočtu zohľadňuje nevyhnutné oprávnené náklady, primeraný zisk a realizáciu investícií na zabezpečenie prevádzkyschopnosti vodohospodárskych stavieb.

V regulácii vodohospodárskych služieb sa bude uplatňovať nákladová metóda, ktorá zohľadňuje rozsah a štruktúru oprávnených nákladov s limitovaním medzročného rastu niektorých vybraných nákladov a výšku maximálneho povoleného zisku v jednotlivých regulovaných činnostiach na úrovni 5 % z celkovej výšky plánovaných oprávnených nákladov.

5. ŠTANDARDY KVALITY A ICH VPLYV NA CENOVÚ REGULÁCIU

Štandardy kvality reagujú na právo Európskej únie, ktoré bezprostredne súvisí so skvalitňovaním služieb a dodávok energií pre spotrebiteľov.

V tejto súvislosti je potrebné:

- a) postupne zavádzať mechanizmus automatických kompenzácií za nedodržanie štandardov kvality,
- b) vyhodnocovať a na základe vyhodnotenia postihovať neplnenie štandardov kvality v cenovom konaní,
- c) postupne zavádzať do praxe zmluvy o plnení nadštandardných podmienok kvality medzi dodávateľom a odberateľom, ktoré nebudú podliehať cenovej regulácii,
- d) pri vyhodnocovaní plnenia štandardov kvality využívať prieskum verejnej mienky,
- e) vytvoriť podmienky pre zavedenie ukazovateľov kontinuity a kvality dodávok tovarov a služieb, ktoré sú pripravované v rámci európskych noriem.

Jozef Holjenčík v. r.